

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2012 R.**

***LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION
IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP
IN 2012***

Analizy statystyczne
Statistical analysis

POZNAŃ, $\frac{\text{STYCZEŃ}}{\text{JANUARY}}$ 2014

KOMITET REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO *OF STATISTICAL OFFICE*
W POZNANIU *IN POZNAŃ*

Przewodniczący *President*

Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*

Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruska, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz *Secretary*

Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana w Dziale *Publication was prepared in Division*
Opracowań Zbiorczych w Wielkopolskim *of Aggregate Studies in Regional Surveys*
Ośrodku Badań Regionalnych *Centre of Wielkopolska*

**Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych
Urzędu Statystycznego**

***When publishing data of Statistical Office
– please indicate source***

ISSN 1895 – 0817

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ul. Jana H. Dąbrowskiego 79, 60-959 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 200

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://www.stat.gov.pl/poznan>

Internet address

Przedmowa

Publikacja *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim* jest opracowaniem cyklicznym przedstawiającym kształtowanie się zmiennych charakteryzujących różne obszary społeczno-gospodarcze. W podobnej formie redakcyjnej, jako opracowanie tabelaryczno-analityczne, publikacja ukazuje się od roku 2004. W opracowaniu nie zdefiniowano pojęcia „warunki życia ludności”, przyjmując jego potoczne znaczenie i opisując jedynie niektóre elementy, mające wpływ na jakość życia społeczeństwa. W tegorocznej edycji zaprezentowano informacje dla lat 2010–2012.

Publikacja składa się z dwóch zasadniczych części: tabelarycznej i analitycznej. W części tabelarycznej zestawiono dane, porządkując je dziedzinowo, określając stan oraz wyznaczając wskaźniki dynamiki i struktury, a także zaprezentowano je w przekroju terytorialnym, z odniesieniem do informacji ogólnopolskich oraz do innych województw. Uzupełnieniem części tabelarycznej jest komentarz, w którym dokonano syntezy wyników badań.

Rekomendując Państwu opracowanie *Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2012 r.*, mam nadzieję, że zawarte w nim informacje okażą się przydatne i zachęcą do dalszej wnikliwej analizy tej ciekawej i ważnej problematyki.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

Poznań, styczeń 2014 r.

Preface

The book entitled Living conditions of the population in Wielkopolskie Voivodship is a periodical publication presenting changes in indicators characterising various aspects of socio-economic reality. It has been published in its present form, containing tabulated and analytic content, since 2004. The book does not provide a definition of the concept of “living conditions of the population”, taking its colloquial sense for granted, and describes only some elements affecting the quality of life. In this year’s edition information is presented for years 2010–2012.

The publication consists of two basic parts: the table and the analytical part. In the table part, data were ordered by domains (whereby the current condition was assessed and indices of dynamics and structure were determined) and presented in the territorial cross-section relating them to the respective values for Poland and other voivodships. A supplement to the table part is the commentary where a summary of results of the surveys was provided.

I would like to recommend the publication entitled Living conditions of the population in Wielkopolskie Voivodship in 2012, in the hope that its contents will prove useful and encourage readers to further explore this interesting and important topic.

*Director
of Statistical Office in Poznań*

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, January 2014

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		Str. <i>Page</i>
PRZEDMOWA	PREFACE	3-4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	<i>Symbols. Major abbreviations.</i>	9
UWAGI METODYCZNE	METHODOLOGICAL NOTES	10
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	RESULTS OF SURVEYS – SYNTHETIC	22
Procesy demograficzne	<i>Demographical processes</i>	22
Ochrona środowiska	<i>Environmental protection</i>	25
Rynek pracy	<i>Labour market</i>	28
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	30
Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>	32
Zasoby mieszkaniowe	<i>Dwelling stocks</i>	34
Transport i łączność	<i>Transport and communication</i>	37
Baza noclegowa	<i>Tourist accommodation establishments</i>	39
Ochrona zdrowia	<i>Health care</i>	41
Edukacja	<i>Education</i>	42
Kultura	<i>Culture.</i>	44
Bezpieczeństwo publiczne	<i>Public safety</i>	46
Produkt krajowy brutto	<i>Gross domestic product</i>	47
Podsumowanie	<i>Summary</i>	50

TABLICE**TABLES**

		Tabl. <i>Tabl.</i>	Str. <i>Page</i>
Powierzchnia i granice w 2012 r.	<i>Area and borders in 2012</i>	1	52
Podstawowe dane demograficzne (2010–2012)	<i>Basic demographic data (2010–2012)</i>	2	52
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2010–2012)	<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2010–2012)</i>	3	53
Oczyszczalnie ścieków komunalnych (2010–2012)	<i>Municipal wastewater treatment plants (2010–2012)</i>	4	54
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2010–2012)	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2010–2012)</i>	5	54
Ochrona przyrody (2010–2012)	<i>Nature protection (2010–2012)</i>	6	55
Pracujący (2010–2012)	<i>Employed persons (2010–2012)</i>	7	56
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku na podstawie spisu w 2011 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age on the basis of census in 2011</i>	8	57
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2010–2012)	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2010–2012)</i>	9	58
Wydatki Funduszu Pracy (2010–2012)	<i>Expenditures of Labour Fund (2010–2012)</i>	10	58
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2010–2012)	<i>Average monthly gross wages and salaries (2010–2012)</i>	11	58
Emerytury i renty (2010–2012)	<i>Retirement pay and pensions (2010–2012)</i>	12	59
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010–2012)	<i>Average monthly per capita available income of house- holds (2010–2012)</i>	13	60
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010–2012)	<i>Average monthly per capita expenditures of house- holds (2010–2012)</i>	14	60
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2010–2012)	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2010–2012)</i>	15	60

		Tabl. Tabl.	Str. Page
Zużycie gazu, energii elektrycznej i wody w gospodarstwach domowych (2010–2012)	<i>Consumption of gas, electricity and water in households (2010–2012)</i>	16	61
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2010–2012)	<i>Households provided with selected durable goods (2010–2012)</i>	17	61
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2010–2012)	<i>Retail prices of selected goods and services (2010–2012)</i>	18	61
Dynamika przeciętnych wynagrodzeń, emerytur i rent, dochodu rozporządzalnego i wydatków w gospodarstwach domowych oraz cen towarów i usług konsumpcyjnych (2010–2012)	<i>Indices of average wages and salaries, retirement pay and pensions, available income and expenditures in households as well as price of consumer goods and services (2010–2012)</i>	19	62
Pojazdy samochodowe (2010–2012)	<i>Road vehicles (2010–2012)</i>	20	63
Łączność (2010–2012)	<i>Communication (2010–2012)</i>	21	63
Sklepy według form organizacyjnych (2010–2012)	<i>Shops by organizational forms (2010–2012)</i>	22	63
Baza noclegowa turystyki (2010–2012)	<i>Tourist accommodation establishments (2010–2012)</i>	23	64
Zasoby mieszkaniowe (2010–2012)	<i>Dwelling stocks (2010–2012)</i>	24	64
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2010–2012).	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2010–2012)</i>	25	65
Mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania według form własności budownictwa (2010–2012)	<i>Dwellings, rooms and useful floor area of dwellings completed by forms of construction ownership (2010–2012)</i>	26	65
Wybrane wskaźniki w zakresie mieszkań oddanych do użytkowania (2010–2012)	<i>Selected indices of dwellings completed (2010–2012)</i>	27	66
Pracownicy medyczni w 2012 r.	<i>Medical personnel in 2012</i>	28	66
Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2012 r.	<i>Out-patient health care in 2012</i>	29	66
Szpitala ogólne w 2012 r.	<i>General hospitals in 2012</i>	30	67
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2010–2012)	<i>Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2010–2012)</i>	31	67
Żłobki i kluby dziecięce (2010–2012)	<i>Nurseries and children's clubs (2010–2012)</i>	32	67
Placówki wsparcia dziennego (2010–2012)	<i>Day-support centres (2010–2012)</i>	33	67
Rodzina piecza zastępcza (2010–2012)	<i>Family foster care (2010–2012)</i>	34	68
Pomoc społeczna stacjonarna (2010–2012)	<i>Stationary social welfare (2010–2012)</i>	35	68
Świadczenia pomocy społecznej (2010–2012)	<i>Social assistance benefits (2010–2012)</i>	36	68
Edukacja według szczebli kształcenia (2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Education by level (2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	37	69
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) (2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Boarding schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) (2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	38	71
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	39	71
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2009/10, 2010/11, 2011/12)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2009/10, 2010/11, 2011/12)</i>	40	72
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (łącznie z cudzoziemcami) (2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (including foreigners) (2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	41	72
Domy i stołówki studenckie (2010/11, 2011/12, 2012/13)	<i>Student dormitories and canteens (2010/11, 2011/12, 2012/13)</i>	42	73
Wychowanie przedszkolne (2010–2012)	<i>Pre-primary education (2010–2012)</i>	43	73
Biblioteki publiczne (z filiami) (2010–2012)	<i>Public libraries (with branches) (2010–2012)</i>	44	73
Muzea (2010–2012)	<i>Museums (2010–2012)</i>	45	74
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2010–2012)	<i>Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2010–2012)</i>	46	74
Kina (2010–2012)	<i>Cinemas (2010–2012)</i>	47	74

		Tabl. Tabl.	Str. Page
Kluby sportowe (2008, 2010, 2012)	<i>Sports clubs (2008, 2010, 2012)</i>	48	74
Przestępstwa stwierdzone przez Policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010–2012)	<i>Ascertained crimes by the Police and prosecutor's office in completed preparatory proceedings (2010–2012)</i>	49	75
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję i prokuraturę (2010–2012)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police and prosecutor's office (2010–2012)</i>	50	76
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów (2010–2012)	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by divisions (2010–2012)</i>	51	77
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) (2009–2011)	<i>Gross domestic product (current prices) (2009–2011)</i>	52	79
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) (2009–2011)	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) (2009–2011)</i>	53	80
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2009–2011)	<i>Nominal income in the households sector (2009–2011)</i>	54	80
Produkt krajowy brutto według podregionów (ceny bieżące) (2009–2011)	<i>Gross domestic product by subregions (current prices) (2009–2011)</i>	55	81
Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2012 r. . . .	<i>Selected data by subregions and powiats in 2012. . . .</i>	56	82
Wybrane wskaźniki w przekroju miasto-wieś (2010–2012)	<i>Selected indicies in the section of urban-rural areas (2010–2012)</i>	57	87
Województwo wielkopolskie na tle pozostałych województw w 2012 r.	<i>Wielkopolskie Voivodship against the background of other voivodships in 2012</i>	58	89

WYKRESY

CHARTS

		Str. Page
1. Liczba kobiet na 100 mężczyzn według wieku w 2012 r.	<i>Number of females per 100 males by age in 2012</i>	22
2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2012)	<i>Working and non-working age population (2010, 2012)</i>	23
3. Ruch naturalny ludności w 2012 r.	<i>Vital statistics in 2012.</i>	24
4. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w 2012 r.	<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment in 2012</i>	26
5. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych w 2012 r.	<i>Mixed municipal waste collected from households in 2012</i>	27
6. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value in Poland by voivodships in 2012</i>	28
7. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Registered unemployment rate in Poland by voivodships in 2012</i>	29
8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2012 r. (w %)	<i>Registered unemployment rate in 2012 (in %)</i>	30
9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in Poland by voivodships in 2012</i>	31
10. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Average monthly gross retirement pay and pension in Poland by voivodships in 2012</i>	32
11. Dochód rozporządzalny i wydatki w gospodarstwach domowych w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Available income and expenditures of households in Poland by voivodships in 2012</i>	33
12. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2012 r.	<i>Average monthly per capita expenditures of households in 2012</i>	33
13. Zasoby mieszkaniowe w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Dwelling stocks in Poland by voivodships in 2012</i>	34
14. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje w Polsce według województw w 2012 r.	<i>Dwellings in dwelling stocks fitted with installations in Poland by voivodships in 2012</i>	35

	Str. Page
15. Mieszkania oddane do użytkowania w Polsce według województw w 2012 r.	36
16. Mieszkania oddane do użytkowania (2010, 2012)	37
17. Samochody osobowe na 1000 ludności w Polsce według województw w 2012 r.	38
18. Standardowe telefoniczne łącza główne na 1000 ludności w Polsce według województw w 2012 r. ...	39
19. Turystyczne obiekty noclegowe w 2012 r.	40
20. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w Polsce według województw w 2012 r.	41
21. Ludność objęta opieką zdrowotną w Polsce według województw w 2012 r.	42
22. Liczba uczniów na 1 szkołę w roku szkolnym 2012/2013	43
23. Działalność bibliotek publicznych w Polsce według województw w 2012 r.	45
24. Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności w Polsce według województw w 2012 r.	46
25. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w 2012 r.	47
26. Udział regionów i województw w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2011 r.	48
27. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w Polsce według województw (2009–2011)	48

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie występuje. <i>magnitude zero.</i>
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	(*)	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. <i>data revised.</i>
Znak	Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
Znak	#	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

MAJOR ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	kWh	=	kilowatogodzina
thous.		<i>thousand</i>			<i>kilowatt-hour</i>
zł	=	złoty	kJ	=	kilodżul
zl		<i>zloty</i>			<i>kilojoule</i>
szt.	=	sztuka	d	=	doba
pcs		<i>piece</i>	24h		<i>24 hours</i>
kpl	=	komplet	p.proc.	=	punkt procentowy
		<i>set</i>	pp		<i>percentage point</i>
g	=	gram	r.	=	rok
		<i>gram</i>			<i>year</i>
kg	=	kilogram	cd.	=	ciąg dalszy
		<i>kilogram</i>	cont.		<i>continued</i>
t	=	tona	dok.	=	dokończenie
		<i>tonne</i>	cont.		<i>continued</i>
m ²	=	metr kwadratowy	nr (Nr)	=	numer
		<i>square metre</i>	No.		<i>number</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy	tabl.	=	tablica
		<i>square kilometre</i>			<i>table</i>
ha	=	hektar	ust.	=	ustęp
		<i>hectare</i>			<i>item</i>
m ³	=	metr sześcienny	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
		<i>cubic metre</i>			<i>Journal of Laws</i>
dam ³	=	dekametr sześcienny	z późn. zm.	=	z późniejszymi zmianami
		<i>cubic decametre</i>			<i>with later amendments</i>
hm ³	=	hektometr sześcienny	NFZ	=	Narodowy Fundusz Zdrowia
		<i>cubic hectametre</i>			<i>National Health Fund</i>
l	=	liitr			
		<i>litre</i>			

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o ludności opracowano na podstawie:

- 1) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 20 V 2002 r. i z 31 III 2011 r.;
- 2) bilansów stanu i struktury **ludności faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
- 3) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
- 4) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
- 5) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

Dane o ludności (według stanu w dniu 30 VI i 31 XII) oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2000–2009 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny);
- od 2010 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

4. Współczynnik dzietności oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

5. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

6. Ścieki przemysłowe to ścieki niebędące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

7. Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczania**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Począwszy od roku 2010 zmieniła się metodologia badania ilości ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, dlatego dane dotyczące ścieków komunalnych nie są w pełni porównywalne z latami ubiegłymi.

8. Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie **pracujące na sieci kanalizacyjnej**. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (pryzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

9. Przez zanieczyszczanie powietrza rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę, wodę lub spowodować inne szkody w środowisku.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona przez pomiary albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Z uwagi na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **z pominięciem emisji dwutlenku węgla**.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

10. Informacje o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych, z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009;
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, według stanu w dniu 31 XII**, w latach 2002–2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, a od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

11. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną

i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

12. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) przeprowadzonego w okresie od 1 IV do 30 VI 2011 r. według stanu w dniu 31 III 2011 o godz. 24.00. Podstawę prawną NSP 2011 stanowiły Ustawa z dnia 4 III 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 III 2010 r. nr 47, poz. 277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 VII 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE. L. z dnia 13 VIII 2008 r. Nr 218).

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia. Ponadto pomagający członkowie rodziny, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu według NSP 2011 nie byli zaliczani do osób pracujących.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

13. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

14. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

15. Przeciętną miesięczną emeryturę i rentę obliczono, dzieląc ogólną kwotę świadczeń emerytalno-rentowych przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

16. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstwa członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od roku 2010 uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011. Wyjaśnienia dotyczące precyzji wyników badania (błąd względnego szacunku) można znaleźć w publikacji „Metodologia badań budżetów gospodarstw domowych”, GUS, Warszawa 2011.

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej – oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki gospodarstwa domowego obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego (do 2004 r. fundusz remontowy uwzględniano w opłatach za najem mieszkania w pozycji „użytkowanie mieszkania i nośniki energii”).

Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

17. Informacje o zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

18. Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 od 2004 r. dane uogólniane są w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5-procentowej próbie tych jednostek; do 2003 r. dane opracowywano na podstawie rejestru.

Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

19. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych – od 2006 r. aptekach oraz od 2005 r. domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; łącznie z osobami odbywającymi staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

20. Rodzaje poradni ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

21. Dane z zakresu edukacji i wychowania dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży (podstawowych, gimnazjów, specjalnych szkół przysposabiających do pracy, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, uzupełniających liceów ogólnokształcących, techników, techników uzupełniających, liceów profilowanych oraz szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe), szkół policealnych i wyższych, a także szkół dla dorosłych (podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami).

22. Informacje o teatrach i instytucjach muzycznych oraz przedsiębiorstwach estradowych dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

23. Informacje o kinach dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

24. Miejsca noclegowe w bazie noclegowej turystyki wykazywane są według stanu w dniu 31 lipca w następujących obiektach: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych, domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach wczasowych, kolonijnych i szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w domach pracy twórczej, w zespołach domków turystycznych, kempingach, polach biwakowych, hostelach, w zakładach uzdrowiskowych, w pokojach gościnnych i kwaterach agroturystycznych oraz pozostałych obiektach niesklasyfikowanych.

25. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

27. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

28. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Dane dotyczące PKB i WDB zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu zastosowania w obliczeniach liczby ludności opracowanej na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Ponadto zrewidowane zostały dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych za 2010 r. ze względu na zmiany wprowadzone przez Narodowy Bank Polski w bilansie płatniczym w zakresie wynagrodzeń i dochodów z tytułu własności.

Dane na 1 mieszkańca za lata 2009–2011 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

29. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreuującą dochody do dyspozycji brutto.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

30. Dane w tablicach prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych. Skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

<i>skrót</i>	<i>pełna nazwa</i>
	<i>sekcje PKD</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

31. Dane w ujęciu przestrzennym prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.) z późn. zm. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573 z późn. zm.) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- trzy określono jako poziomy regionalne, gdzie:
 - poziom 1 – **regiony** (6 jednostek) – grupują jednostki szczebla wojewódzkiego,
 - poziom 2 – **województwa** (16 jednostek),
 - poziom 3 – **podregiony** (66 jednostek) – grupują jednostki szczebla powiatowego;
- dwa określono jako poziomy lokalne, gdzie:
 - poziom 4 – **powiaty i miasta na prawach powiatu** (314 + 65 jednostek),
 - poziom 5 – **gminy** (2479 jednostek).

Województwo wielkopolskie jest podzielone na 6 podregionów, 31 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu oraz 226 gmin, z tego 19 miejskich, 90 miejsko-wiejskich i 117 wiejskich.

32. W tablicach zawierających informacje w podziale na miasta i wieś, przez „**miasta**” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek.

33. Przy **przeliczeniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

34. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

35. Rozszerzone **wyjaśnienia metodyczne** dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki można znaleźć w publikacjach tematycznych, w *Roczniku Statystycznym Województwa Wielkopolskiego*, w *Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej* oraz na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl>.

METHODOLOGICAL NOTES

1. Data about population were compiled on the basis of:

- 1) the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 and 31 III 2011;
- 2) the balances of the size and structure of the **population actually living** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 for a period of more than 2 months) in a gmina and the number of people temporary absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
- 3) the registers of the Ministry of the Interior on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
- 4) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
- 5) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

Data about population (as of 30 VI and 31 XII) as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled – unless otherwise stated – on the basis:

- for 2000–2009 – of the results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment);
- since 2010 – of the results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

2. The **working age population** refers to males aged 18–64, and females aged 18–59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17, and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

3. **Natural increase of the population** means for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

4. **Total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period are constant.

5. **Life expectancy** is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

6. **Industrial wastewater** includes sewage which is not residential sewage or rainwater produced as a result of commercial, industrial, storage, transportation or service activity as well as water mixed with sewage produced by other entities discharged by sewage network owned by this plant.

Industrial wastewater requiring treatment means sewage discharged via a network of open canals or ditches directly to waters, ground or sewage network from production entities (including water contaminated as a result of dehydration of mines and contaminated waters used in industry for cooling).

Data on **treated wastewater** refer to mechanically, chemically and biologically treated sewage as well as to increased biogene removal and discharged to waters or soil.

7. **Municipal wastewater** means residential or municipal sewage including industrial sewage or the mixture of residential sewage with rainwater or the mixture of residential sewage with industrial sewage and rainwater disposed of by a commune through sewage water system and wastewater treatment plants.

Data on **municipal wastewaters** cover sewage discharged via a sewage network by the units managed by water supply and sewage companies and plants established by a voivode (or managed by territorial self-local governments) and all units supervising collective discharge of sewage via sewage network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, enterprises etc.) Prior to discharge to the recipient, all the sewage should be treated. Thus, in the statistics, the wastewater was included as the **wastewater requiring treatment**. The data do not include precipitation and infiltration water discharged via sewage network.

Since 2010 methodology survey of the quantity of wastewater discharged to sewage network data have changed, so data concerning municipal wastewater are not completely comparable to previous years.

8. Municipal wastewater treatment plants cover all water treatment plants **within a sewage network**. The statistical surveys do not include household wastewater treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants which operate outside the sewage network).

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

9. Air pollution means direct or indirect release of solid, liquid or gaseous substances into the atmosphere by human in quantities which may threaten human life, affect climate, animate nature, soil or water or cause other harms to the environment.

Volume of emission from particular sources and types of pollutions (specified in regulations) may be fixed or determined through measurements or through calculations of raw materials and fuels balance, on the basis of the characteristic indices of pollution emission for technological processes.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

Data **on the volume of contained or neutralized dust and gaseous pollution** (by type) illustrate volume of pollution reduced in devices designed for protection of atmosphere, installed at plants recognized as especially burdensome for atmosphere.

10. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:
1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);

2) employers and own-account workers, i.e.:

a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land, with some exceptions in 2005–2009;

b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,

c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;

3) outworkers;

4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);

6) clergy fulfilling priestly obligations.

Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII** in 2002–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:

a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;

b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;

2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

11. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 69, item 415 with later amendments), are classified as unemployed.

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and is less than 60 in case of women and less than 65 in case of men is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school

with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

The long term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation at the work place.

12. Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, were compiled on the basis of the National Census of Population and Housing 2011 carried out in the period between 1 IV and 30 VI 2011 according to the state on 31 III 2011 at 24.00. The legal bases for the National Census of Population and Housing 2011 constituted the Act of 4 III 2010 on National Census of Population and Housing in 2011 (Journal of Laws of 26 III 2010 No. 47, item 277) with its executory legislative provisions and the Regulation (EC) of the European Parliament and Council No 763/2008 of 9 VII 2008 on the censuses of population and housing (Official Journal of the European Union L. 218 of 13 VIII 2008).

Among the **employed persons** are included all persons aged 15 and more who within the surveyed week:

- performed, for at least 1 hour, work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business beyond agriculture;
- formally had a work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather); if the break in employment did not exceed 3 months, the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration. Moreover, according to the 2011 Census, contributing family workers who did not perform work during the reference week were not counted among the employed.

The unemployed persons are persons aged 15–74, who within the reference week were not employed, within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work and were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found and were waiting to begin work within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

13. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promoting of Employment and Labour Market Institutions. Pre-retirement benefits and allowances since 1 VII 2004 are financed from state budget (on the basis on the Law dated 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252); until 31 VII 2004 were financed from the Labour Fund means.

14. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad;
- payments from profit and balance surplus in cooperatives;
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities;
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

15. The average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

16. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure

re of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011. Explanations pertaining to precision of the survey results (relative error of estimate) can be found in publication "Methodology of surveys of household budgets", CSO, Warsaw 2011.

Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and from other social benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

Expenditures of household include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures. Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund (payment for rentals for housing include renovation fund up to 2004 in item "housing, water, electricity, gas and other fuels").

Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households include articles purchased for cash with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

17. Information regarding dwelling stocks and completed dwellings concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

18. Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons since 2004 the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities; until 2003 the data were compiled on the basis of the register.

The division of **stores by organizational form** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more and for department stores from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area above 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

19. Data regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged in medical activities, professional practices – since 2006 pharmacies, and since 2005 social welfare homes and facilities, nurseries and children's club.

Data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing training.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

20. Type of clinics in **out-patient health care facilities** are given in accordance with decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594).

Consultations provided by doctors are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

21. Data on **education** concern: pre-primary education, schools for children and youth (primary schools, lower secondary schools, special job-training schools, basic vocational schools, general secondary schools, supplementary general schools, technical secondary schools, supplementary technical schools, specialized secondary schools and art schools leading to professional certification), post-secondary schools and tertiary education, as well as schools for adults (primary schools, lower secondary schools and upper secondary schools, including post-primary schools and their branches).

22. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

23. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape, digital). Among fixed cinemas one can distinguish **miniplexes** – equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** – equipped with 8 screens and more.

24. **Number of beds** in tourist accommodation facilities is presented as of 31 VII in following facilities: hotels, motels, boarding houses, other hotel facilities, excursion hostels, shelters, holiday centers, holiday youth centers and training-recreational centers as well as creative arts centers, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent and agrotourism lodgings and other not classified establishments.

25. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

26. **The rate of detectability of the delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

27. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption and is presented at basic prices.

28. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Data concerning GDP and GVA for the years 2009–2010 were changed in relation to previously published data on account of applying in calculations number of population which was compiled on the basis of the Population and Housing Census 2011 results.

Moreover, data concerning income in the households sector for 2010 were revised due to changes introduced by the National Bank of Poland in the balance of payments in the range of wages and salaries as well as property income.

Data per capita for the years 2009–2011 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the Population and Housing Census 2011.

29. **Gross primary income in the households sector** is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

30. Data in tables is presented following the **Polish Classification of Activities – PKD 2007 (NACE Rev. 2)**. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated. Abbreviations in the publication are marked in the tables with the sign “Δ”. The abbreviations and their complete names are presented as follows:

abbreviation	full name
	<i>sections of the NACE Rev.2</i>
x	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
x	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
x	<i>Real estate activities</i>
x	<i>Administrative and support service activities</i>

31. **Data in a spatial dimension** are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003) with later amendments. NTS in force since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573 with later amendments) replacing the NTS in force until 31 XII 2007.

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) was developed on the basis of the existing three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas – within which two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchically interrelated at 5 levels, of which:

- three levels were defined as regional, where:
 - level 1 – **regions** (6 units) – grouping together voivodships,
 - level 2 – **voivodships** (16 units),
 - level 3 – **subregions** (66 units) – grouping together powiats;
- two levels were defined as local, where:
 - level 4 – **powiats** and cities with powiat status (314 + 65 units),
 - level 5 – **gminas** (2479 units).

Wielkopolskie Voivodship is divided into 6 subregions, 31 powiats, 4 cities with the powiat status and 226 gminas, including 19 urban, 90 urban-rural and 117 rural ones.

32. In the tables containing information divided into urban areas and rural areas, the term “**urban areas**” is understood as areas located within the administrative borders of these units.

33. When **computing per capita data (1000 population, etc.)** at the end of a year (e.g., the number of doctors), the population as of 31 XII was adopted, where as data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated – for the years 2000–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 XII 2002, and since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 XII 2011.

34. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

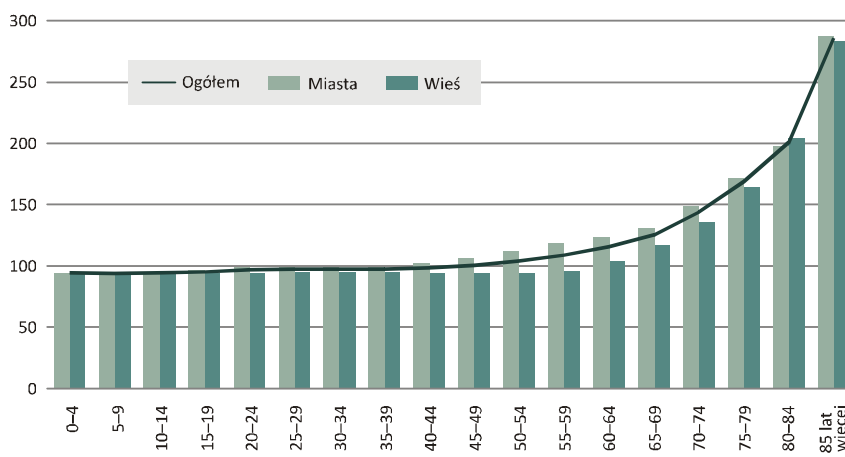
35. More detailed **methodological explanations** pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the Statistical Yearbook of the Wielkopolskie Voivodship, in the Statistical Yearbook of the Republic of Poland as well as on the web page of the CSO <http://www.stat.gov.pl>.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Procesy demograficzne

W końcu grudnia 2012 r. województwo wielkopolskie zamieszkiwało 3462,2 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż przed rokiem. Pod względem liczby mieszkańców wielkopolskie (z udziałem 9,0%, podobnie jak w 2011 r.) zajmowało 3. miejsce w kraju po województwach mazowieckim (13,8%) i śląskim (12,0%), a biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia (116 osób na km², przy średniej w kraju 123 osoby), plasowało się w środkowej części listy województw. Ludność miejska stanowiła 55,5% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego, tj. o 0,2 p.proc. mniej niż przed rokiem i o 5,1 p.proc. mniej niż przeciętnie w kraju. Wśród mieszkańców województwa wielkopolskiego dalej przeważają kobiety (51,4%), a współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, utrzymał się na poziomie z 2011 roku i wyniósł 105,6, tj. nieco mniej niż przeciętnie w Polsce (106,6). W miastach przewaga liczebna kobiet była większa (110,1 kobiet na 100 mężczyzn), natomiast na wsi obserwowano niemal równowagę płci (100,3 kobiet na 100 mężczyzn). Przewaga liczebna jednej płci nad drugą zmienia się wraz z wiekiem (zob. wykres 1). W kolejnych rocznikach, do 47 roku życia włącznie (z niewielkim zawahaniem dla wieku 44 lata), więcej było mężczyzn niż kobiet, a współczynnik feminizacji dla całego przedziału 0–47 lat (w ciągu roku granica wieku przesunęła się o 1 rok) wyniósł 96,4. Na wsi przewaga liczebna mężczyzn utrzymywała się dłużej niż w mieście (do 60 roku życia; w mieście bezwzględną przewagę obserwowano do 21 roku życia, a następnie – po kilku latach wahań współczynnika – między 30 a 37 rokiem życia). W przedziale wiekowym 0–60 lat na 100 mężczyzn na wsi przypadało średnio 94,5 kobiet, podczas gdy w mieście współczynnik feminizacji w tej grupie wiekowej wyniósł już 102,0. Zdecydowaną dominację liczebną kobiet obserwuje się od 65 roku życia (w przedziale 65 lat i więcej na 100 mężczyzn przypada blisko 160 kobiet), przy czym w najstarszych grupach wiekowych (80 lat i więcej) kobiet jest ponad 2-krotnie więcej niż mężczyzn.

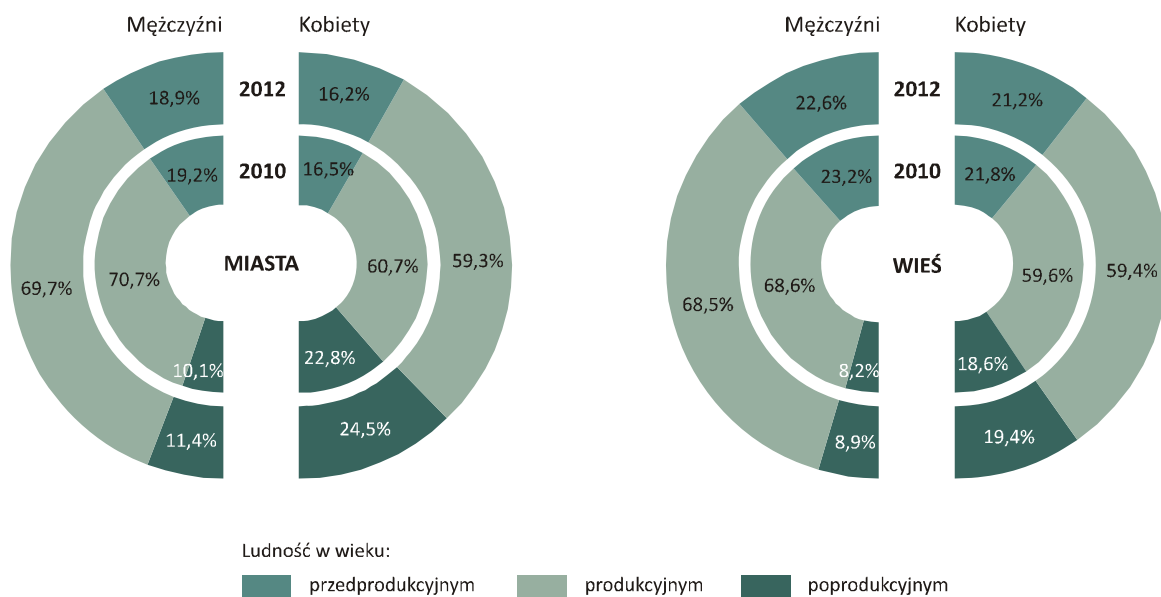
Wykres 1. LICZBA KOBIEC NA 100 MĘŻCZYŻN WEDŁUG WIEKU W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII

Obserwacja zmian w strukturze ludności według biologicznych grup wieku potwierdza postępowanie procesu starzenia się mieszkańców województwa wielkopolskiego. W porównaniu z 2011 r. udział ludności z przedziału wiekowego 0–14 lat utrzymał się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego i wyniósł 16,1%, odsetek ludności w wieku 15–64 lata zmniejszył się o 0,5 p.proc. do 71,0%, natomiast udział ludności w wieku 65 lat i więcej wzrósł o podobną wielkość, osiągając 13,0%. Mediana wieku, wyznaczająca granicę, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła, przesunęła się z 37,0 lat w 2011 r. do 37,4 lat w 2012 r. Wiek środkowy mieszkańców województwa wielkopolskiego był o 1,3 roku niższy od przeciętnego w kraju (38,7 lat). Przeciętnie biorąc, kobiety w województwie wielkopolskim są starsze od mężczyzn (w 2012 r. wiek środkowy kobiet wyniósł 39,0 lat, podczas gdy w przypadku mężczyzn 35,9 lat), wyższa mediana wieku charakteryzuje też ludność miejską (38,9 lat w miastach wobec 35,7 na wsi).

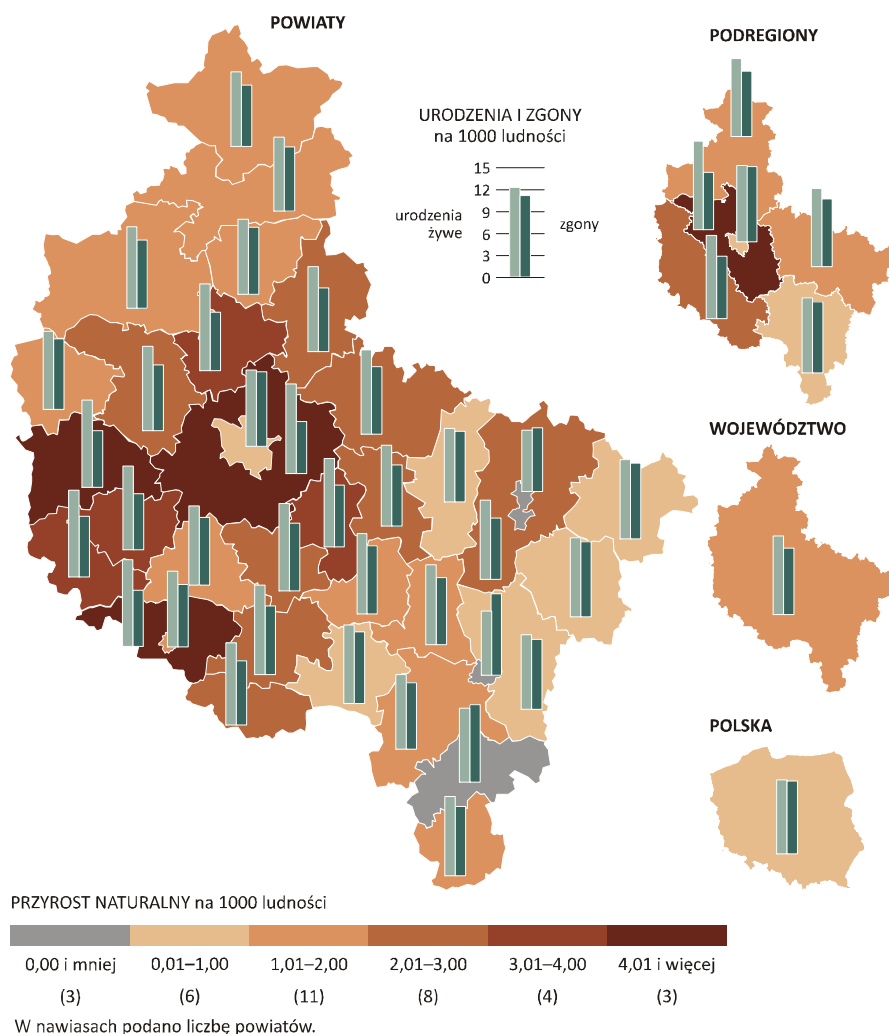
W 2012 r. odnotowano dalsze przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku (zob. wykres 2). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) w ciągu roku zmniejszył się o 0,2 p.proc. i wyniósł 19,4%. W grupie ludności produkcyjnej (kobiety w wieku 18–59 lat, mężczyźni 18–64 lata) spadek udziału wyniósł 0,4 p.proc. (do 64,1%). Odsetek ludności poprodukcyjnej (kobiety w wieku 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej) wzrósł w tym czasie o 0,6 p.proc. (do 16,5%). Takie zmiany w strukturze ludności spowodowały wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, określającego liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2012 r. w województwie wielkopolskim współczynnik ten wyniósł 56,0 (wobec 55,1 w 2011 r.) i kształtował się niżej od przeciętnego w kraju (56,6). Największe „obciążenie” osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym odnotowano w Kaliszu, gdzie współczynnik wyniósł 61,4 (wobec 53,9 w powiecie poznańskim).

Wykres 2. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII

Istotny wpływ na stan ludności mają zjawiska określane jako ruch naturalny. W 2012 r. w województwie wielkopolskim zarejestrowano 37833 urodzenia żywe (o 0,7% mniej niż w 2011 r.) oraz 31536 zgonów (o 2,5% więcej), w tym 170 zgonów niemowląt. Gorzej niż przed rokiem kształtowały się współczynniki demograficzne liczone na 1000 ludności. Współczynnik urodzeń żywych, który w 2011 r. wyniósł 11,04‰, w 2012 r. zmniejszył się do 10,94‰, natomiast współczynnik zgonów wzrósł z 8,91‰ do 9,12‰. Współczynnik przyrostu naturalnego w województwie wielkopolskim obniżył się z +2,12‰ do +1,82‰, ale w skali całego kraju był jednym z najwyższych (2. lokata wśród województw). Poziom współczynników demograficznych nie jest jednakowy na obszarze całego województwa (zob. wykres 3). Największą przewagą urodzeń żywych nad zgonami (w odniesieniu do liczby mieszkańców) obserwowano w powiatach: poznańskim (gdzie współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł +5,17‰), nowotomyskim (+4,20‰) i leszczyńskim (+4,15‰). Ujemny przyrost naturalny zanotowano w trzech powiatach; po raz kolejny liczba zgonów przewyższyła liczbę zarejestrowanych urodzeń żywych w Kaliszu (-2,39‰), przewaga zgonów nad urodzeniami wystąpiła ponadto w powiecie ostrzeszowskim (-0,43‰) oraz w Koninie (-0,29‰).

Wykres 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2012 R.

Wielkopolskie jest województwem o stosunkowo dużym natężeniu migracji. W 2012 r. odpływ w ruchu wewnętrznym dotyczył tu 38783 osób, natomiast napływ migracyjny objął 40144 osoby. Większą liczebność migrantów (przybywających i emigrujących łącznie) zanotowano jedynie w województwach mazowieckim i śląskim. Różnica między napływem a odpływem migracyjnym w ruchu wewnętrznym w województwie wielkopolskim wyniosła 1361 osób, co ułokowało ten region na 5. miejscu po województwach: mazowieckim (12802 osoby), małopolskim (3354 osoby), pomorskim (2437 osób) i dolnośląskim (1735 osób). W pozostałych województwach odpływ migracyjny przewyższał napływ, co oznacza ujemne saldo migracji. Najwięcej przemieszczeń migracyjnych (ponad 80%) dokonuje się w ramach województwa zamieszkania. Dla Wielkopolan opuszczających własne województwo cel migracyjny najczęściej stanowiły województwa: dolnośląskie, mazowieckie i kujawsko-pomorskie. Do województwa wielkopolskiego migrowali najczęściej mieszkańcy: kujawsko-pomorskiego, dolnośląskiego, zachodniopomorskiego i lubuskiego. Z zagranicy (głównie z Wielkiej Brytanii, Niemiec i Irlandii) w celach migracyjnych w 2012 r. przybyło tu 711 osób (o 14 osób, tj. o 1,9% mniej niż przed rokiem), natomiast za granicą (głównie w Niemczech i Wielkiej Brytanii) osiedliło się na stałe 1438 mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 231 osób, tj. o 19,1% więcej niż przed rokiem). Saldo migracji stałej (wewnętrznej i zewnętrznej), liczone na 1000 ludności, w 2012 r. wyniosło +0,18‰ (wobec +0,41‰ w 2011 r. oraz -0,17‰ w kraju). W miastach saldo przyjęło wartość ujemną (-3,02‰; przed rokiem -3,09‰), a na wsi dodatnią (+4,19‰; przed rokiem +4,82‰).

Największy napływ migracyjny zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie współczynnik migracji stałej ukształtował się na poziomie +15,57‰, natomiast duży odpływ wystąpił w Koninie i Poznaniu, gdzie saldo migracji stałej na 1000 ludności było ujemne i wyniosło, odpowiednio: -5,81‰ i -4,18‰.

Ochrona środowiska

Na jakość życia mieszkańców w istotny sposób wpływa stan środowiska naturalnego. W 2012 r. zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza w województwie wielkopolskim wyemitowały 4,6 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, pochodzących głównie ze spalania paliw (87,0%). W porównaniu z poprzednim rokiem emisja pyłów zmniejszyła się o 10,5%, przy średnim spadku w kraju o 8,9%. Zanieczyszczenia wyemitowane w województwie wielkopolskim stanowiły 8,9% krajowej emisji pyłów.

W 2012 r. w województwie wielkopolskim do atmosfery wyemitowano łącznie 16746,3 tys. ton zanieczyszczeń gazowych, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. Zasadniczą część tych zanieczyszczeń (99,5%) stanowił dwutlenek węgla, którego emisja w porównaniu z 2011 r. wzrosła także o 0,3%. Mniej niż przed rokiem wyemitowano tlenków azotu (o 4,6%), dwutlenku siarki (o 19,1%), tlenku węgla (o 10,6%), zwiększyła się natomiast emisja metanu (o 11,4%).

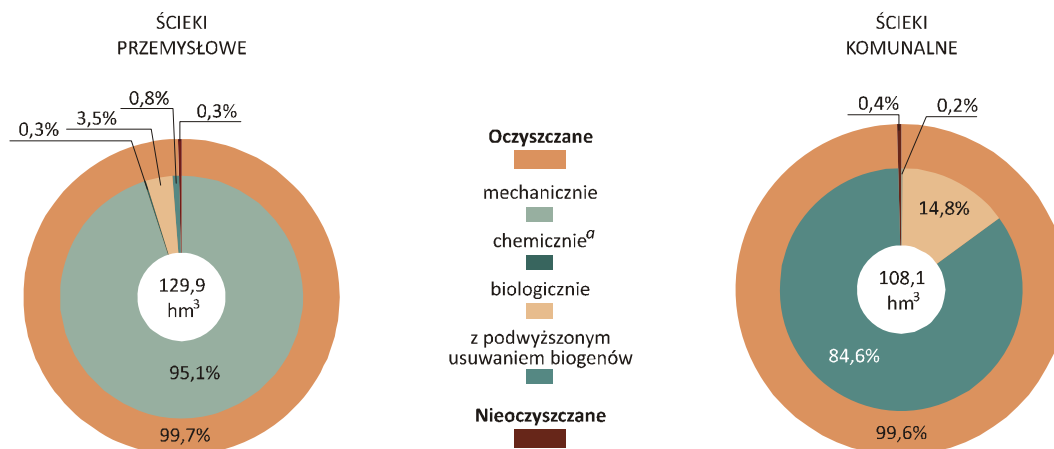
Na 1 km² w 2012 r. wyemitowano przeciętnie 0,2 ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. tyle samo co przed rokiem oraz 2,8 ton zanieczyszczeń gazowych, bez dwutlenku węgla (2,9 ton w 2011 r.). Podobnie jak przed rokiem, najczęściej przemysłowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu tureckiego (35,4% ogółu zanieczyszczeń pyłowych i 21,7% zanieczyszczeń gazowych), a także jednostki zlokalizowane w Koninie (14,1% i 57,9%) oraz Poznaniu (9,5% i 9,8%).

W 2012 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza atmosferycznego uznano 127 zakładów, tj. o 3 mniej niż przed rokiem. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 87 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 18 zakładów. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano bądź zneutralizowano 1568,5 tys. ton pyłów i 134,0 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych w województwie wielkopolskim w 2012 r. wyniósł średnio 99,7% (podobnie jak przed rokiem), tyle samo co w kraju. Całkowitą redukcję pyłów przeprowadzono w powiecie grodziskim. W wysokim stopniu zanieczyszczenia pyłowe zredukowano również w Koninie (99,9%) i Poznaniu (99,5%) oraz w powiatach tureckim (99,5%) i czarnkowsko-trzcianeckim (99,0%). Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w całym województwie wielkopolskim wyniósł 61,3%, tj. o 1,5 p.proc. więcej niż w 2011 r. i o 2,8 p.proc. więcej niż w kraju. W najwyższym stopniu zanieczyszczenia gazowe zostały zredukowane w Koninie (85,1%) oraz w powiatach ostrzeszowskim (79,9%) i poznańskim (51,5%).

W 2012 r. na obszarze województwa wielkopolskiego do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono łącznie 1621,2 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, co w skali kraju stanowiło 17,8%. Więcej ścieków wytworzyło tylko województwo mazowieckie (28,4%). Ilość odprowadzonych ścieków była o 5,4% mniejsza niż w 2011 r., przy średnim spadku w kraju o 3,9%. Przeważały ścieki przemysłowe; bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi trafiło ich 1513,1 hm³, z czego 91,4% stanowiły wody chłodnicze, niewymagające oczyszczania (w kraju ich udział wynosił średnio 87,9%). Ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lub ziemi bezpośrednio z zakładów przemysłowych w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 5,8%, przy średnim spadku w kraju o 4,4%. Nieco więcej ścieków niż przed rokiem odprowadzono siecią kanalizacyjną; wzrost wyniósł w tym wypadku 1,3%, przy spadku w kraju o 0,8%).

Z ogółu ścieków wytworzonych w 2012 r. w województwie wielkopolskim oczyszczenia wymagało 238,0 hm³, w tym 108,1 hm³ ścieków komunalnych. Zadanie to zrealizowano w 99,7%, czyli w znacznie większym zakresie niż przeciętnie w kraju (93,4%).

Wykres 4. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA W 2012 R.

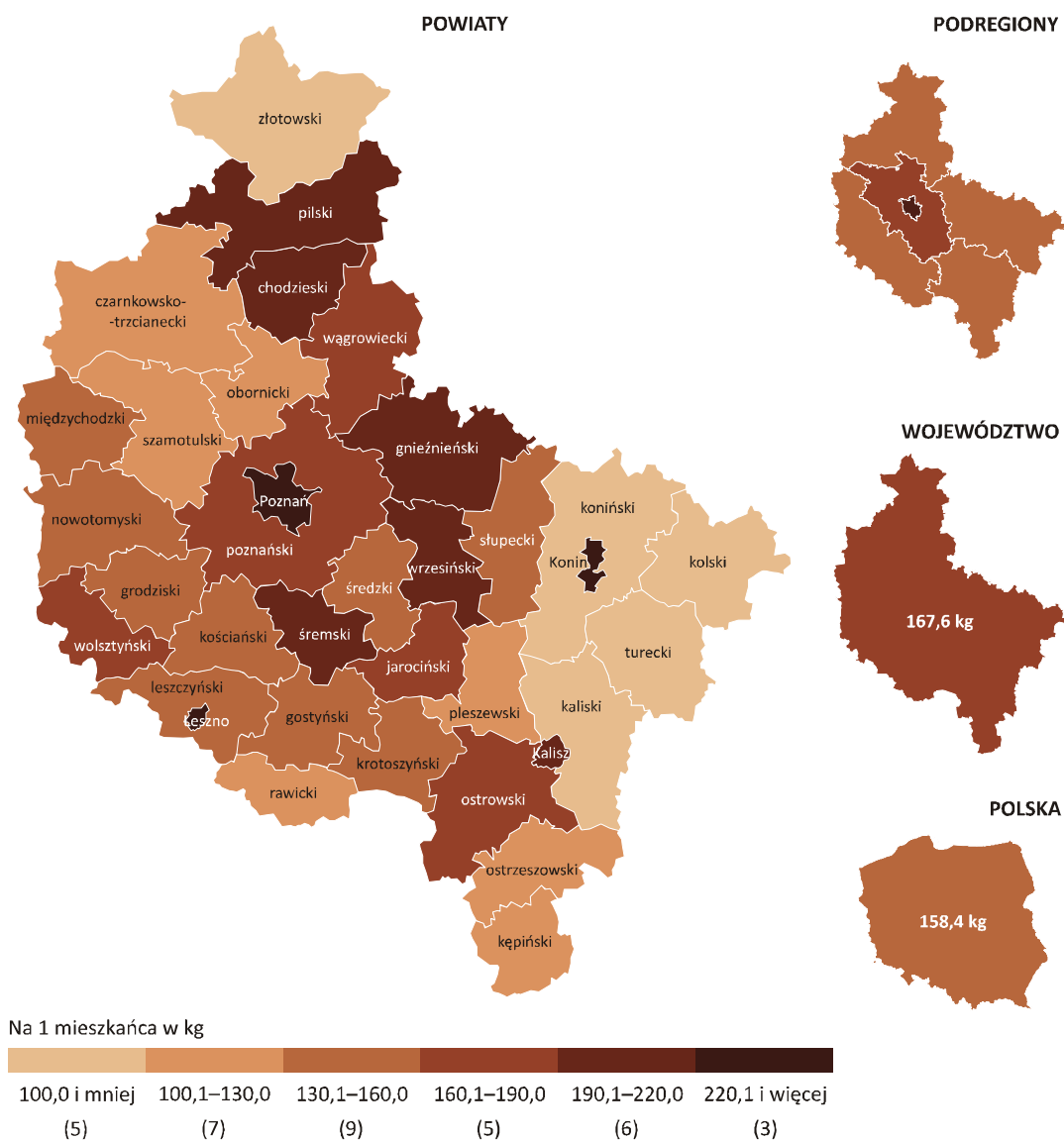
^a Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

Spośród ogółu ścieków oczyszczonych w województwie wielkopolskim ponad połowa została oczyszczona metodą mechaniczną (52,1% wobec 27,9% w kraju). Duże znaczenie miało również oczyszczanie z podwyższonym usuwaniem biogenów (39,0% wobec 50,9%). W mniejszym zakresie do procesu oczyszczania ścieków wykorzystano metodę biologiczną (8,7% wobec 16,1% w kraju).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim działały 424 oczyszczalnie ścieków, w tym 327 komunalnych. Korzystało z nich 66,2% ogółu mieszkańców (w kraju 68,5%). W większości powiatów udział był mniejszy od średniej wojewódzkiej. Największy odsetek ludności korzystał z oczyszczalni ścieków w miastach na prawach powiatu: Lesznie (100,0% mieszkańców), Koninie (95,0%), Kaliszu (94,7%) oraz Poznaniu (90,9%). W powiatach ziemskich najpełniejsze wykorzystanie oczyszczalni ścieków zanotowano w powiatach: pilskim (81,5% mieszkańców), jarocińskim (78,6%), śremskim (72,8%) i gnieźnieńskim (71,7%).

W 2012 r. w całym województwie wielkopolskim zakłady oczyszczania zebrały 824,0 tys. ton odpadów komunalnych zmieszanych, z tego 579,7 tys. ton z gospodarstw domowych. W przeliczeniu na 1 mieszkańca przypadało 167,6 kg odpadów, tj. o 2,1 kg mniej niż w 2011 r. Najwięcej odpadów na 1 mieszkańca wytworzyli mieszkańcy miast na prawach powiatu: Poznania – blisko 238 kg, Leszna – 236 kg i Konina – 222 kg, a także powiatów ziemskich: śremskiego – 213 kg, wrzesińskiego – 212 kg, gnieźnieńskiego – 203 kg i chodzieskiego – 201 kg (zob. wykres 5). Z każdym rokiem coraz powszechniejsze staje się selekcjonowanie odpadów. W 2012 r. zebrano 109,9 tys. ton odpadów komunalnych wyselekcjonowanych, tj. o 6,0% więcej niż przed rokiem. Przeważającą część odpadów powstałych w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności (94,7%) unieszkodliwiono, przede wszystkim poprzez składowanie na zorganizowanych składowiskach (77,3% ogółu zebranych odpadów zmieszanych), ale także w procesach mechaniczno-biologicznego przetwarzania (14,1%). Ponadto 3,3% odpadów komunalnych unieszkodliwiono biologicznie, a 5,3% wysegregowano ze zmieszanych odpadów. Według stanu na koniec 2012 r., w województwie wielkopolskim czynnych było 55 (przed rokiem 68) składowisk o łącznej powierzchni 251,6 ha.

Wykres 5. ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE^a Z GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2012 R.

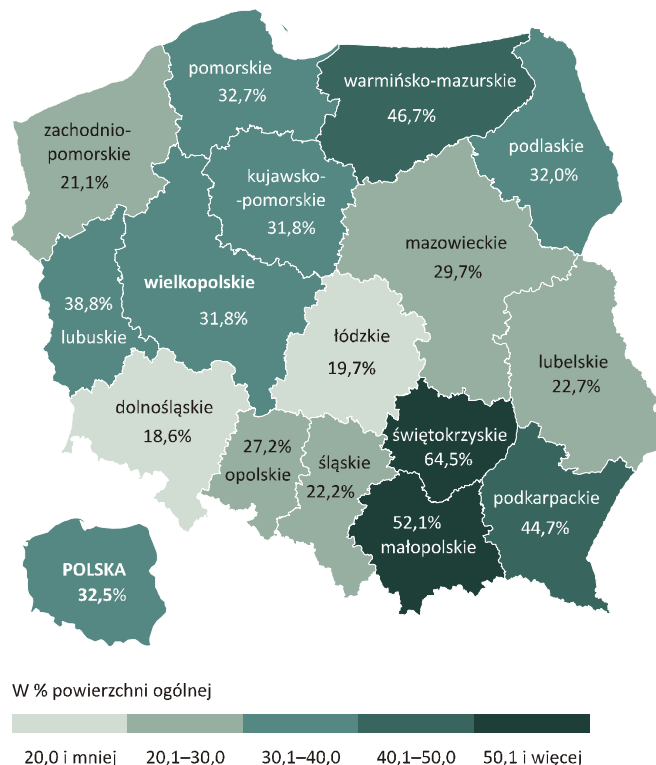

W nawiasach podano liczbę powiatów.

a Bez wyselekcjonowanych.

Według stanu na koniec roku 2012, powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona, podobnie jak przed rokiem, zajmowała w województwie wielkopolskim 948,3 tys. ha, co stanowiło 31,8% powierzchni ogólnej, czyli nieco mniej niż przeciętnie w kraju – 32,5% (zob. wykres 6). W 13 powiatach obszar objęty ochroną prawną ze względu na szczególne walory przyrodnicze zajmował większą część powierzchni ogólnej niż średnio w województwie. Przewodził pod tym względem powiat ostrzeszowski, gdzie obszar taki stanowił 84,3% całkowitej powierzchni powiatu, ale znacznym udziałem (ponad połowa powierzchni) charakteryzowały się też powiaty: ostrowski (69,5%), międzychodzki (67,5%), wolsztyński (64,3%) i leszczyński (52,0%).

Wykres 6. **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

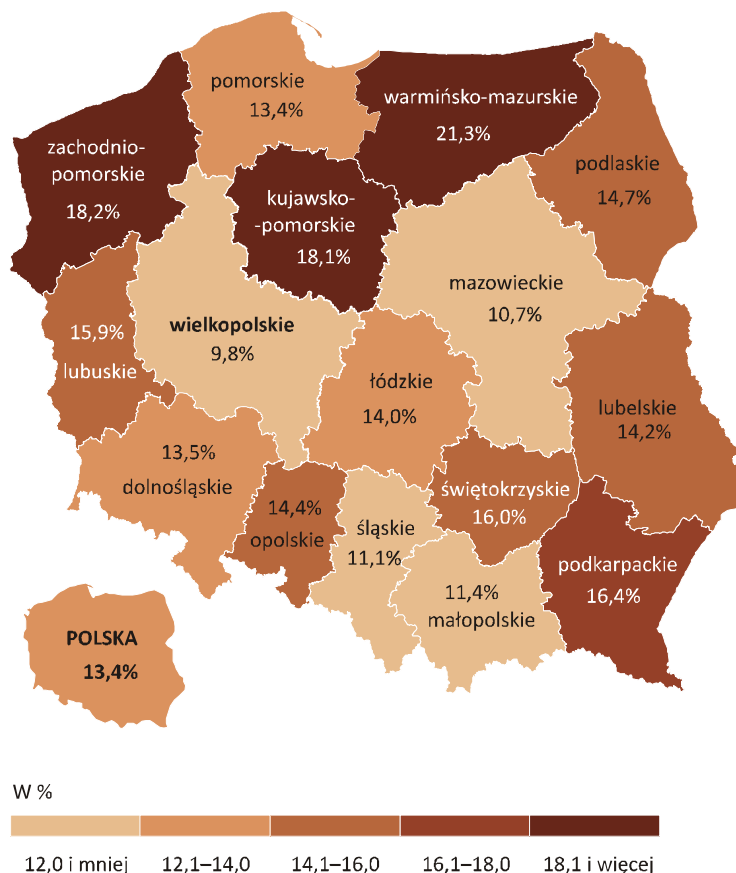
Liczba pomników przyrody w ciągu roku zwiększyła się o 66 i w końcu 2012 r. obejmowała 3843 obiekty. Najczęściej za pomniki przyrody uznawane były pojedyncze drzewa (3182; o 40 więcej niż przed rokiem). Najwięcej pomników przyrody odnotowano w powiatach: poznańskim (496 obiektów), międzychodzkiem (320) i nowotomyskim (230), natomiast najwięcej tego typu obiektów przybyło w ciągu roku w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim (o 49 więcej niż w 2011 r.).

Rynek pracy

Podobnie jak w poprzednich latach, sytuacja na rynku pracy w województwie wielkopolskim kształtuje się korzystniej niż w większości pozostałych województw. Według stanu na koniec 2012 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej (uwzględniając pracujących w rolnictwie indywidualnym) wynosiła tu 1358,0 tys. i w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 0,6%. Pracujący stanowili 39,2% ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego (o 0,1 p.proc. więcej niż w 2011 r.) i 9,8% ogólnej liczby pracujących w kraju (przed rokiem 9,7%). Pod tym względem wielkopolskie w dalszym ciągu wyprzedzały jedynie dwa województwa: mazowieckie (16,4%) i śląskie (11,9%; w obu przypadkach wzrost o 0,1 p.proc.). W województwie wielkopolskim najwięcej pracujących skupiały przemysł i budownictwo (31,3%) oraz sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja (25,4%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim w końcu grudnia 2012 r. wyniosła 9,8% (przed rokiem 9,1%) i pomimo wzrostu pozostała najniższa w Polsce, o 3,6 p.proc. niższa od wskaźnika krajowego (13,4%). Jeszcze w 3 województwach stopa bezrobocia kształtowała się niżej aniżeli przeciętnie w kraju; w województwie mazowieckim osiągnęła 10,7%, w śląskim 11,1%, a w małopolskim 11,4%. Najtrudniejsza sytuacja utrzymała się w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie stopa bezrobocia wyniosła 21,3%, co oznacza, że była ponad 2-krotnie wyższa niż w województwie wielkopolskim (zob. wykres 7).

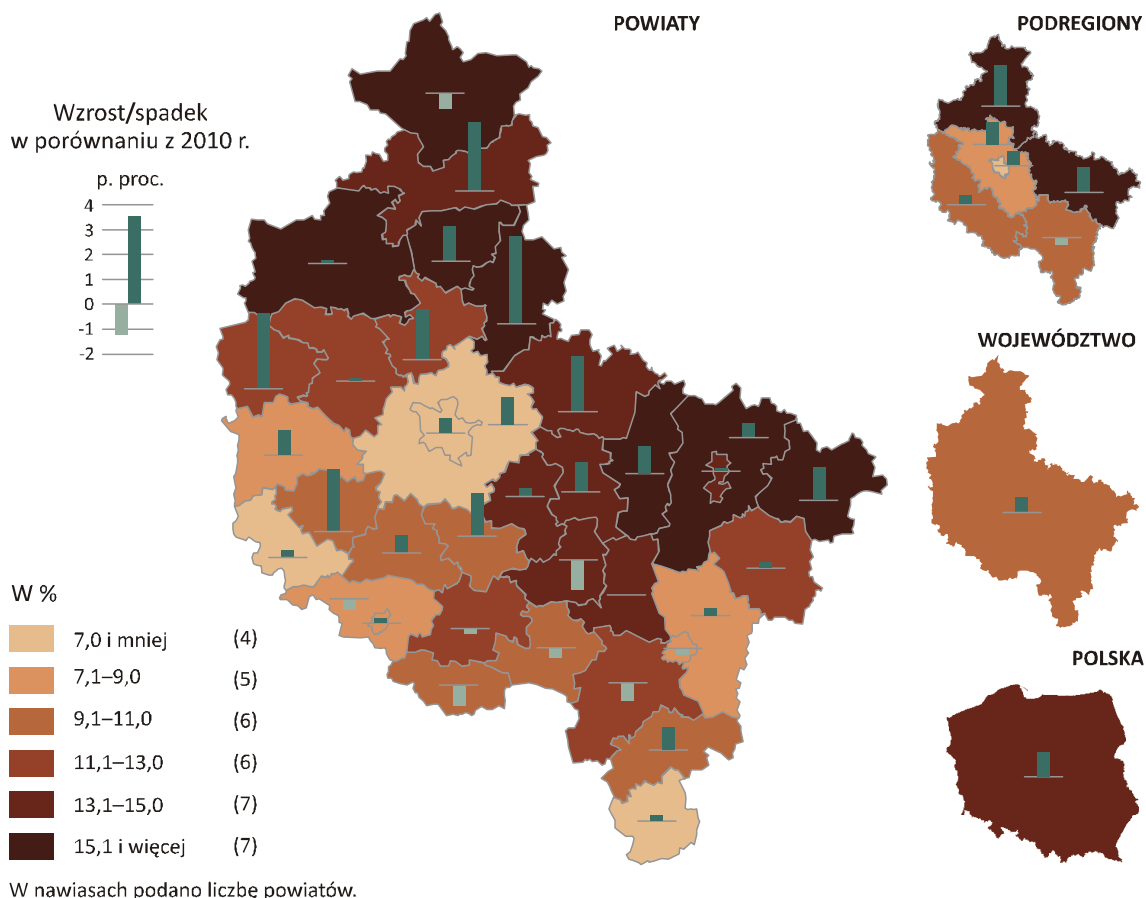
Wykres 7. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

Stosunkowo niska stopa bezrobocia rejestrowanego, rozpatrywana dla województwa jako całości, nie oddaje rozmiarów tego zjawiska na niższych szczeblach podziału terytorialnego (zob. wykres 8). W końcu 2012 r. najniższy poziom tego wskaźnika odnotowano w Poznaniu (4,2% wobec 3,6% przed rokiem) oraz w powiecie poznańskim (4,6% wobec 3,6% w 2011 r.), natomiast najwyższy obserwowano w powiatach: wągrowieckim (22,2% wobec 20,5%), konińskim (18,7% wobec 17,5%), złotowskim (18,2% wobec 18,5% przed rokiem) i słupeckim (17,5% wobec 16,8%).

Według stanu na koniec grudnia 2012 r., ewidencja powiatowych urzędów pracy w województwie wielkopolskim obejmowała 147,9 tys. bezrobotnych, tj. o 9,6% więcej niż w końcu 2011 r. Spośród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, największy względny przyrost w skali roku dotyczył kategorii bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat. Udział tej grupy w całej populacji zarejestrowanych bezrobotnych zwiększył się o 0,7 p.proc. (do 20,4%), przy wzroście liczby bezrobotnych w tej kategorii o 13,6%. W ciągu roku zwiększył się także odsetek bezrobotnych bez wykształcenia średniego (o 0,6 p.proc., do 56,9%), wzrósł również udział kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka (o 0,4 p.proc., do 10,3%), a także osób samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia (o 0,3 p.proc., do 9,4%) oraz niepełnosprawnych (o 0,1 p.proc., do 5,7%). W populacji bezrobotnych zmniejszył się natomiast odsetek osób bez doświadczenia zawodowego (o 1,7 p.proc., do 20,4%), osób w wieku do 25 lat (o 1,5 p.proc., do 22,7%), a także długotrwale bezrobotnych (o 0,6 p.proc., do 42,6%) i osób bez kwalifikacji zawodowych (o 0,6 p.proc., do 26,4%).

Wykres 8. **STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

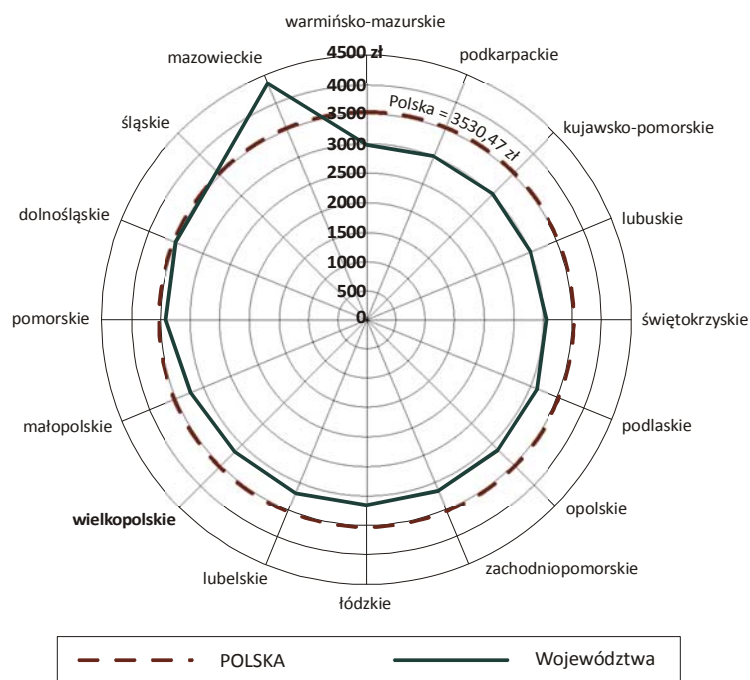
Wydatki Funduszu Pracy w województwie wielkopolskim w 2012 r. wyniosły 511,2 mln zł, tj. o 33,3% więcej niż w 2011 r. Połowę środków przeznaczono na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych (50,5%; w 2011 r. 58,3%), a 44,1% (przed rokiem 34,6%) na realizację programu promocji zatrudnienia. W ramach tego programu samorządy powiatów najwięcej środków przeznaczyły na wypłatę stypendiów i składek na ubezpieczenia społeczne (26,7%; przed rokiem 43,9%). Istotny udział w tej grupie wydatków miały także wypłaty środków na podjęcie działalności gospodarczej (24,7%; w 2011 r. 24,6%) oraz na refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego (12,7%; w 2011 r. 9,0%). Z ogólnej kwoty środków wydatkowanych w ramach programu promocji zatrudnienia 29,8% dotyczyło bezrobotnych do 25 roku życia, a 9,8% – osób w wieku powyżej 50 lat (przed rokiem udziały te wyniosły 42,7% i 11,0%).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W roku 2012 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie wielkopolskim wyniosło 3218,67 zł i w stosunku do poprzedniego roku zwiększyło się o 3,8%. W kraju wzrost wyniósł 3,7%, a przeciętne wynagrodzenie ukształtowało się na poziomie 3530,47 zł. Wynagrodzenie w województwie wielkopolskim stanowiło 91,2% kwoty wynagrodzenia krajowego, co oznacza, że podobnie jak w większości województw było mniejsze niż przeciętnie w Polsce (zob. wykres 9). Wyższe wynagrodzenie wykazano w sektorze publicznym (3940,91 zł wobec 2984,62 zł w sektorze prywatnym).

Najlepiej byli wynagradzani zatrudnieni w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (gdzie przeciętne wynagrodzenie było o 86,3% wyższe niż średnio w województwie), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 56,4% wyższe od średniej) oraz górnictwo i wydobywanie (o 53,2% wyższe od średniej). Na stosunkowo niskim poziomie kształtowało się wynagrodzenie zatrudnionych w sekcjach zakwaterowanie i gastronomia (o 37,7% poniżej przeciętnego wynagrodzenia w województwie) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 26,1% poniżej średniej).

Wykres 9. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

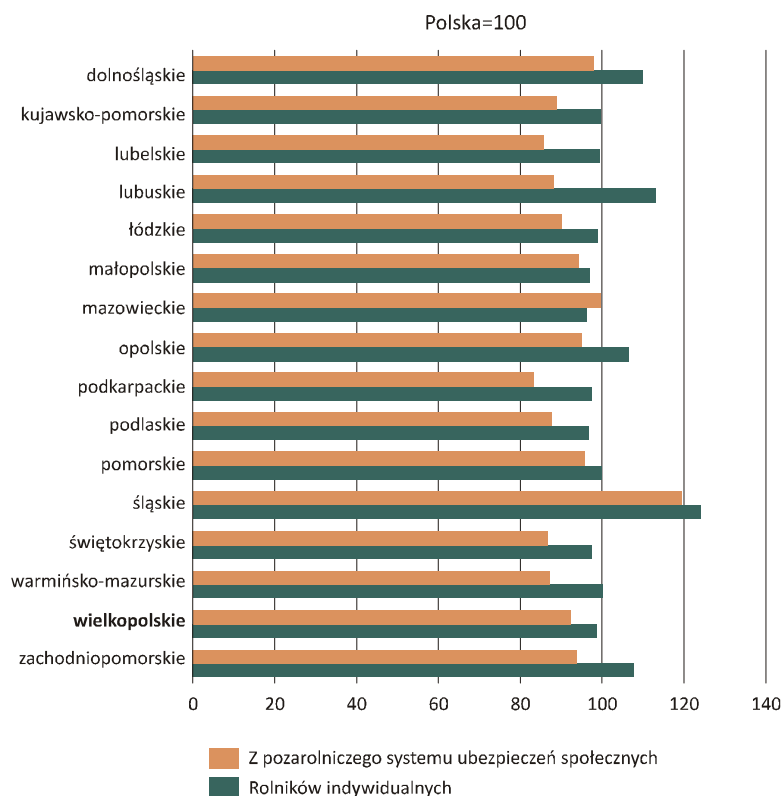

Biorąc pod uwagę jednostki gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9, poziom przeciętnego wynagrodzenia w województwie wielkopolskim w 2012 r. osiągnął 3397,25 zł. W większości powiatów przeciętne wynagrodzenie było niższe od notowanego dla województwa. Poziom ten przekroczyło tylko 5 powiatów: m. Poznań (o 21,3% wyżej aniżeli średnio w województwie), powiat szamotulski (o 5,1% wyżej), m. Konin (o 2,5% wyżej) oraz powiaty leszczyński (o 1,6% wyżej) i poznański (o 0,2% wyżej). Najniższe przeciętne wynagrodzenie kształtowało się w powiatach: kępińskim (o 30,9% niżej aniżeli w województwie), jarocińskim (o 23,6% niżej), wolsztyńskim (o 20,3% niżej), rawickim (o 20,0% niżej), kaliskim (o 19,8% niżej) i krotoszyńskim (o 19,7% niżej).

W 2012 r. przeciętna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim wyniosła 1678,94 zł i podobnie jak w większości województw była niższa niż średnio w kraju (zob. wykres 10). W porównaniu z 2011 r. wzrost emerytury w województwie wielkopolskim wyniósł 5,5% (przy wzroście przeciętnego wynagrodzenia o 3,8%), jednak nie wpłynęło to na zmniejszenie dystansu dzielącego tę wielkość od średniej krajowej.

Na bardziej wyrównanym poziomie kształtowały się emerytury i renty rolników indywidualnych, chociaż dystans do wielkości krajowej ponownie się zwiększył. Świadczenia uzyskiwane przez rolników w województwie wielkopolskim w 2012 r. wyniosły średnio 1041,54 zł wobec 1054,61 zł w kraju.

Wykres 10. **PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

Budżety gospodarstw domowych

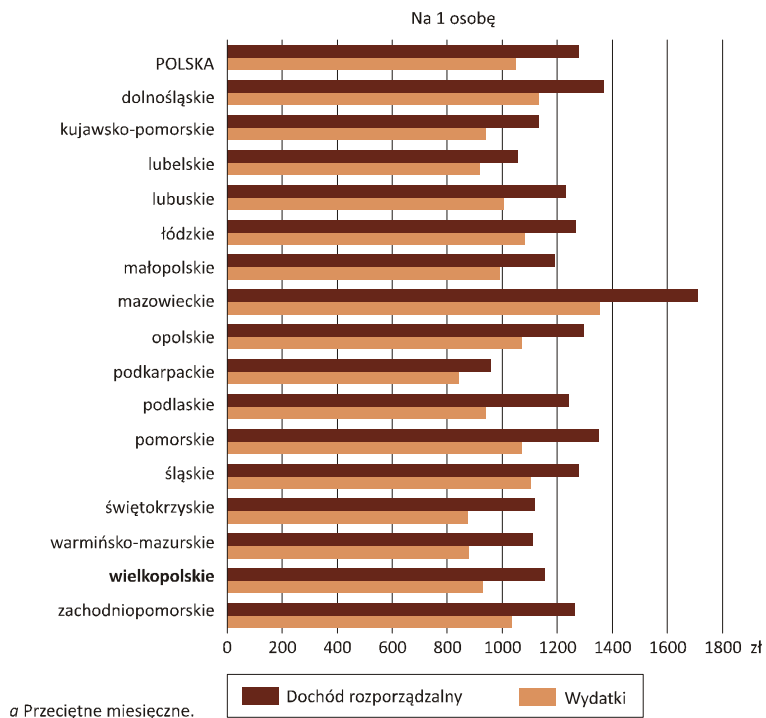
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2012 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 1153,43 zł wobec 1278,43 zł w Polsce. Wśród pozostałych województw wielkopolskie plasowało się pod tym względem na 11. miejscu, tj. tak samo jak przed rokiem (zob. wykres 11). W porównaniu z rokiem 2011 kwota dochodów rozporządzalnych na osobę w województwie wielkopolskim zwiększyła się o 1,3%, przy średnim wzroście w kraju o 3,5%. Również dochód do dyspozycji, w kwocie 1121,44 zł, był mniejszy niż przeciętnie w Polsce, gdzie kształtował się na poziomie 1232,85 zł.

Przeciętne miesięczne nominalne wydatki gospodarstwa domowego na osobę w 2012 r. w województwie wielkopolskim wyniosły 929,33 zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 1,4% (w kraju 1050,78 zł; wzrost o 2,9%). Relacja przeciętnych miesięcznych wydatków na osobę do dochodu rozporządzalnego w województwie wielkopolskim kształtowała się na poziomie 80,6% wobec 82,2% w kraju. Najwięcej w przeliczeniu na osobę wydatkowały gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim, a kwota przeciętnych wydatków była tam o około 425 zł większa niż w wielkopolskim. Pod względem wielkości przeciętnych wydatków na osobę wielkopolskie znalazło się dopiero na 12. miejscu w kraju, tj. o 1 pozycję niżej niż w 2011 r. (zob. wykres 11).

W porównaniu z poprzednim rokiem, w 2012 r. w województwie wielkopolskim zanotowano poprawę wskaźników zagrożenia ubóstwem materialnym, wyznaczonych na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym, określający procentowy udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej minimum egzystencji, wyniósł 8,5% wobec 9,3% przed rokiem i 6,8% w kraju oraz 4,5% w województwie śląskim. Ubóstwo relatywne, którego granicę ustalono na poziomie 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych, w województwie wielkopolskim dotyczyło 19,7% osób w gospodarstwach domowych (21,3% w 2011 r.), przy średniej ogólnopolskiej 16,3% i najniższym odsetku (9,9%) w województwie opolskim. Poniżej tzw. ustawowej granicy ubóstwa (wyznaczonej przez kwotę, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej) żyło

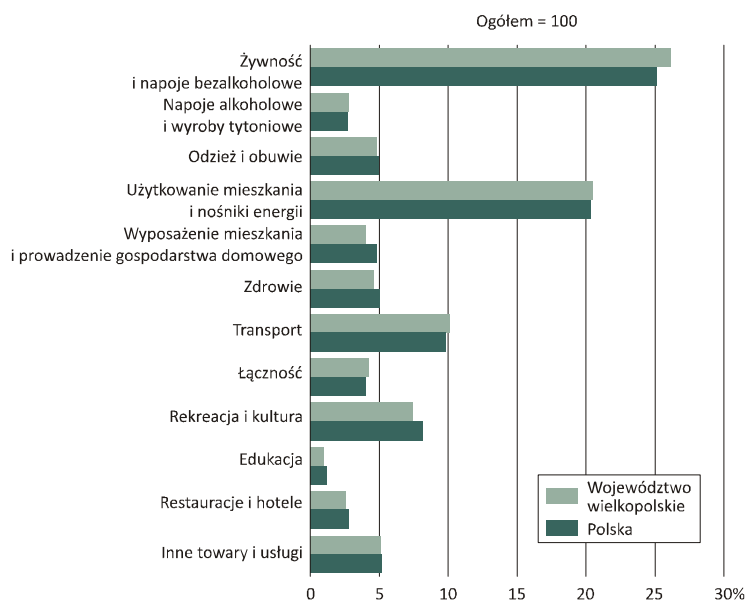
w województwie wielkopolskim 8,5% osób w gospodarstwach domowych, tj. o 0,7 p.proc. mniej niż w 2011 r., ale jednocześnie o 1,3 p.proc. więcej niż przeciętnie w kraju i o 3,9 p.proc. więcej niż w województwie mazowieckim. W 2012 r. w województwie wielkopolskim odsetki osób w gospodarstwach domowych skrajnie ubogich i o wydatkach poniżej ustawowej granicy ubóstwa były równe (8,5%; w 2011 r. 9,3% wobec 9,2%).

Wykres 11. **DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY^a I WYDATKI^a W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie wielkopolskim kształtowała się podobnie jak w kraju (zob. wykres 12).

Wykres 12. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2012 R.**

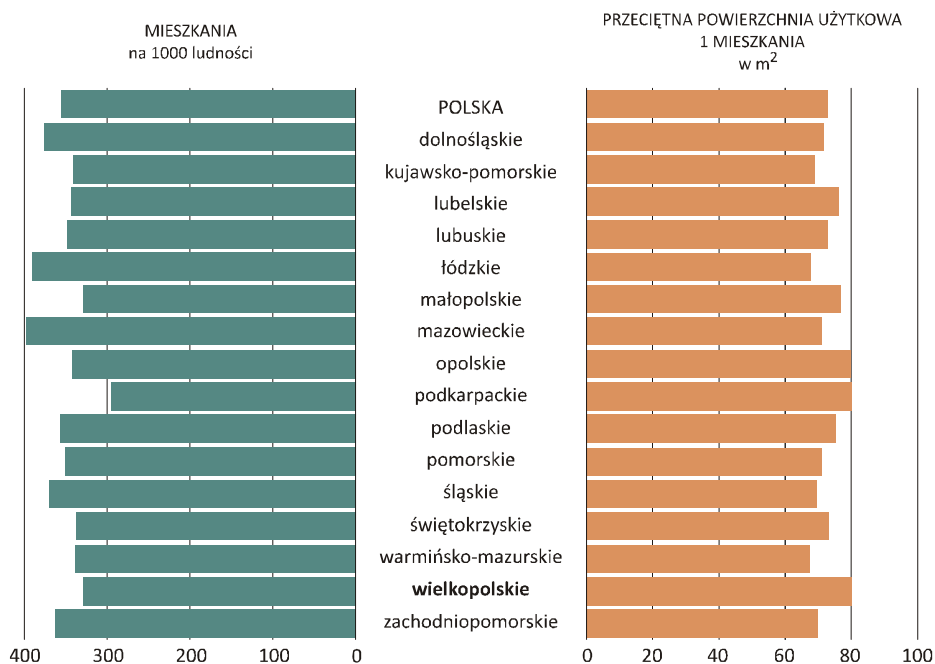
Tak jak w poprzednich latach, w 2012 r. gospodarstwa domowe najwięcej środków przeznaczają na zakup żywności i napojów bezalkoholowych (26,2% ogółu wydatków na osobę wobec 26,0% w 2011 r. i 25,1% w kraju) oraz na użytkowanie mieszkania i nośniki energii (20,5% wobec 21,5% przed rokiem i 20,3% w kraju).

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W porównaniu z rokiem 2011 najbardziej zwiększył się odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w: odbiorniki telewizyjne inne niż kineskopowe (54,0% gospodarstw domowych; wzrost udziału o 9,3 p.proc.), laptopy (43,9%; wzrost o 7,2 p.proc.) oraz komputery z dostępem do Internetu (68,5%; wzrost o 4,7 p.proc.), w tym szerokopasmowym (58,4%; wzrost o 6,0 p.proc.).

Zasoby mieszkaniowe

Według bilansu zasobów mieszkaniowych uwzględniającego wyniki NSP 2011, w końcu 2012 r. w województwie wielkopolskim było 1137,2 tys. mieszkań, tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem. Podobnie jak w poprzednich latach, pod względem wielkości zasobów wielkopolskie plasowało się na 3. miejscu po województwach mazowieckim i śląskim. Inaczej jednak sytuacja mieszkaniowa w województwie wielkopolskim przedstawia się po odniesieniu wielkości zasobów do liczby ludności. Ten wskaźnik, tak jak w poprzednich latach, lokował wielkopolskie na przedostatnim miejscu w kraju, przed województwem podkarpackim (zob. wykres 13). W 2012 r. na 1000 ludności w województwie wielkopolskim przypadało średnio 328 mieszkań wobec 356 w kraju (w 2011 r. różnica była podobna 325 mieszkań wobec 353). Największymi zasobami mieszkaniowymi w województwie wielkopolskim dysponują miasta na prawach powiatu. W 2012 r. w Poznaniu wskaźnik liczony na 1000 ludności wyniósł 439 mieszkań, w Kaliszu – 406 mieszkań, w Koninie – 370 mieszkań i w Lesznie – 363 mieszkania. Najmniej zasobów mieszkaniowych miały natomiast powiaty: leszczyński (264 mieszkania na 1000 ludności), kaliski (269 mieszkań), wolsztyński (270 mieszkań), koniński (270 mieszkań), grodziski (271 mieszkań) oraz gostyński (273 mieszkania).

Wykres 13. ZASOBY MIESZKANIOWE^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.

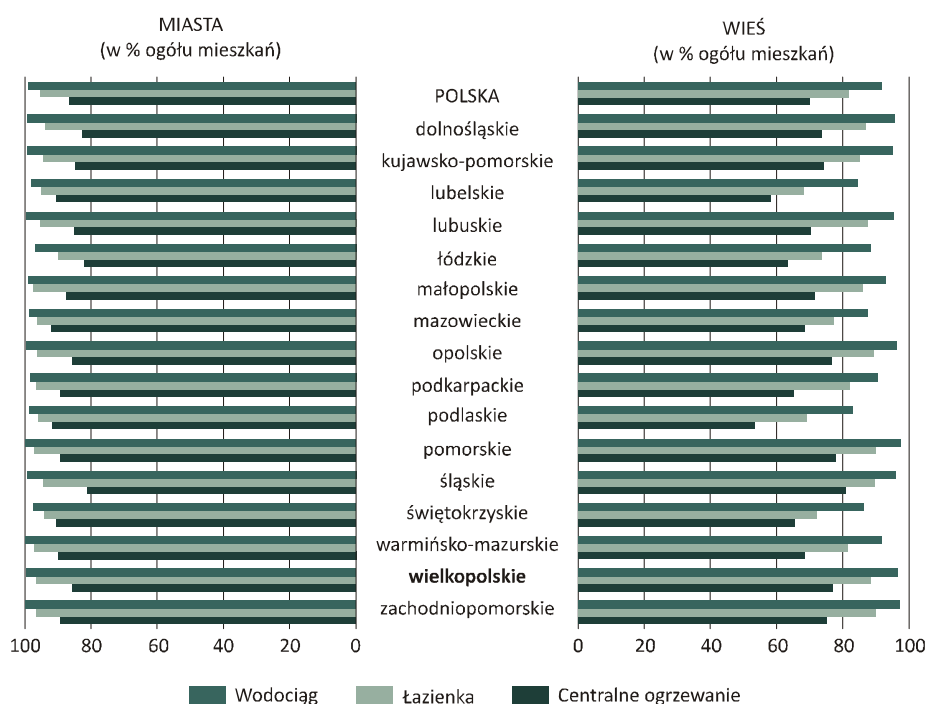

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

W roku 2012 w województwie wielkopolskim na 1 osobę przypadało przeciętnie 26,3 m² powierzchni użytkowej mieszkania, podczas gdy w kraju 25,9 m² (w obu przypadkach o 0,3 m² więcej niż przed rokiem). W 1 mieszkaniu mieszkało średnio 3,04 osób, natomiast na 1 izbę przypadało przeciętnie 0,75 osób (w kraju, odpowiednio: 2,81 i 0,74 osób). Mieszkania na wsi miały więcej izb i większą przeciętną powierzchnię użytkową niż w mieście (odpowiednio: 4,50 izb i 97,4 m² wobec 3,78 i 70,0 m² w mieście), ale były gęściej zaludnione (3,67 osób na mieszkanie i 26,5 m² powierzchni użytkowej na osobę wobec 2,68 osób i 26,1 m² w mieście).

W 2012 r. w województwie wielkopolskim odnotowano niewielkie zmiany w wyposażeniu lokali mieszkalnych w podstawowe instalacje. Podobnie jak przed rokiem, przez wodociągi było obsługiwanych 98,4% mieszkańców, ustęp posiadało 95,8%, a gaz sieciowy – 52,1%. Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienki w ciągu roku zwiększył się o 0,1 p.proc., do 93,5%, a centralne ogrzewanie – o 0,2 p.proc., do 82,4%. Sytuację w województwie wielkopolskim na tle kraju, z uwzględnieniem przekroju „miasto – wieś”, pokazuje wykres 14.

Wykres 14. **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a**
W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.

^a Stan w dniu 31 XII; na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

W roku 2012 w województwie wielkopolskim oddano do użytkowania 14811 mieszkań, tj. o 7,3% więcej niż przed rokiem. W skali kraju stanowiły one 9,7%. Pod względem liczby wybudowanych mieszkań wielkopolskie zajęło 4. miejsce po województwach: mazowieckim (30354 mieszkania stanowiące 20,0% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania w kraju), małopolskim (15294 mieszkania, tj. 10,0%) i dolnośląskim (15028 mieszkań, tj. 9,8%). W przeliczeniu na 1000 ludności w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji średnio 4,3 mieszkań (4,0 mieszkania w 2011 r.), tj. nieco więcej niż przeciętnie w Polsce (4,0 mieszkania; w 2011 r. 3,4), ale mniej niż w województwach: pomorskim (6,2 mieszkań wobec 5,2 w 2011 r.), mazowieckim (5,8 mieszkań wobec 4,8), dolnośląskim (5,2 mieszkań wobec 3,6) oraz małopolskim (4,6 mieszkań wobec 3,8); zob. wykres 15.

Wykres 15. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.

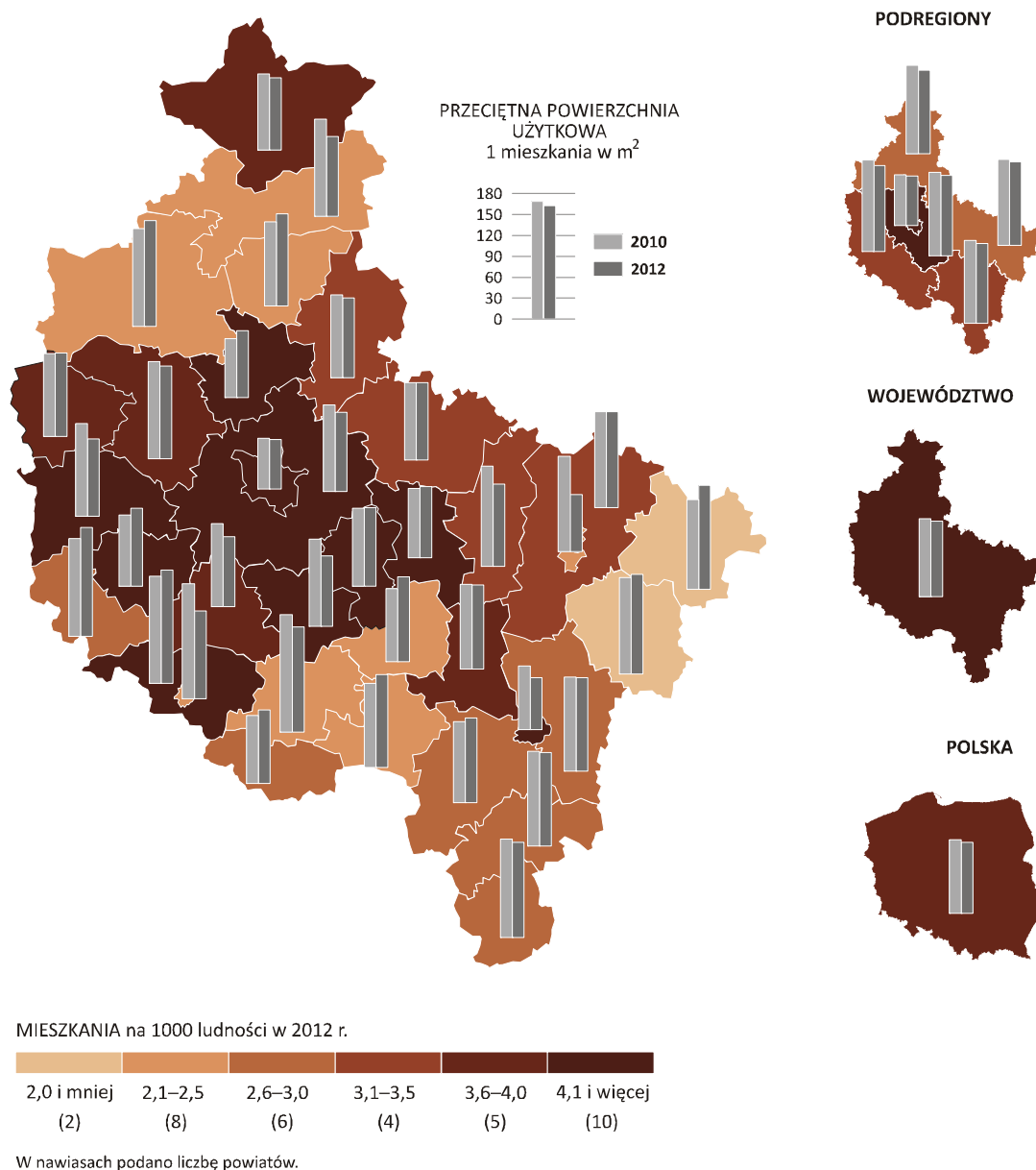
W większości powiatów oddano do użytkowania mniej mieszkań niż przeciętnie województwie (zob. wykres 16). Najwyższy wskaźnik zanotowano w powiecie poznańskim, gdzie na 1000 ludności przypadało 11,4 nowych mieszkań. Średnią wojewódzką (4,3 mieszkań) przekroczyło jeszcze 7 powiatów: obornicki (5,3 mieszkań), nowotomyski (5,0 mieszkań), m. Poznań (4,9 mieszkań), średzki i wrzesiński (4,7 mieszkań) oraz śremski i m. Kalisz (4,6 mieszkań). Najniższy wskaźnik zanotowano w powiecie tureckim, gdzie na 1000 mieszkańców przypadało 1,8 mieszkań.

W przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw, w 2012 r. w województwie wielkopolskim przekazano do eksploatacji 775 mieszkań (przy średniej dla całego kraju 750 mieszkań), co stanowiło 6. wielkość (przed rokiem 3.) po województwach: pomorskim (1176 mieszkań), mazowieckim (1135 mieszkań), dolnośląskim (996 mieszkań), małopolskim (840 mieszkań) i zachodniopomorskim (827 mieszkań).

W województwie wielkopolskim budownictwo mieszkaniowe najintensywniej rozwija się w powiecie poznańskim, gdzie w 2012 r. na 1000 zawartych małżeństw przypadały 2254 mieszkania. Wskaźnik wyższy od średniej wojewódzkiej zanotowano jeszcze w Poznaniu (974 mieszkania) i Kaliszu (951 mieszkań), a także w powiatach: obornickim (939 mieszkań), wrzesińskim (875 mieszkań), nowotomyskim (864 mieszkania) i średzkim (820 mieszkań). W pozostałych powiatach wartości tego miernika nie przekraczały średniej wojewódzkiej, a najniższy wskaźnik odnotowano w powiecie tureckim, gdzie na 1000 zawartych małżeństw oddano do użytkowania tylko 287 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo budowanych mieszkań w województwie wielkopolskim w 2012 r. wynosiła 108,1 m², czyli o 0,8 m² więcej niż w 2011 r. i o 5,7 m² więcej niż średnio w Polsce (102,4 m²). Największe mieszkania oddano do użytkowania w powiatach: leszczyńskim (o przeciętnej powierzchni 161,9 m²), wolsztyńskim (155,6 m²), czarnkowsko-trzcianeckim (151,5 m²) i gostyńskim (150,7 m²). Najmniejszą przeciętną powierzchnią użytkową miały nowo wybudowane mieszkania w Poznaniu (71,0 m²) i Kaliszu (74,2 m²); zob. wykres 16.

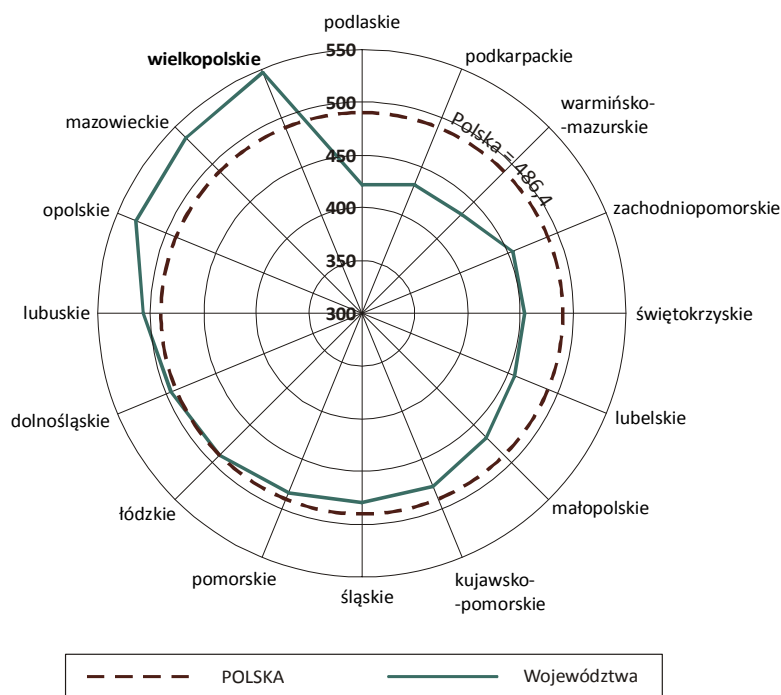
Wykres 16. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

Transport i łączność

Według stanu na koniec 2012 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 1890,9 tys. samochodów osobowych. W ciągu roku przybyło ich ponad 56 tys. (wzrost o 3,1%; w kraju o 3,4%). W przeliczeniu na 1000 ludności przypadało 546 samochodów osobowych, tj. o 15 więcej niż w 2011 r. i o 60 więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolskie od lat utrzymuje pod tym względem czołową pozycję wśród wszystkich województw (zob. wykres 17); dystans dzielący je od województwa podlaskiego, zajmującego w tym rankingu ostatnią lokatę, w 2012 r. wyniósł 125 samochodów i w ciągu roku zwiększył się o 4.

Wykres 17. **SAMOCHODY OSOBOWE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

W 2012 r. w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 7,4 tys. autobusów (7,4% ich ogólnej liczby w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie wielkopolskim ubyło 35 autobusów (spadek o 0,5%; w kraju o 0,4%).

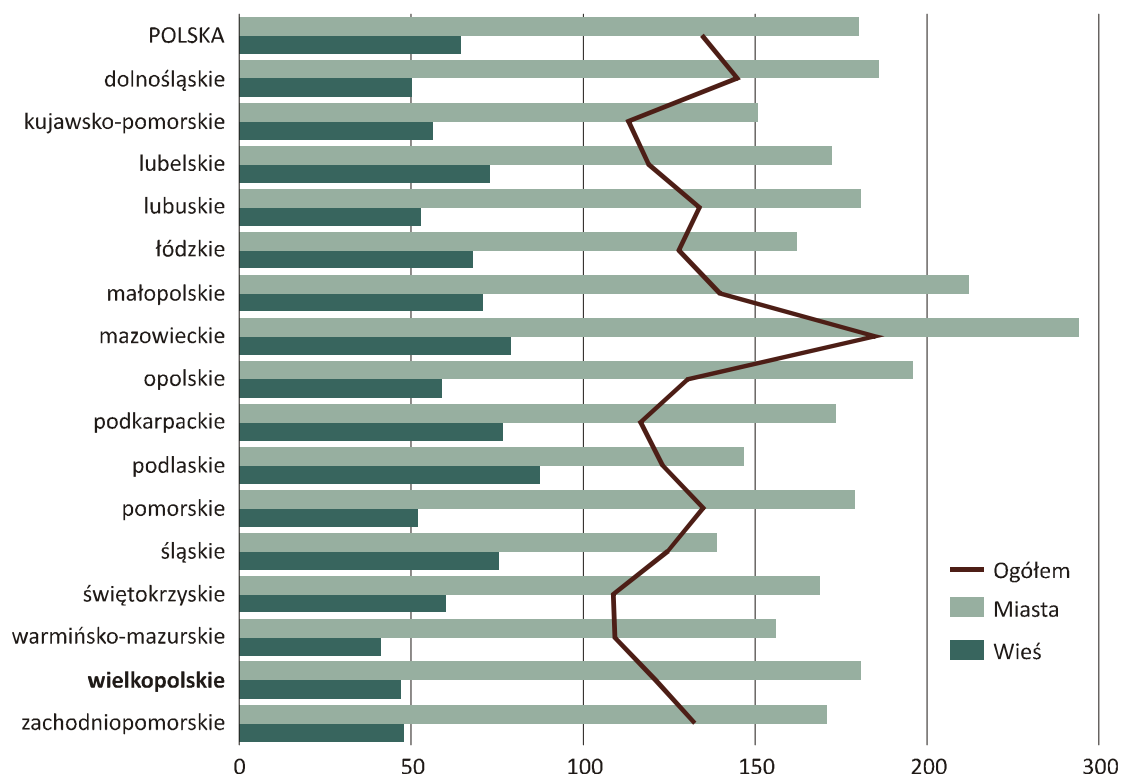
Sieć komunikacji miejskiej w województwie wielkopolskim w 2012 r. obejmowała 4024 km linii, w tym 3820 km linii autobusowych. W porównaniu z poprzednim rokiem długość linii zmniejszyła się o 17,9% i pod względem długości linii komunikacyjnych wielkopolskie zajęło 5. miejsce (w 2011 r. 3. miejsce) po województwach: śląskim, mazowieckim, małopolskim i łódzkim. Tabor komunikacji miejskiej stanowiło 778 autobusów i 320 tramwajów. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowane było 580 autobusów i 83 tramwaje.

W 2012 r. na obszarze województwa wielkopolskiego działały 824 placówki pocztowe operatora publicznego, tj. o 11 mniej niż przed rokiem (w całym kraju przybyło w tym czasie 76 placówek). Nadal więcej placówek pocztowych było na wsi niż w mieście. Na 1 placówkę przypadały średnio 4202 osoby (w kraju 1 placówka obsługiwała przeciętnie 4555 osób). W miastach wskaźnik był wyższy i wynosił 4886 osób wobec 3578 osób na wsi (w Polsce 5748 wobec 3455).

Operatorzy niepubliczni prowadzili w województwie wielkopolskim 483 placówki pocztowe, które stanowiły 8,2% wszystkich jednostek tego typu w Polsce. Więcej placówek miały tylko województwa: śląskie, mazowieckie i małopolskie. Większość placówek (456, tj. 94,4%) znajdowała się w miastach. Na 1 placówkę operatora niepublicznego w województwie wielkopolskim w 2012 r. przypadało 7168 osób wobec 6506 w kraju (w miastach, odpowiednio: 4211 osób wobec 4113 w kraju).

Liczba abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej (standardowe łącza główne) w 2012 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 419,2 tys. i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 15,5% (w kraju o 11,6%). W miastach liczba abonentów była o 12,9% mniejsza niż przed rokiem, a na wsi zmniejszyła się o 26,1%. Na 1000 ludności w wielkopolskich miastach przypadało blisko 4-krotnie więcej telefonów niż na wsi (odpowiednio: 180,7 wobec 46,8; w kraju 180,1 wobec 64,4). Biorąc pod uwagę ogólną liczbę abonentów telefonicznych operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, wielkopolskie znalazło się na 5. miejscu w Polsce po województwach: mazowieckim, śląskim, małopolskim i dolnośląskim, natomiast wskaźnik liczony na 1000 ludności (średnio 121,1 abonentów, przy przeciętnej w kraju 134,5) lokował ten region na miejscu 11. (zob. wykres 18).

Wykres 18. **STANDARDOWE TELEFONICZNE ŁĄCZA GŁÓWNE NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

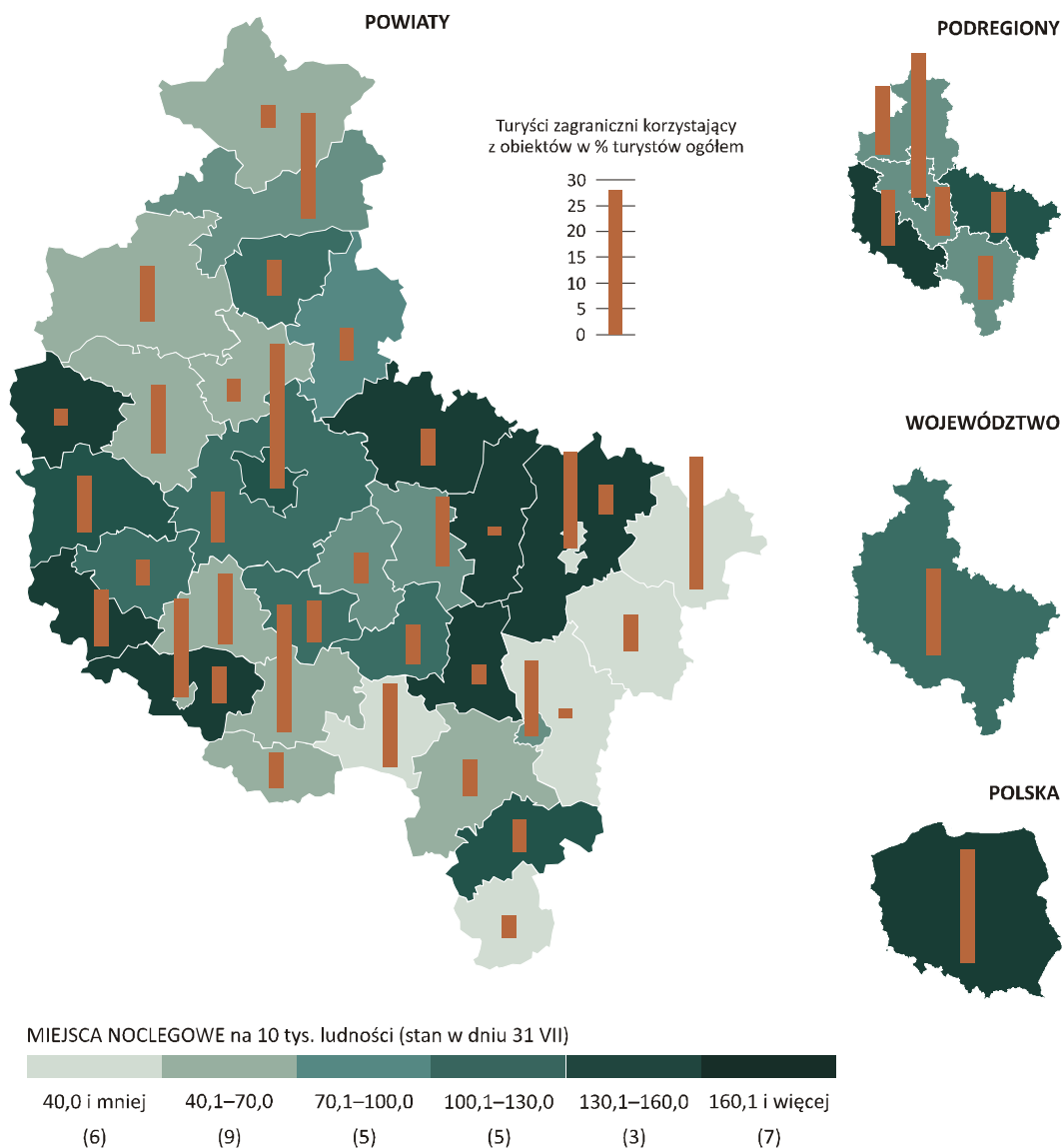
Według stanu na koniec 2012 r., w województwie wielkopolskim było zarejestrowanych 442,0 tys. abonentów telewizji kablowej. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba ta zmniejszyła się o 4,5%, przy spadku w kraju o 0,3%. Pod względem liczby abonentów wielkopolskie zajmowało 3. lokatę wśród województw. W przeliczeniu na 1000 ludności przypadało tu 128 abonentów telewizji kablowej, podobnie jak średnio w kraju (127; w 2011 r. 134 wobec 128). Wskaźnik ten dawał województwu wielkopolskiemu 7. pozycję, tak samo jak przed rokiem.

Baza noclegowa

Według stanu na koniec lipca 2012 r. w 703 turystycznych obiektach noclegowych (łącznie z pokojami gościnnymi i kwaterami agroturystycznymi) w województwie wielkopolskim było dostępnych łącznie 42,3 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba miejsc zmniejszyła się o 357, tj. o 0,8% (przy wzroście w kraju o 4,0%). Miejsc noclegowych ubyło m.in. w hotelach, motelach, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych, ośrodkach wczasowych, na polach biwakowych oraz w zespołach domków turystycznych, natomiast wzrosła liczba miejsc w tzw. innych obiektach hotelowych (tj. hotelach, motelach i pensjonatach niemających nadanej kategorii oraz obiektach świadczących usługi hotelowe). Baza hotelowa w województwie wielkopolskim w końcu lipca 2012 r. obejmowała 216 hoteli, 18 moteli, 22 pensjonaty i 82 inne obiekty hotelowe o łącznej liczbie 21,2 tys. miejsc noclegowych. Blisko 30% wszystkich miejsc znajdowało się w obiektach hotelowych w Poznaniu.

W województwie wielkopolskim były średnio 122 miejsca noclegowe na 10 tys. ludności, przy średniej ogólnopolskiej 175 miejsc. Największą bazą noclegową (w odniesieniu do liczby ludności) dysponowały powiaty: międzychodzki (632 miejsca na 10 tys. ludności), leszczyński (562 miejsca), wolsztyński (328 miejsc) i koniński (310 miejsc). Najślabiej rozwinięte pod tym względem były powiaty południowej i wschodniej części województwa: turecki (22 miejsca), kępiński (23 miejsca), Konin (25 miejsc) i kaliski (26 miejsc); zob. wykres 19.

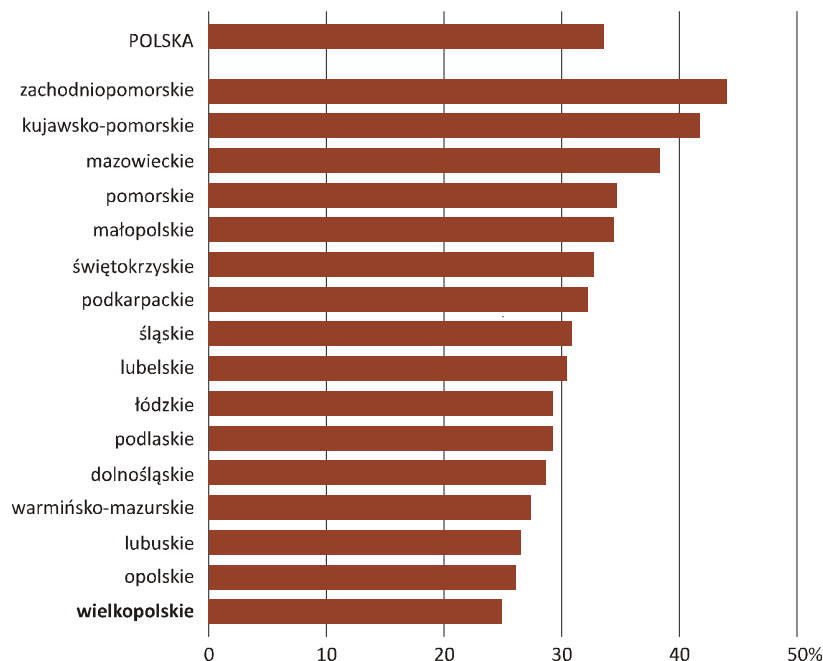
Wykres 19. **TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE^a W 2012 R.**

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

W 2012 r. z noclegów w wielkopolskich obiektach turystycznych skorzystało łącznie 1616,5 tys. turystów (o 2,8% mniej niż przed rokiem; w kraju więcej o 2,8%), w tym 269,7 tys. z zagranicy (o 11,1% więcej niż przed rokiem; w kraju więcej o 12,1%). Obcokrajowcy stanowili 16,7% wszystkich turystów w województwie wielkopolskim i 5,4% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających Polskę (w 2011 r., odpowiednio: 14,6% i 5,5%). W obiektach turystycznych gościom z zagranicy udzielono łącznie 516,4 tys. noclegów (o 6,2% więcej niż przed rokiem; w kraju o 10,7% więcej), co stanowiło 17,5% ogółu noclegów udzielonych w województwie i 4,3% noclegów udzielonych turystom zagranicznym w całym kraju (w 2011 r., odpowiednio: 15,9% i 4,5%).

Wykres 20. **STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH^a W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

Wykorzystanie bazy noclegowej w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie. W 2012 r. stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych wyniósł tu średnio 24,9% wobec 33,6% w kraju (przed rokiem 25,8% wobec 33,6%). Pod względem wykorzystania miejsc noclegowych w 2012 r. wielkopolskie zajęło ostatnią pozycję wśród województw (zob. wykres 20). W ujęciu powiatowym, najpełniej miejsca noclegowe, jakimi dysponowały obiekty turystyczne, zostały wykorzystane w Poznaniu (35,1% wobec 34,9% w 2011 r.) i Koninie (30,9% wobec 32,6%), a także w powiatach gnieźnieńskim (28,8% wobec 28,4%) i wągrowieckim (28,3% wobec 36,4%) oraz w Lesznie (27,0% wobec 30,8%), natomiast w najmniejszym stopniu – w powiecie słupeckim (10,7% wobec 10,5% przed rokiem).

Spośród ogółu turystów odwiedzających województwo wielkopolskie najczęściej skorzystało z bazy noclegowej w Poznaniu (38,5%), a także w powiatach: poznańskim (11,2%), konińskim (9,0%) i gnieźnieńskim (5,0%). Turyści zagraniczni najczęściej korzystali z miejsc noclegowych w Poznaniu (64,9% ogólnej liczby obcokrajowców).

W 2012 r. w obiektach turystycznych w województwie wielkopolskim funkcjonowało 630 placówek gastronomicznych, w tym 306 restauracji oraz 171 barów i kawiarni. W tzw. pozostałych obiektach turystycznych (tj. poza obiektami hotelowymi) najczęściej było stołówek (66 placówek, tj. o 8 mniej niż w 2011 r.) oraz punktów gastronomicznych (38 placówek, tj. o 15 mniej).

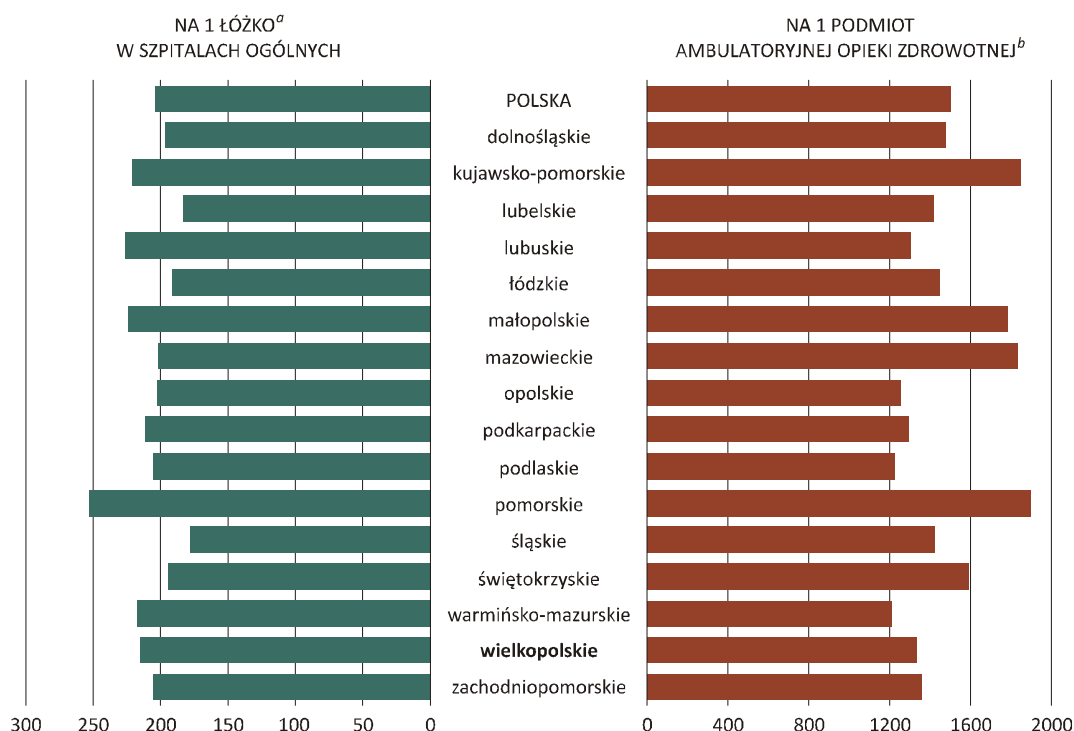
Ochrona zdrowia

Według danych Ministerstwa Zdrowia, a także (po raz pierwszy) danych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w roku 2012 kadra medyczna (poza pracownikami, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządowej, albo NFZ) w województwie wielkopolskim obejmowała m.in. 5007 lekarzy, 402 dentyistów, 15132 pielęgniarki, 1535 położnych i 2515 farmaceutów. W porównaniu z poprzednim rokiem w grupach pielęgniarek i położnych przybyło osób z tytułem magistra.

Rozwija się ambulatoryjna opieka zdrowotna. W 2012 r. w województwie wielkopolskim działało 1801 przychodni,

zarejestrowano także 799 praktyk lekarskich prowadzonych w ramach kontraktu z NFZ. Wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (łącznie z praktykami lekarskimi) w 2012 r. wyniósł 1332 osoby, przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 1499 osób i należał do niższych w kraju (zob. wykres 21). W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2012 r. udzielono łącznie 26046,7 tys. porad. W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego liczba porad wyniosła 6,8 – w przypadku porad lekarskich i 0,7 – dla porad stomatologicznych (przy średniej dla Polski, odpowiednio: 7,0 i 0,9).

Wykres 21. **LUDNOŚĆ OBJĘTA OPIEKĄ ZDROWOTNĄ W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

a łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

b Przychodnie łącznie z praktykami lekarskimi.

W 2012 r. 67 wielkopolskich szpitali ogólnych dysponowało 16,1 tys. łóżek (łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków). Na 1 łóżko przypadało średnio 215 osób, przy przeciętnej dla kraju 204 osoby. Pod względem obsady łóżek szpitalnych wielkopolskie plasowało się w środkowej części listy województw (zob. wykres 21).

Edukacja

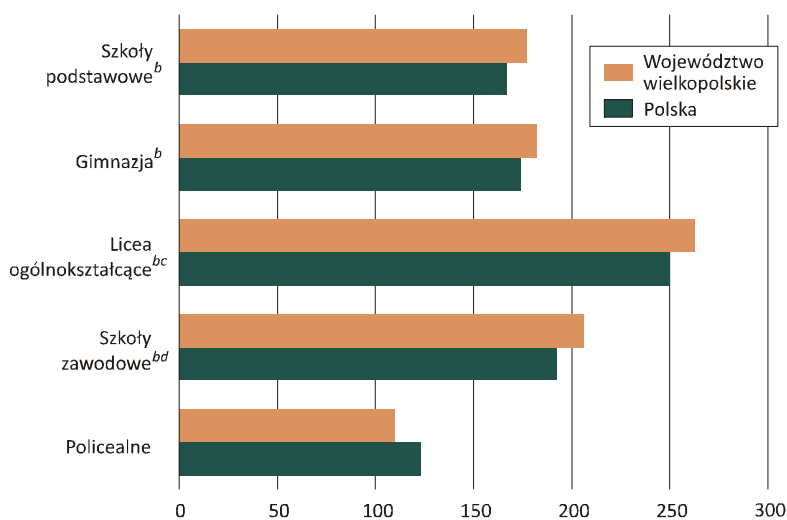
W roku szkolnym 2012/2013 edukacja na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym i policealnym, łącznie ze szkołami dla dorosłych, objęła w województwie wielkopolskim 494,0 tys. osób, tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem. Do szkół dla dzieci i młodzieży (nie wliczając szkół policealnych) uczęszczało 442,4 tys. uczniów, z tego 7,3 tys. uczyło się w szkołach specjalnych.

W większości typów szkół w województwie wielkopolskim na 1 placówkę przypadało więcej uczniów niż przeciętnie w kraju (zob. wykres 22). Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2012/2013 objęło 208,1 tys. uczniów (o 0,7% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 2,3 tys. uczyło się w szkołach specjalnych. Na 1 szkołę podstawową w województwie wielkopolskim (wyłączając szkoły specjalne) przypadało średnio 177 uczniów, tj. o 2 osoby więcej niż w 2011 r. i o 10 osób więcej niż przeciętnie w kraju (167 uczniów, tak samo jak przed rokiem). Wyższy wskaźnik notowano w miastach, gdzie kształtował się na poziomie 351 uczniów na szkołę, pod-

czas gdy na wsi wyniósł średnio 105 uczniów. Największą gęstość obserwowano w miastach na prawach powiatu, gdzie na 1 szkołę przypadało przeciętnie ponad 300 uczniów (374 uczniów w Koninie; 350 – w Lesznie; 306 – w Poznaniu i 303 – Kaliszu). Najmniejsza obsada charakteryzowała szkoły powiatu kaliskiego, gdzie na 1 placówkę przypadało tylko 88 uczniów.

W gimnazjach dla młodzieży w roku szkolnym 2012/2013 uczyło się 111,2 tys. osób (o 3,1% mniej niż przed rokiem), w tym 2,8 tys. w szkołach specjalnych. Nie wliczając gimnazjów specjalnych, w szkołach dla młodzieży kształciło się przeciętnie 182 uczniów (o 7 mniej niż w poprzednim roku), przy średniej w kraju 174 uczniów na szkołę (182 uczniów w roku 2011/2012). W miastach notowano wskaźnik wyższy niż na wsi (odpowiednio: 245 uczniów wobec 126).

Wykres 22. LICZBA UCZNIÓW NA 1 SZKOŁĘ^a W ROKU SZKOLNYM 2012/2013
Stan na początku roku szkolnego

^a Bez szkół specjalnych. ^b Dla dzieci i młodzieży. ^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^d Zasadnicze zawodowe, licea profilowane, technika, technika uzupełniająca i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

Do liceów ogólnokształcących i liceów uzupełniającymi w roku szkolnym 2012/2013 w województwie wielkopolskim uczęszczało łącznie 48,5 tys. uczniów, tj. o 4,8% mniej niż przed rokiem. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 liceum przypadało średnio 263 uczniów wobec 279 przed rokiem (w kraju 250 wobec 261), natomiast w liceach ogólnokształcących i uzupełniających specjalnych wskaźnik wyniósł 17 uczniów na szkołę wobec 18 uczniów przed rokiem i 15 w kraju (przed rokiem 21).

Liczba uczniów kontynuujących naukę w szkołach zawodowych dla młodzieży (w szkołach zasadniczych, liceach profilowanych, technikach i technikach uzupełniających, w szkołach przysposabiających do zawodu, a także w ogólnokształcących szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe) w roku szkolnym 2012/13 wyniosła 74,6 tys., tj. o 5,1% mniej niż przed rokiem. W szkołach zawodowych specjalnych uczyło się 2,1 tys. osób. Nie wliczając szkół specjalnych, na 1 szkołę zawodową dla młodzieży przypadało 206 uczniów, przy średniej w kraju 192 uczniów (przed rokiem 208 wobec 194). W szkołach zawodowych specjalnych (łącznie z przysposabiającymi do pracy) w roku 2012/13 uczyło się średnio 26 uczniów (o 1 mniej niż przed rokiem), przy średniej ogólnopolskiej 28 uczniów (przed rokiem 29).

W szkołach policealnych naukę kontynuowało 25,5 tys. uczniów, tj. o 4,1% mniej niż przed rokiem, w tym 62 uczniów szkół policealnych specjalnych. Na 1 szkołę policealną w województwie wielkopolskim (wyłączając szkoły specjalne) przypadało 110 uczniów wobec 123 w kraju (przed rokiem 102 uczniów wobec 118 w kraju).

W roku 2012/13 na 40 wielkopolskich wyższych uczelniach studiowało 159,4 tys. studentów, tj. o 3,8% mniej niż przed rokiem (w całym kraju liczba studentów zmniejszyła się o 4,9%). W liczbie tej było 2,2 tys. cudzoziemców. Studenci z wielkopolskich szkół wyższych stanowili 9,5% ogółu osób studiujących w kraju. Na studiach stacjonarnych zarejestrowanych było 55,4% ogólnej liczby studentów, a na niestacjonarnych 44,6% (w kraju udziały te wyniosły, odpowiednio: 57,9% i 42,1%). Proporcje te kształtowały się różnie na poszczególnych uczelniach. Biorąc pod uwagę tylko uczelnie o znaczącym udziale w zbiorowości studiujących, największy odsetek studentów stacjonarnych miały: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego (77,6%), Uniwersytet Ekonomiczny (77,5%), Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego (73,8%), Politechnika Poznańska (72,3%), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (71,4%) oraz Uniwersytet Przyrodniczy (70,9%), natomiast najmniej osób studiowało w takim systemie w Wyższej Szkole Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu (6,8% ogółu studentów) oraz w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu (14,9%).

Największą uczelnią w województwie wielkopolskim jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie w roku 2012/13 studiowało 43,2 tys. osób, tj. 27,1% wszystkich studentów kształcących się w tym regionie.

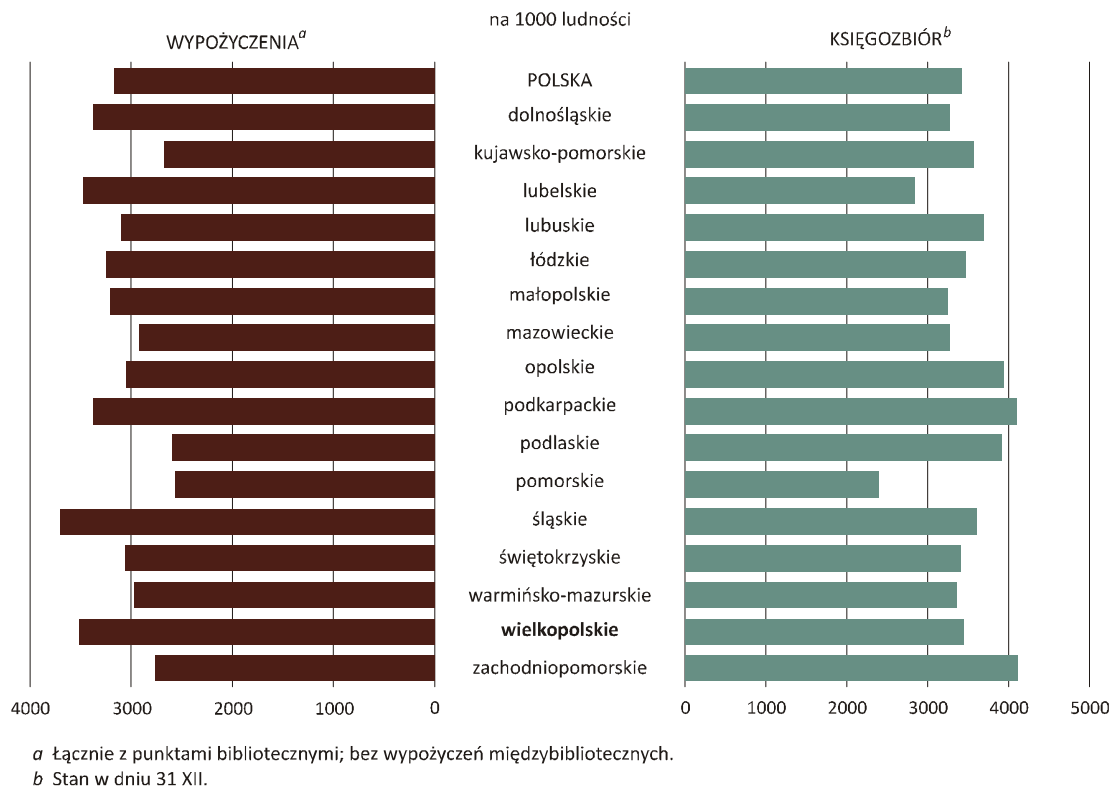
Kultura

W roku 2012 r. w województwie wielkopolskim działały 704 biblioteki i filie oraz 156 punktów bibliotecznych. W skali kraju, podobnie jak przed rokiem, wielkopolskie placówki biblioteczne stanowiły 9,1% (w przypadku bibliotek i filii udział wynosił 8,6%, a dla punktów bibliotecznych 12,2%). Na 1 placówkę biblioteczną przypadało średnio 4026 osób (w 2011 r. 3922 osoby), podczas gdy w kraju 1 placówka obsługiwała przeciętnie 4072 osoby (przed rokiem 3990 osób).

Księgozbiór bibliotek publicznych w województwie wielkopolskim w końcu 2012 r. obejmował 11931,3 tys. woluminów, co stanowiło 9,1% zasobów bibliotecznych w kraju. Na 1 bibliotekę przypadało średnio 16948 woluminów, czyli więcej niż przeciętnie w kraju (16086 woluminów). Pod względem wielkości księgozbioru przeliczonej na 1000 mieszkańców wielkopolskie, gdzie wskaźnik ten wyniósł 3446 egzemplarzy (wobec 3416 egzemplarzy w kraju), zajmowało 9. miejsce wśród województw (zob. wykres 23), o 1 pozycję wyżej niż przed rokiem.

W roku 2012 w bibliotekach było zarejestrowanych 534,8 tys. czytelników. Liczba ta była o 1,0% mniejsza niż przed rokiem. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa czytelnicy bibliotek publicznych stanowili 15,4%. Udział mieszkańców województwa wielkopolskiego w czytelnictwie krajowym kształtował się na poziomie 8,3%. W 2012 r. z bibliotek wypożyczono łącznie 12158,3 tys. woluminów, czyli o 8,6% więcej niż przed rokiem. Wskaźnik wypożyczeń na 1000 ludności wyniósł tu 3515 woluminów (wobec 3166 woluminów w Polsce), co dało 2. miejsce w kraju po województwie śląskim (zob. wykres 23). W województwie wielkopolskim wypożycza się najwięcej książek i czasopism w przeliczeniu na 1 czytelnika. W 2012 r. wskaźnik ten osiągnął 22,7 woluminów wobec 18,9 woluminów w kraju (przed rokiem, odpowiednio: 20,7 wobec 18,6).

Wykres 23. **DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEK PUBLICZNYCH W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

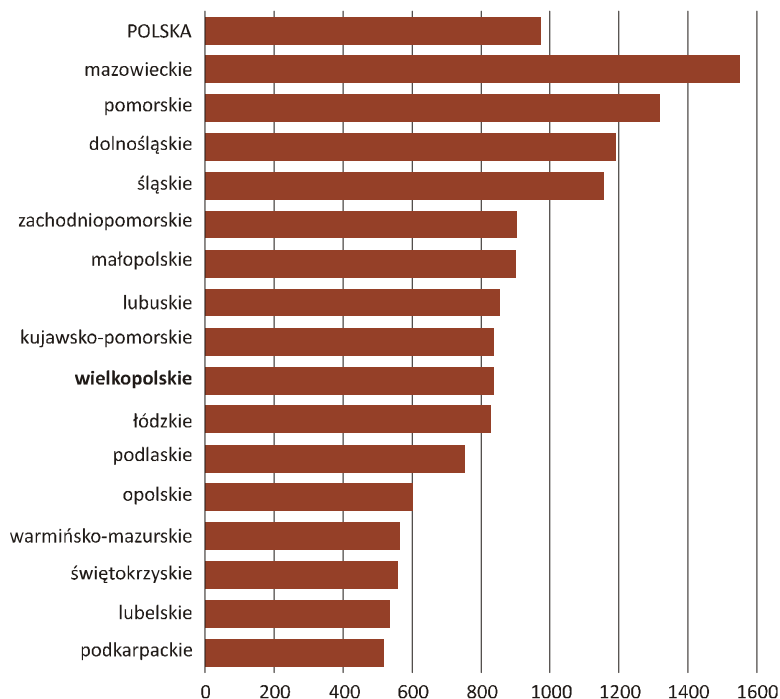
W 2012 r. na terenie województwa wielkopolskiego działalność wystawienniczą prowadziły 83 muzea i oddziały muzealne, stanowiące 10,8% wszystkich placówek tego typu w Polsce. Na terenie kraju wielkopolskie muzea zorganizowały łącznie 350 czasowych wystaw własnych i obcych, co stanowiło 7,2% ogółu ekspozycji w Polsce (przed rokiem 7,6%). Wystawy obejrzało 2187,3 tys. osób, tj. 8,2% wszystkich odwiedzających wystawy muzealne w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem frekwencja w muzeach w województwie wielkopolskim wzrosła o 43,8%, natomiast w kraju o 7,2%. Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności wyniósł 632 osoby wobec 693 osób w kraju (w 2011 r. 441 osób wobec 647 w kraju). W województwie wielkopolskim 13,8% ogółu zwiedzających muzea i wystawy stanowiła młodzież szkolna (w skali kraju odsetek ten kształtował się na poziomie 19,6%).

W 2012 r. teatry i instytucje muzyczne mające swą siedzibę w województwie wielkopolskim na obszarze całego kraju zorganizowały łącznie 3143 przedstawienia i koncerty (5,8% ogólnej liczby spektakli w kraju), z tego 1951 w stałej sali. W imprezach tych uczestniczyło łącznie 616,8 tys. widzów, tj. o 3,1% mniej niż w 2011 r. Na terenie województwa wielkopolskiego w 2012 r. odbyło się 3298 przedstawień i koncertów zorganizowanych przez teatry i instytucje muzyczne z całego kraju (w tym również z województwa wielkopolskiego). Liczba widzów uczestniczących w tych przedstawieniach wyniosła 657,4 tys., co w skali kraju stanowiło 6,2% (przed rokiem 5,6%). W porównaniu z rokiem 2011 frekwencja na koncertach i przedstawieniach zorganizowanych na terenie województwa wielkopolskiego zwiększyła się o 8,0%, przy spadku liczby widzów w kraju o 2,3%. Wskaźnik widzów na 1000 ludności w ciągu roku wzrósł ze 176 do 190 (w kraju spadek z 284 do 277), ale jego wartość lokowała województwo wielkopolskie na 13. pozycji w Polsce, tak samo jak przed rokiem.

W 2012 r. w województwie wielkopolskim działały 44 kina stałe, dysponujące 24,2 tys. miejsc na widowni, które stanowiły 9,4% ogółu takich miejsc w kraju. W kinach stałych odbyło się 114280 seansów, czyli 7,3% wszystkich pokazów filmowych w kraju. Liczba seansów kinowych w ciągu roku zmniejszyła się o 14,3%, przy spadku w kraju

o 0,2%. Seanse te obejrzało 2883,0 tys. widzów (7,7% ogółu korzystających z tej formy rozrywki w Polsce), tj. o 19,5% mniej niż w 2011 r. (w kraju o 5,4% mniej). Wskaźnik widzów na 1000 ludności w 2012 r. w województwie wielkopolskim wyniósł 834 osoby, przy przeciętnej w kraju 973 osoby (przed rokiem 1039 osób wobec 1028 osób w kraju). Pod względem frekwencji w kinach wielkopolskie zajęło 9. miejsce wśród województw, co w porównaniu z 2011 r. oznacza spadek o 3 pozycje (zob. wykres 24).

Wykres 24. **WIDZOWIE W KINACH STAŁYCH NA 1000 LUDNOŚCI W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2012 R.**

Bezpieczeństwo publiczne

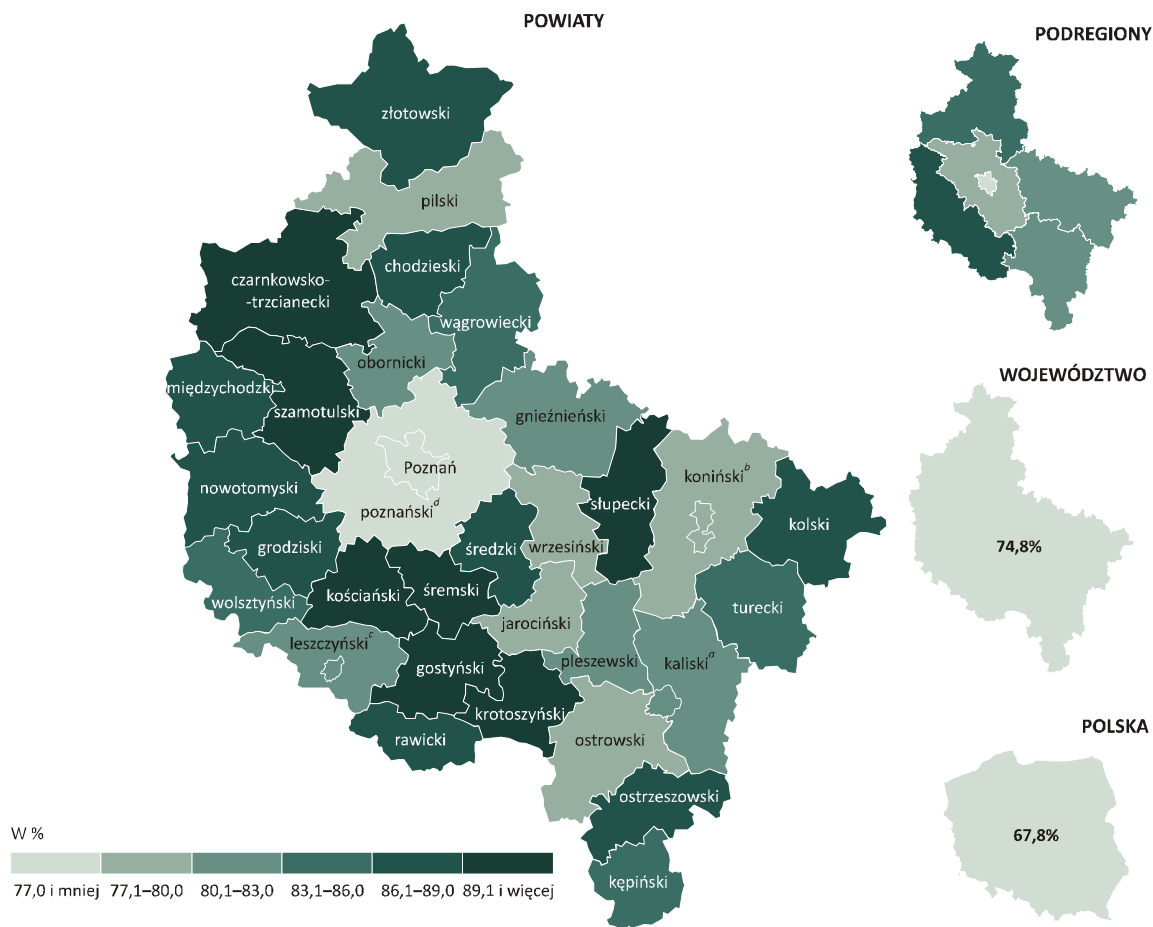
W 2012 r. w województwie wielkopolskim liczba przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wyniosła 96007. W porównaniu z poprzednim rokiem oznacza to spadek przestępczości o 5,3% (w kraju o 3,4%). Najwięcej przestępstw miało charakter kryminalny; w 2012 r. w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie wielkopolskim stanowiły one 67,2% (w kraju 69,8%). Blisko połowa wszystkich stwierdzonych przestępstw była skierowana przeciwko mieniu (47,9%; w kraju 53,5%). Najczęściej były to kradzieże rzeczy i kradzieże z włamaniem.

W 2012 r. w województwie wielkopolskim pogorszyła się nieco wykrywalność sprawców przestępstw; wskaźnik wykrywalności ukształtował się tu na poziomie 74,8% wobec 75,2% przed rokiem. W skali całego kraju wykrywalność sprawców przestępstw zmniejszyła się z 68,7% do 67,8%. Ze względu na poziom tego wskaźnika województwo wielkopolskie w 2012 r. zajmowało 3. lokatę w Polsce, podobnie jak przed rokiem. Wyższy miernik zanotowano tylko w województwach świętokrzyskim (77,4%) i lubuskim (74,9%).

W województwie wielkopolskim największa skuteczność ścigania (100%) dotyczyła przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, jednakże w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych stanowiły one zaledwie 2,8%. Wysoka wykrywalność, na poziomie 99,6%, dotyczyła też przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji.

Przestrzenne zróżnicowanie wykrywalności sprawców przestępstw w województwie wielkopolskim w 2012 roku ilustruje wykres 25.

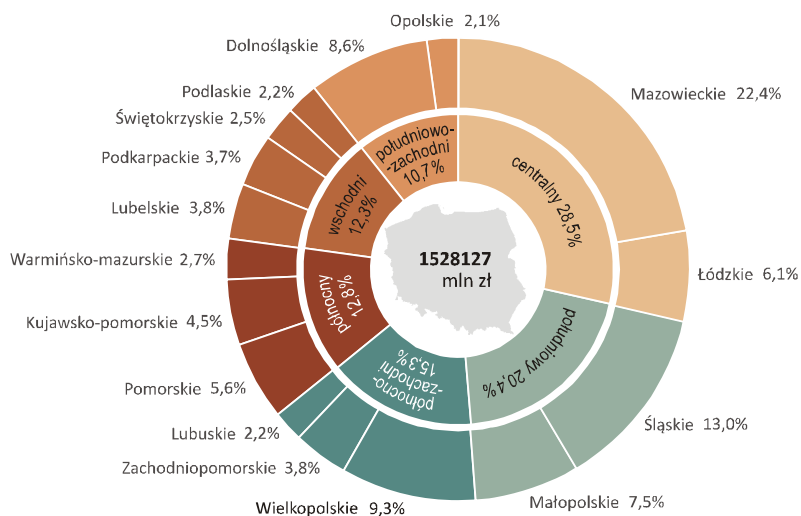
Wykres 25. WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH W 2012 R.

Produkt krajowy brutto

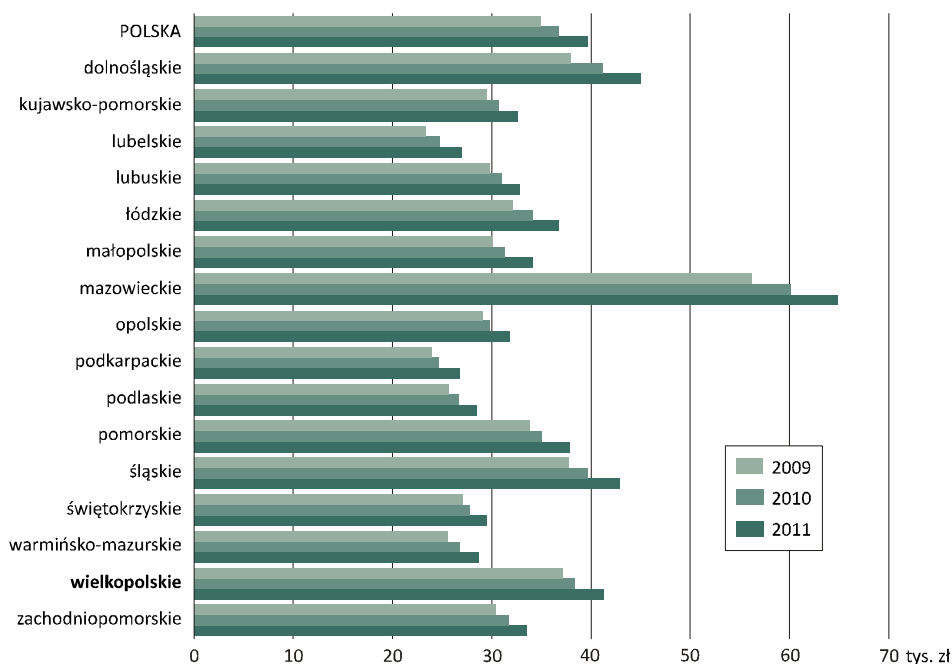
Wielkopolskie jest jednym z silniejszych gospodarczo województw w kraju. Obserwowane od lat: znaczący udział w tworzeniu produktu krajowego brutto (PKB), wyższy niż przeciętnie w Polsce poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca, rozmiary wytworzonej wartości dodanej brutto (WDB) sektora przedsiębiorstw i sektora gospodarstw domowych oraz wpływ na kreowanie dochodów gospodarstw domowych (pierwotnych i do dyspozycji), stawiają je w krajowej czołówce. W 2011 r. województwo wielkopolskie, kwotą 142445 mln zł, wytworzyło 9,3% wielkości krajowej PKB (zob. wykres 26). W porównaniu z 2010 r. wartość PKB zwiększyła się tu o 8,0%, licząc w cenach bieżących i o 4,8% – w cenach stałych (w kraju zanotowano wzrost, odpowiednio o: 7,9% i 4,5%).

Wykres 26. **UDZIAŁ REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO W 2011 R.**

Jednym z podstawowych mierników, określających rozwój społeczno-ekonomiczny regionu, jest wielkość produktu krajowego brutto przeliczona na 1 mieszkańca. W 2011 r. przeciętny poziom tego wskaźnika dla województwa wielkopolskiego wyniósł 41285 zł, kształtując się o 7,7% wyżej niż przed rokiem (licząc w cenach bieżących), przy średniej dla kraju 39665 zł (o 7,8% wyżej niż w 2010 r.). Podobnie jak w poprzednich latach, poziom krajowy przekroczyły tylko 4 województwa: mazowieckie (o 63,3% więcej od średniej ogólnopolskiej), dolnośląskie (o 13,4% więcej od średniej), śląskie (o 8,0% więcej od średniej) i wielkopolskie (o 4,1% więcej od średniej). W pozostałych województwach PKB na 1 mieszkańca było mniejsze od średniej krajowej (zob. wykres 27).

Wykres 27. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Spośród podregionów województwa wielkopolskiego największy udział w tworzeniu PKB ma miasto Poznań. W 2011 r. powstało tu 29,5% wartości PKB województwa (30,5% w 2010 r.) i 2,8% wielkości krajowej (tak samo jak przed rokiem), co dało mu 5. miejsce wśród wszystkich 66 podregionów w Polsce. Wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca Poznania wyniosła 75877 zł (2. lokata wśród wszystkich podregionów w kraju), osiągając poziom o 83,8% wyższy od średniej wojewódzkiej i o 91,3% wyższy aniżeli przeciętnie w kraju.

Województwo wielkopolskie zajmuje stosunkowo wysoką pozycję również w procesie tworzenia wartości dodanej brutto (WDB) rozpatrywanej oddzielnie dla poszczególnych grup rodzajów działalności. W 2011 r. wielkopolskie wytworzyło m.in. 13,2% krajowej WDB rolnictwa, 10,0% WDB przemysłu, 10,0% – budownictwa i 9,6% – czterech sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja.

Największą część WDB w województwie wielkopolskim generują jednostki handlowe, transportowe, związane z zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją, a także jednostki przemysłowe. W 2011 r. jednostki czterech wymienionych wyżej sekcji wytworzyły 29,7% wojewódzkiej wartości dodanej brutto (przy przeciętnym udziale w kraju na poziomie 28,9%), natomiast przedsiębiorstwa przemysłowe – 27,5% (w kraju 25,6%).

W 2011 r. dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim wyniosły 91206 mln zł, tj. o 7,6% więcej niż w 2010 r. (w kraju odnotowano w tym czasie wzrost dochodów o 6,0%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa dało to kwotę 26435 zł, tj. o 5,4% większą niż przeciętnie w kraju. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu dochodów pierwotnych brutto w całym sektorze gospodarstw domowych w 2011 r. wyniósł 9,4% i był mniejszy jedynie od udziałów województw mazowieckiego (20,5%) oraz śląskiego (13,1%).

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim w 2011 r. zamknęły się kwotą 87282 mln zł, tj. o 6,9% większą od uzyskanej w roku 2010 (w kraju większą o 5,4%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa przypadało 25297 zł, czyli o 6,6% więcej niż w 2010 r. i o 4,3% więcej niż przeciętnie w kraju. Wielkopolskie było jednym z 4 województw, gdzie wskaźnik przewyższył poziom średniej krajowej, a jego wielkość dała temu regionowi 3. miejsce po województwach: mazowieckim (o 34,6% więcej niż w kraju) i śląskim (o 14,0% więcej), a przed dolnośląskim (o 1,9% więcej).

Podsumowanie

Obserwacja kształtowania się w czasie zmiennych z różnych obszarów społeczno-gospodarczych, mających wpływ na jakość życia mieszkańców województwa wielkopolskiego i zestawienie ich z wielkościami ogólnokrajowymi oraz porównanie z innymi województwami prowadzi m.in. do następujących wniosków:

- w województwie wielkopolskim, podobnie jak w całej Polsce, postępuje proces starzenia się ludności. Systematycznie wzrasta udział starszych grup wiekowych i zwiększa się mediana wieku. Od roku 2005 wiek środkowy przesunął się tu o ponad 2 lata. Pomimo spadku liczby urodzeń, w województwie wielkopolskim utrzymuje się przewaga urodzeń żywych nad zgonami decydująca o wielkości współczynnika przyrostu naturalnego, który należy do najwyższych w Polsce (2. lokata za województwem pomorskim) i znacznie przewyższa średnią krajową. Wielkopolskie jest również województwem charakteryzującym się dużym natężeniem migracji, przy czym napływ migracyjny jest tu większy niż odpływ, co oznacza dodatnie saldo, przeciwnie niż w kraju;
- w województwie wielkopolskim podejmowane są intensywne działania na rzecz ochrony środowiska (ograniczanie emisji pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza, oczyszczanie ścieków, prawna ochrona przyrody), jednak poprawa sytuacji następuje tu często wolniej niż w kraju;
- utrzymuje się dobra, w porównaniu z ogólnokrajową, sytuacja na wielkopolskim rynku pracy, o czym m.in. świadczą: większy od przeciętnego w kraju udział pracujących w liczbie mieszkańców, najniższa stopa bezrobocia rejestrowanego i najmniejszy odsetek długotrwale bezrobotnych;
- w województwie wielkopolskim systematycznie rośnie przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej, jednak z uwagi na fakt, że średnie roczne tempo wzrostu w okresie kilku ostatnich lat było podobne jak w kraju, jego kwota nadal pozostaje mniejsza od średniej ogólnopolskiej, a dystans dzielący te dwie wielkości nie zmniejsza się;
- świadczenia emerytalno-rentowe z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie wielkopolskim są mniejsze niż przeciętnie w Polsce, a podobne do krajowego tempo ich wzrostu nie wpływa na skrócenie dzielącego te wielkości dystansu. Na znacznie bardziej zbliżonym poziomie kształtują się kwoty przeciętnych rent i emerytur wypłacanych w województwie wielkopolskim i w kraju rolnikom indywidualnym;
- wolniej niż w kraju w województwie wielkopolskim zwiększają się kwoty przeciętnego dochodu rozporządzalnego oraz wydatków w gospodarstwach domowych, liczone na 1 osobę. Wolniejszy wzrost tych wielkości, w stosunku do poprzedniego roku, zwiększył jeszcze dystans dzielący pod tym względem województwo wielkopolskie od średniej krajowej;
- w porównaniu z poprzednim rokiem w województwie wielkopolskim odnotowano poprawę wskaźników zagrożenia ubóstwem materialnym. Pomimo spadku, wskaźniki te kształtowały się jednak wyżej niż w większości województw i przeciętnie w Polsce;
- pod względem liczby mieszkań województwo wielkopolskie nadal utrzymuje się na 3. miejscu w kraju po województwach mazowieckim i śląskim, jednak wskaźnik odnoszący wielkość zasobów mieszkaniowych do liczby ludności od lat lokuje ten region na przedostatnim miejscu. Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przed województwem wielkopolskim znajduje się jedynie podkarpackie, natomiast ze względu na średnią liczbę izb w mieszkaniu wyprzedzają je województwa opolskie i podkarpackie. Potrzeby w zakresie budownictwa mieszkaniowego w województwie wielkopolskim są nadal znaczne. W pewnym zakresie na poprawę sytuacji mieszkaniowej może wpłynąć zanotowany w 2012 r. wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania;
- utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby zarejestrowanych samochodów osobowych. Od wielu lat województwo wielkopolskie przoduje w kraju zarówno pod względem liczby bezwzględnej samochodów, jak i wskaźnika liczonego na 1000 mieszkańców, a dystans dzielący je od województwa podlaskiego, zajmującego w tym rankingu ostatnią lokatę, nadal się zwiększa;
- w województwie wielkopolskim, podobnie jak w kraju, postępuje spadek liczby abonentów telefonicznych w sieci publicznej. Wskaźnik odnoszący tę wielkość do liczby ludności plasuje wielkopolskie, podobnie jak przed rokiem, na 11. miejscu w kraju;

- wykorzystanie bazy noclegowej w województwie wielkopolskim jest ciągle mniejsze od możliwości w tym zakresie, a stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2012 r. plasował ten region na ostatnim miejscu w kraju. W opisywanym roku zmniejszyła się zarówno liczba miejsc noclegowych, jak i liczba korzystających z nich turystów oraz liczba udzielonych noclegów. Zjawiskiem wartym odnotowania jest w tym przypadku wzrost zainteresowania województwem ze strony turystów zagranicznych;
- wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w województwie wielkopolskim nie odbiegają znacząco od średnich krajowych. Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypada tu większa liczba ludności niż przeciętnie w Polsce, ale niższe są wskaźniki dotyczące ambulatoryjnych podmiotów opieki zdrowotnej oraz aptek ogólnodostępnych. W województwie wielkopolskim rejestruje się nieco mniej niż przeciętnie w kraju porad lekarskich i stomatologicznych w przeliczeniu na mieszkańca;
- w większości typów szkół dla młodzieży w województwie wielkopolskim obserwuje się spadek liczby uczniów, jednak wskaźnik uczniów przypadających na 1 placówkę szkolną (wyłączając szkoły specjalne) kształtuje się tu wyżej niż przeciętnie w kraju. Wyjątek stanowią szkoły policealne, gdzie od lat w przeliczeniu na 1 szkołę przypada mniej uczniów niż w kraju;
- w województwie wielkopolskim utrzymuje się, obserwowany od kilku lat, systematyczny spadek liczby studentów, postępujący jednak nieco wolniej niż w kraju;
- dostęp do bibliotek publicznych w województwie wielkopolskim jest lepszy niż przeciętnie w Polsce (mniej osób przypada tu na 1 placówkę biblioteczną) i chociaż pod względem wielkości księgozbioru (w przeliczeniu na 1000 ludności) wielkopolskie zajmuje dopiero miejsce 9. (o 1 pozycję wyżej niż przed rokiem), to poziom czytelnictwa jest tu znacznie wyższy od przeciętnego. Wskaźnik wypożyczeń w relacji do liczby ludności plasuje województwo na miejscu 2., a w odniesieniu do liczby czytelników – na 1. miejscu w kraju;
- w województwie wielkopolskim wzrasta zainteresowanie działalnością wystawienniczą muzeów. Mimo ograniczenia liczby wystaw, zwiększa się liczba zwiedzających, chociaż wskaźnik liczony na 1000 ludności nadal pozostaje mniejszy od średniej krajowej;
- w roku 2012 w województwie wielkopolskim obserwowano wzrost zainteresowania ofertą teatralną. Zwiększyła się zarówno liczba przedstawień i koncertów, jak i frekwencja widzów, jednak pomimo tego wzrostu, wskaźnik liczony na 1000 ludności nadal lokuje województwo wielkopolskie dopiero na 13. miejscu w kraju;
- w opisywanym roku w województwie wielkopolskim spadło zainteresowanie ofertą kinową. Zmniejszyła się zarówno liczba miejsc, seansów, jak i widzów w kinach stałych. Frekwencja w kinach, liczona liczbą widzów na 1000 ludności, okazała się mniejsza niż przeciętnie w kraju i stawia wielkopolskie dopiero na 9. miejscu wśród pozostałych województw, o 3 pozycje niżej niż w 2011 r.;
- w roku 2012 w województwie wielkopolskim ponownie zanotowano spadek (w skali roku) liczby przestępstw stwierdzonych przez policję i prokuraturę, ale jednocześnie pogorszyła się nieco wykrywalność sprawców przestępstw. Nadal jednak wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w województwie wielkopolskim jest większy od ogólnopolskiego i zapewnia mu 3. lokatę w kraju za województwami świętokrzyskim i lubuskim. Najwięcej przestępstw ma charakter kryminalny, a ich udział w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w województwie wielkopolskim kształtuje się podobnie jak w kraju;
- wielkopolskie od lat utrzymuje się w czołówce województw pod względem wartości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca, przy czym decydujący wpływ ma tu jeden podregion, którym jest miasto Poznań;
- zwiększają się nominalne dochody brutto (pierwotne i do dyspozycji) sektora wielkopolskich gospodarstw domowych, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca są one ciągle większe od przeciętnych w kraju.

Zestawione wyżej charakterystyki opisujące warunki życia mieszkańców województwa wielkopolskiego wskazują, że pod wieloma względami sytuacja jest tu lepsza niż w innych województwach, a zmiany obserwowane w dłuższym przedziale czasowym zmiernie idą w dobrym kierunku. Osobną kwestią pozostaje jednak pytanie, jak ten statystyczny obraz warunków życia przekłada się na subiektywne odczucia mieszkańców tego regionu.

TABLICE
TABLES

TABL. 1. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.
AREA AND BORDERS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>
Powierzchnia w km ² <i>Area in km²</i>	29826,51	x
Długość granic w km <i>Length of borders in km</i>	1503,86	100,0
z województwami: <i>with voivodships:</i>		
pomorskim	63,37	4,2
kujawsko-pomorskim	404,09	26,9
łódzkim	282,46	18,8
opolskim	48,28	3,2
dolnośląskim	223,58	14,9
lubuskim	285,77	19,0
zachodniopomorskim	196,31	13,0

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography as well as the Headquarters of the Border Guard.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE
BASIC DEMOGRAPHIC DATA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2011		2012		SPECIFICATION
	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	

W TYS.
IN THOUS.

Ludność ^a	3446,7	38529,9	3455,5	38538,4	3462,2	38533,3	Population ^a
mężczyźni	1676,6	18653,1	1680,6	18654,6	1683,9	18649,3	males
kobiety	1770,1	19876,7	1774,9	19883,9	1778,3	19884,0	females
miasta	1927,5	23429,1	1924,0	23385,8	1920,1	23336,4	urban areas
mężczyźni	917,8	11124,8	916,0	11100,2	913,8	11072,4	males
kobiety	1009,7	12304,3	1008,0	12285,6	1006,3	12264,0	females
wieś	1519,2	15100,8	1531,5	15152,6	1542,1	15196,9	rural areas
mężczyźni	758,8	7528,3	764,6	7554,4	770,1	7576,9	males
kobiety	760,4	7572,4	766,9	7598,3	772,0	7620,0	females
w wieku produkcyjnym	2235,4	24831,0	2228,5	24738,5	2219,0	24605,6	working age
mężczyźni (18–64 lat)	1169,4	12982,1	1167,1	12970,8	1164,0	12929,8	males (aged 18–64)
kobiety (18–59 lat)	1066,0	11848,9	1061,4	11767,7	1055,0	11675,8	females (aged 18–59)
w wieku nieprodukcyjnym	1211,3	13698,9	1227,0	13799,9	1243,2	13927,7	non-working age
mężczyźni	507,2	5671,0	513,5	5683,7	519,9	5719,6	males
kobiety	704,1	8027,8	713,5	8116,2	723,3	8208,2	females
Małżeństwa	21,2	228,3	19,3	206,5	19,1	203,9	Marriages
Rozwody	4,9	61,3	5,4	64,6	5,7	64,4	Divorces
Urodzenia żywe	40,9	413,3	38,1	388,4	37,8	386,3	Live births
Zgony	31,0	378,5	30,8	375,5	31,5	384,8	Deaths
w tym niemowląt	0,2	2,1	0,1	1,8	0,2	1,8	of which infants
Przyrost naturalny	9,9	34,8	7,3	12,9	6,3	1,5	Natural increase

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. 2. PODSTAWOWE DANE DEMOGRAFICZNE (dok.)

BASIC DEMOGRAPHIC DATA (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2011		2012		SPECIFICATION
	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	województwo wielkopolskie <i>Wielkopolskie Voivodship</i>	Polska <i>Poland</i>	

NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

Małżeństwa	6,2	5,9	5,6	5,4	5,5	5,3	<i>Marriages</i>
Rozwody	1,4	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	<i>Divorces</i>
Urodzenia żywe	11,9	10,7	11,0	10,1	10,9	10,0	<i>Live births</i>
Zgony	9,0	9,8	8,9	9,8	9,1	10,0	<i>Deaths</i>
w tym niemowląt ^a	4,4	5,0	3,7	4,7	4,5	4,6	<i>of which infants^a</i>
Przyrost naturalny	2,9	0,9	2,1	0,3	1,8	0,0	<i>Natural increase</i>

PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA^b
LIFE EXPECTANCY^b

Mężczyźni	72,52	72,10	72,85	72,44	73,24	72,71	<i>Males</i>
Kobiety	80,47	80,59	80,88	80,90	80,76	80,98	<i>Females</i>

^a Na 1000 urodzeń żywych. ^b Dla osób w wieku 0 lat.

^a Per 1000 live births. ^b For persons at 0 age.

TABL. 3. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

INDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			
O G Ó Ł E M	1430,5	1713,6	1621,2	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	1324,8	1606,9	1513,1	<i>discharged directly by plants^b</i>
w tym wody chłodnicze	1230,2	1489,7	1383,2	<i>of which cooling water</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną	105,6	106,7	108,1	<i>discharged by sewage network</i>
W tym ścieki wymagające oczyszczenia	200,2	223,9	238,0	<i>Of which wastewater requiring treatment</i>
oczyszczane	199,6	223,5	237,2	<i>treated</i>
w tym:				<i>of which:</i>
biologicznie	20,4	19,6	20,6	<i>biologically</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	90,2	92,1	92,5	<i>with increased biogene removal</i>
nieoczyszczane	0,6	0,4	0,8	<i>untreated</i>
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,6	0,3	0,4	<i>discharged directly by plants</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,0	0,0	0,4	<i>discharged by sewage network</i>

^a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

^a Since 2010 data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. ^b Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water.

TABL. 4. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH
MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Liczba oczyszczalni (stan w dniu 31 XII)	308	315	327	Number of wastewater treatment plants (as of 31 XII)
w tym:				of which:
biologicznych	211	213	226	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	94	99	99	with increased biogene removal
Przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	729813	734332	751716	Capacity in m ³ /24h
w tym:				of which:
biologicznych	106336 ^a	100449	104463	biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	622077	632257	645827	with increased biogene removal
Ścieki oczyszczane ^b w dam ³	105603	106688	107685	Treated wastewater ^b in dam ³
w tym:				of which:
biologicznie	16562	15274	16004	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	88798	91180	91490	with increased biogene removal
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w tys.	2153,7	2185,7	2290,4	Population connected to ^c wastewater treatment plants in thous.
w tym z oczyszczalni biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2145,4	2179,4	2284,1	of which connected to biological and with increased biogene removal treatment plants

a Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. b Bez wód opadowych i infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. c Na podstawie szacunków, łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych.

a Refers to equipment for biological treatment. b Excluding the precipitation and infiltration water; including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants. c Estimated data, including population using industrial waste water treatment plants.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH
DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE
TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	128	130	127	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:				of which possessing systems to reduce the emissions of:
pyłowych	88	87	87	particulates
gazowych	19	19	18	gases
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:				Emission of pollutants in thous. t:
pyłowych	5,6	5,2	4,6	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	5,0	4,6	4,0	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	79,1	86,1	84,4	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	30,7	36,4	29,4	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	7,5	8,5	7,6	carbon oxide
tlenki azotu	23,9	24,2	23,1	nitrogen oxides
metan	15,7	15,5	17,2	methane
Emisja zanieczyszczeń w tonach na 1 km ² :				Emission of pollutants in tonnes per km ² :
pyłowych	0,2	0,2	0,2	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	2,7	2,9	2,8	gases (excluding carbon dioxide)

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:				<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems in thous. t:</i>
pyłowe	1274,8	1644,9	1568,5	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	122,4	127,8	134,0	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym dwutlenek siarki	119,8	126,2	133,2	<i>of which sulphur dioxide</i>
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:				<i>Degree of reduction of pollutants produced in %:</i>
pyłowych	99,6	99,7	99,7	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	60,7	59,8	61,3	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym dwutlenek siarki	79,6	77,6	81,9	<i>of which sulphur dioxide</i>

TABL. 6. OCHRONA PRZYRODY
NATURE PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):</i>
w ha	948446,1	948334,5	948260,6	<i>in ha</i>
w % powierzchni ogólnej województwa	31,8	31,8	31,8	<i>in % of total area of the voivodship</i>
na 1 mieszkańca w m ²	2752	2744	2739	<i>per capita in m²</i>
Parki narodowe w ha	7961,7	7961,7	7975,0	<i>National parks in ha</i>
Rezerваты przyrody w ha	4103,1	4113,8	4117,0	<i>Nature reserves in ha</i>
Parki krajobrazowe ^a w ha	178034,1	178031,6	177996,7	<i>Landscape parks^a in ha</i>
Obszary chronionego krajobrazu ^a w ha ..	753658,2	753523,3	753011,6	<i>Protected landscape areas^a in ha</i>
Użytki ekologiczne w ha	2521,9	2537,0	2813,2	<i>Ecological arable lands in ha</i>
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w ha	2167,0	2167,0	2345,4	<i>Landscape-nature complexes in ha</i>
Pomniki przyrody	3809	3777	3843	<i>Monuments of nature</i>

^a Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 7. **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	
			ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
OGÓŁEM	1327822	1350237	1357954	619903
TOTAL				
sektor publiczny <i>public sector</i>	261766	258876	255758	162831
sektor prywatny <i>private sector</i>	1066056	1091361	1102196	457072
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	212920	212181	212819	97083
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>				
Przemysł.	330561	335137	332849	107110
<i>Industry</i>				
w tym przetwórstwo przemysłowe	299513	303916	302002	101133
<i>of which manufacturing</i>				
Budownictwo	92051	94708	91686	9691
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	227378	224483	226807	119693
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	69876	73093	75403	17979
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	19604	19821	21113	13442
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	17670	21129	21481	6741
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25538	27138	27307	18412
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	15598	15888	16024	8422
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	44076	46752	48440	24463
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	35419	38076	40125	18435
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	48883	48366	48303	31110
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Edukacja	98486	101480	101705	78717
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	60053	61306	63484	50776
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..	11229	11379	11023	6502
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	18480	19300	19385	11327
<i>Other service activities</i>				

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data.

TABL. 8. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU^a W 2011 R.
 Stan w dniu 31 III
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE ON THE BASIS OF CENSUS^a IN 2011
 As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Nieustalony status na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współczynnik aktywności zawodowej ^b <i>Activity rate^b</i>	Wskaźnik zatrudnienia ^b <i>Employment rate^b</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^c <i>unemployed^c</i>					
		w tys. <i>in thous.</i>		w % <i>in %</i>					
OGÓŁEM	2891,6	1611,1	1450,8	160,3	1191,0	89,5	57,5	51,8	10,0
TOTAL									
miasta	1646,6	898,3	804,9	93,3	686,6	61,8	56,7	50,8	10,4
<i>urban areas</i>									
wieś	1245,0	712,9	645,9	67,0	504,4	27,7	58,6	53,1	9,4
<i>rural areas</i>									
w tym w wieku produkcyjnym ^d	2232,5	1570,8	1411,5	159,3	582,3	79,4	73,0	65,6	10,1
<i>of which of working age^d</i>									
15–24 lata <i>years</i>	482,9	192,3	149,7	42,6	274,5	16,1	41,2	32,1	22,2
25–34	589,2	474,0	428,9	45,0	82,1	33,1	85,2	77,1	9,5
35–44	467,7	390,6	360,5	30,1	60,4	16,7	86,6	79,9	7,7
45–54	468,1	357,7	328,0	29,7	99,4	10,9	78,2	71,7	8,3
55–64	468,9	176,6	164,0	12,5	285,5	6,9	38,2	35,5	7,1
65 lat i więcej	414,8	20,0	19,7	0,3	389,1	5,8	4,9	4,8	1,3
<i>years and more</i>									
Mężczyźni	1390,7	890,3	812,2	78,2	457,3	43,1	66,1	60,3	8,8
Men									
w tym w wieku produkcyjnym ^d	1168,1	874,1	796,3	77,8	254,3	39,6	77,5	70,6	8,9
<i>of which of working age^d</i>									
15–24 lata <i>years</i>	246,4	110,6	89,5	21,2	128,2	7,6	46,3	37,5	19,1
25–34	298,6	259,8	239,2	20,6	22,8	16,0	91,9	84,6	7,9
35–44	236,3	208,5	195,0	13,5	19,4	8,4	91,5	85,6	6,5
45–54	230,8	187,4	172,9	14,5	37,9	5,5	83,2	76,7	7,7
55–64	220,5	110,7	102,5	8,2	106,1	3,7	51,1	47,3	7,4
65 lat i więcej	158,1	13,3	13,1	0,2	142,9	1,9	8,5	8,4	1,2
<i>years and more</i>									
Kobiety	1500,9	720,8	638,6	82,2	733,7	46,3	49,6	43,9	11,4
Women									
w tym w wieku produkcyjnym ^d	1064,4	696,7	615,2	81,5	327,9	39,8	68,0	60,0	11,7
<i>of which of working age^d</i>									
15–24 lata <i>years</i>	236,5	81,7	60,2	21,5	146,3	8,5	35,8	26,4	26,3
25–34	290,6	214,1	189,7	24,4	59,4	17,1	78,3	69,4	11,4
35–44	231,4	182,1	165,5	16,6	41,0	8,3	81,6	74,2	9,1
45–54	237,2	170,3	155,1	15,3	61,5	5,4	73,5	66,9	9,0
55–64	248,5	65,9	61,5	4,3	179,4	3,2	26,9	25,1	6,6
65 lat i więcej	256,8	6,7	6,6	0,1	246,2	3,9	2,7	2,6	1,6
<i>years and more</i>									

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań; dane zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji *Rocznika*. ^b Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. ^c Osoby w wieku 15–74 lata. ^d Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat.

^a *Data of the Population and Housing Census; data have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.* ^b *Persons of unknown status on the labour market were not included at calculating the activity rate and the employment rate.* ^c *Persons aged 15–74.* ^d *Men aged 18–64, women aged 18–59.*

TABL. 9. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	135,2	135,0	147,9	Registered unemployed persons in thous.
miasta	71,7	70,9	77,9	urban areas
wieś	63,5	64,1	70,0	rural areas
Z liczby ogółem w %:				Of total in %:
kobiety	56,0	58,1	55,0	women
długotrwale bezrobotni ^a	40,0	43,2	42,6	long-term unemployed persons ^a
w wieku do 25 lat	25,3	24,2	22,7	at age up to 25
z wykształceniem wyższym	10,5	11,0	11,3	with tertiary education
Oferty pracy	2230	1879	2033	Job offers
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	61	72	73	Unemployed persons per a job offer
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % ..	9,2	9,1	9,8	Registered unemployment rate in %

^a Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing traineeship and on a job occupational training.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 10. **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł		w odsetkach in percentage		
OGÓŁEM	640,0	383,6	511,2	100,0	TOTAL
w tym:					of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	247,0	223,8	258,1	50,5	Unemployment benefits
składka na ubezpieczenie społeczne	49,9	45,3	54,5	10,7	contribution to social security
Szkolenia	18,2	5,7	7,5	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	182,2	44,6	84,4	16,5	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Prace interwencyjne	7,6	6,2	4,6	0,9	Intervention works
Roboty publiczne	22,6	6,9	8,4	1,6	Public works
Stypendia za okres stażu	112,8	53,0	54,5	10,7	Scholarships for intership period

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 11. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł			
OGÓŁEM	2947,27	3101,33	3218,67	TOTAL
sektor publiczny	3648,60	3814,87	3940,91	public sector
sektor prywatny	2706,59	2866,48	2984,62	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2990,25	3267,84	3486,24	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	3029,26	3217,84	3360,08	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2867,17	3060,99	3211,78	of which manufacturing

TABL. 11. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO (dok.)

AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Budownictwo	2495,47	2601,61	2645,27	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2524,39	2660,50	2754,27	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2528,85	2610,46	2719,73	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1838,93	1932,96	2005,52	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	4132,39	4141,32	4266,25	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..	4451,69	4818,04	5032,52	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3375,86	3598,77	3765,47	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3317,81	3577,32	3546,28	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1970,09	2071,51	2378,06	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3995,07	4148,28	4229,00	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	3377,20	3552,11	3718,57	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3102,43	3148,41	3216,33	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2803,86	2911,23	2977,39	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2055,62	2132,69	2270,51	Other service activities

TABL. 12. EMERYTURY I RENTY^aRETIREMENT PAY AND PENSIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	---------------

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW w tys.

AVERAGE MONTHLY NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS in thous.

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	640,6	636,9	634,2	From the non-agricultural social security system
Emerytury	391,6	393,3	395,5	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	132,0	127,1	121,9	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	116,9	116,6	116,8	Family pensions
Emerytury i renty rolników indywidualnych	126,2	123,0	120,6	Farmers retirement pays and pensions

PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA BRUTTO w zł

AVERAGE MONTHLY GROSS AMOUNT OF BENEFIT in zł

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	1514,25	1591,83	1678,94	From the non-agricultural social security system
Emerytury	1655,39	1736,96	1822,45	Retirement pay
Renty z tytułu niezdolności do pracy	1189,98	1252,53	1330,16	Pensions resulting from an inability to work
Renty rodzinne	1407,67	1472,20	1557,17	Family pensions
Emerytury i renty rolników indywidualnych^b	946,32	975,62	1041,54	Farmers retirement pay and pensions^b

^a Dane nie obejmują emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirement pays and pensions realized on the basis of international agreements. ^b Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 13. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Dochód rozporządzalny	1132,89	1138,59	1153,43	Available income
w tym dochód do dyspozycji	1097,87	1105,68	1121,44	of which disposable income
w tym:				of which:
z pracy najemnej	574,70	592,99	615,18	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	59,82	66,17	60,22 ^b	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	108,78	103,73	103,12	from self-employment
ze świadczeń społecznych	332,45	337,32	327,74	from social benefits

^a Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 16 na str. 12–13.
^b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 16,85%.

^a Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 16 on page 18–19.
^b Relative error of estimates exceeds 10% and equals 16,85%.

TABL. 14. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Wydatki ogółem	905,22	916,91	929,33	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b	870,21	884,00	897,33	of which consumer goods and services ^b
w tym:				of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	232,36	238,15	243,38	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	23,65	24,24	25,95	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	43,88	43,97	44,52	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	198,04	197,03	190,37	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	40,99	35,73	37,60	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	40,46	43,10	42,41	health
w tym artykuły farmaceutyczne	26,25	27,10	27,41	of which pharmaceutical products
transport	86,01	91,85	93,91	transport
łączy	42,31	39,94	39,63	communication
rekreacja i kultura	64,53	67,03	68,99	recreation and culture
edukacja ^c	12,00	10,15	9,29	education ^c
restauracje i hotele	17,13	15,65	24,10	restaurants and hotels
inne towary i usługi	44,06	48,42	47,37	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	24,84	25,07	26,05	of which personal care

^a Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 16 na str. 12–13.
^b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^c Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 16 on page 18–19.
^b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^c Including pre-primary education.

TABL. 15. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS ^a			
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	6,88	6,66	6,47	Bread and cereals products in kg
Mięso w kg	5,39	5,24	5,08	Meat in kg
Ryby ^b w kg	0,41	0,39	0,36	Fish ^b in kg
Mleko ^c w l	3,11	3,08	2,82	Milk ^c in l
Sery w kg	0,87	0,87	0,84	Cheese in kg
Jaja w szt.	11,63	11,05	10,93	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,41	1,39	1,36	Oil and other fats in kg
Owoce ^d w kg	3,20	2,94	3,18	Fruit ^d in kg
Warzywa w kg	9,07	8,90	8,42	Vegetables in kg
Cukier w kg	1,24	1,11	1,19	Sugar in kg

^a Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 16 na str. 12–13.
^b Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych. ^c Bez zagęszczonego i w proszku. ^d Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^a Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 16 on page 18–19.
^b Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. ^c Excluding condensed and powdered milk. ^d Including seeds and edible kernel.

TABL. 16. ZUŻYCIE GAZU, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
CONSUMPTION OF GAS, ELECTRICITY AND WATER IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Gaz z sieci ^a :				<i>Gas from gas supply system^a:</i>
na 1 odbiorcę w m ³	862,9	738,5	763,5	<i>per consumer in m³</i>
na 1 mieszkańca w m ³	139,1	119,8	124,6	<i>per capita in m³</i>
Energia elektryczna:				<i>Electricity:</i>
na 1 odbiorcę ^b w kWh	2319,7	2277,1	2256,9	<i>per consumer^b in kWh</i>
na 1 mieszkańca w kWh	775,7	766,0	761,3	<i>per capita in kWh</i>
Woda z wodociągów na 1 mieszkańca w m ³	35,0	35,5	35,4	<i>Water from water supply systems per capita in m³</i>

a W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. *b* Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII. Źródło: w zakresie energii elektrycznej dane Ministerstwa Gospodarki.

a Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. *b* The number of consumers as of 31 XII was used in calculations. Source: within the scope of electricity data of Ministry of Economy.

TABL. 17. GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a
HOUSEHOLDS PROVIDED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households			
Chłodziarka	98,9	98,6	98,9	<i>Refrigerator</i>
Zamrażarka	39,8	36,2	35,7	<i>Freezer</i>
Automat pralniczy	93,3	93,6	95,5	<i>Automatic washing machine</i>
Samochód osobowy	66,6	68,0	67,5	<i>Passenger car</i>
Odbiornik telewizyjny	99,4	99,3	98,4	<i>Television set</i>
Magnetowid, odtwarzacz wideo	25,6	20,5	x	<i>Videorecorder, video player</i>
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	72,1	74,7	75,6	<i>Satellite or cable television equipment</i>
Komputer osobisty	65,4	69,2	72,3	<i>Personal computer</i>
w tym z dostępem do Internetu	58,9	63,8	68,5	<i>of which with access to the Internet</i>

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 16 na str. 12–13.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 16 on page 18–19.

TABL. 18. CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,98	2,23	2,28	<i>Wheat-rye bread – per 0,5 kg</i>
Mąka pszenna – za 1 kg	1,92	2,19	2,19	<i>Wheat flour – per kg</i>
Ryż – za 1 kg	4,16	3,88	4,07	<i>Rice – per kg</i>
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	12,96	13,85	15,12	<i>Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg</i>
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,11	7,14	7,51	<i>Disembowelled chicken – per kg</i>
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,35	21,83	22,93	<i>Pork ham, boiled – per kg</i>
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	13,41	14,38	15,36	<i>Smoked sausage – per kg</i>
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	17,08	18,65	21,10	<i>Fillets of hake, frozen – per kg</i>
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,08	4,23	4,08	<i>Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g</i>
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l ..	5,59	6,34	6,57	<i>Rape-oil, domestic production – per l</i>
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l ..	2,69	2,58	2,70	<i>Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l</i>
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	11,42	11,23	11,76	<i>Semi-fat cottage cheese – per kg</i>
Ser dojrzewający – za 1 kg	17,36	18,23	19,59	<i>Ripening cheese – per kg</i>
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,44	0,43	0,56	<i>Hen eggs, fresh – per piece</i>
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,78	4,05	4,01	<i>White sugar, crystallized – per kg</i>
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	3,28	3,45	3,73	<i>Black tea, leaf – per 100 g</i>

TABL. 18. CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)

RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w zł in zł			
Kawa naturalna mielona – za 250 g	5,97	6,72	7,28	Natural coffee, ground – per 250 g
Ziemniaki ^a – za 1 kg	1,21	1,24	0,70	Potatoes ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,91	2,01	1,99	Carrots ^a – per kg
Półbuty skórzane, na podszewie nieskórzanej – za 1 parę:				Low leather shoes with non-leather sole – per pair:
męskie	156,28	166,60	173,35	men's
damskie	150,43	157,69	160,83	women's
Proszek do prania – za 400 g	4,47	4,44	4,59	Washing powder – per 400 g
Węgiel kamienny – za 1 t	743,06	790,06	824,62	Hard coal – per t
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktawowa – za 1 l	4,54	5,14	5,72	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	35,92	35,89	36,15	Resoling men's shoes – per pair
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b – za 1 kWh	0,58	0,62	0,66	Electricity for households (all-day tariff) ^b – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c – za 1 m ³	2,43	2,58	2,83	Natural net-gas, high-methanated for households ^c – per m ³
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,40	2,49	2,80	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	2,91	3,06	3,21	Cold water by municipal water-system – per m ³
Ciepła woda – za 1 m ³	16,68	17,65	18,53	Hot water – per m ³

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^b, ^c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b – 100 kWh energii elektrycznej, ^c – 18,25 m³ gazu.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^b, ^c Including standing and variable charges with the monthly use: ^b – of 100 kWh of electricity, ^c – of 18,25 m³ of gas.

TABL. 19. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ, EMERYTUR I RENT, DOCHODU ROZPORZĄDZALNEGO I WYDATKÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH ORAZ CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH

INDICES OF AVERAGE WAGES AND SALARIES, RETIREMENT PAY AND PENSIONS, AVAILABLE INCOME AND EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS AS WELL AS PRICE OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Województwo wielkopolskie Wielkopolskie Voivodship			Polska Poland		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	2005=100					
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne (brutto w zł) Average monthly wage and salary (gross in zł)	137,1	144,2	149,7	136,6	144,2	149,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych ^a (brutto w zł) Average monthly retirement pay and pension from the non-agricultural social security system ^a (gross in zł)	142,3	149,6	157,8	140,3	147,5	155,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych (brutto w zł) Average monthly retirement pay and pension of farmers (gross in zł)	124,6	128,4	137,1	125,9	130,1	139,1
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych ^b (na 1 osobę w zł) Average monthly available income in households ^b (per capita in zł)	153,4	154,2	156,2	157,7	162,1	167,9
Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych ^b (na 1 osobę w zł) Average monthly expenditures in households ^b (per capita in zł)	135,9	137,7	139,5	144,6	147,9	152,2
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych Price indices of consumer goods and services	115,0	120,4	125,2	114,5	119,4	123,8

^a Dane na poziomie województwa nie obejmują emerytur i rent wypłaconych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Dane za lata 2010–2011 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji; patrz uwagi metodyczne, ust. 16 na str. 12–13.

^a At the level of voivodship excluding retirement pays and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior as well as the Ministry of Justice and also excluding benefits realized on the basis of international agreements. ^b Data for 2010–2011 were revised comparing to published in the previous edition of the publication; see methodological notes, item 16 on page 18–19.

TABL. 20. POJAZDY SAMOCHODOWE
 Stan w dniu 31 XII
ROAD VEHICLES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Samochody osobowe w tys.	1745,6	1834,1	1890,9	Passenger cars in thous.
na 1000 ludności	506,4	530,8	546,2	per 1000 population
Autobusy w tys.	7,2	7,4	7,4	Buses in thous.
na 1000 ludności	2,1	2,2	2,1	per 1000 population
Motocykle w tys.	107,2	112,9	116,5	Motorcycles in thous.
na 1000 ludności	31,1	32,7	33,7	per 1000 population

TABL. 21. ŁĄCZNOŚĆ
 Stan w dniu 31 XII
COMMUNICATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Placówki pocztowe^a	845	835	824	Post offices^a
miasta	404	405	393	urban areas
wieś	441	430	431	rural areas
Na 100 km ²	2,8	2,8	2,8	Per 100 km ²
Na 10 tys. ludności	2,5	2,4	2,4	Per 10 thous. population
Abonenci telefoniczni^b (standardowe łącza główne)	575932	495914	419241	Telephone subscribers^b (standard main line)
miasta	467181	398271	347041	urban areas
wieś	108751	97643	72200	rural areas
Na 1000 ludności	167,1	143,5	121,1	Per 1000 population

a Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). *b* Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

a Data concern the public post office (public operator). *b* Data concern operators of the public telecommunication network.

TABL. 22. SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH
 Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	31182	32091	33418	TOTAL
Domy towarowe	7	6	6	Department stores
Domy handlowe	23	20	16	Trade stores
Supermarkety	432	503	549	Supermarkets
Hipermarkety	47	52	51	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	651	657	603	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	2855	3048	3258	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^a	27167	27805	28935	Other shops ^a
Liczba ludności na 1 sklep	111	108	104	Population per shop

a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including generally available pharmacies.

TABL. 23. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011 ^a	2012 ^a	SPECIFICATION
	w tys. in thous.			
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	42,9^b	42,6	42,3	Number of beds (as of 31 VII)
w tym:				<i>of which:</i>
całoroczne	29,6	29,9	29,6	<i>open all year</i>
hotele	15,9	16,4	16,0	<i>hotels</i>
motele	0,8	0,8	0,7	<i>motels</i>
pensjonaty	0,5	0,6	0,6	<i>boarding houses</i>
Korzystający z noclegów	1598,9^b	1663,8	1616,5	Tourists accommodated
w tym:				<i>of which:</i>
turyści zagraniczni	253,2	242,7	269,7	<i>foreign tourists</i>
hotele	977,4	1012,5	961,1	<i>hotels</i>
motele	49,1	46,8	41,3	<i>motels</i>
pensjonaty	19,6	27,1	26,9	<i>boarding houses</i>
Udzielone noclegi	3060,7^b	3060,6	2954,5	Nights spent (overnight stay)
w tym:				<i>of which:</i>
turystom zagranicznym	479,0	486,5	516,4	<i>foreign tourists</i>
hotele	1577,5	1626,7	1564,4	<i>hotels</i>
motele	73,4	70,9	62,7	<i>motels</i>
pensjonaty	29,5	40,8	41,1	<i>boarding houses</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.
a Concern establishments possessing 10 and more bed places. *b* Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings.

TABL. 24. **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^b	2011	2012		
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Mieszkania w tys. <i>Dwellings in thous.</i>	1111,9	1124,1	1137,2	716,9	420,3
Izby w mieszkaniach w tys. <i>Rooms in dwellings in thous.</i>	4495,4	4548,0	4603,8	2711,8	1892,0
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	88424,9	89721,9	91104,5	50174,2	40930,3
<i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>					
Przeciętna w zasobach: <i>Dwelling stocks, average:</i>					
liczba izb w mieszkaniu	4,04	4,05	4,05	3,78	4,50
<i>number of rooms in a dwelling</i>					
powierzchnia użytkowa w m ² : <i>useful floor area in m²:</i>					
1 mieszkania	79,5	79,8	80,1	70,0	97,4
<i>per dwelling</i>					
na 1 osobę	25,7	26,0	26,3	26,1	26,5
<i>per person</i>					
liczba osób ^b na: <i>number of persons^b:</i>					
1 mieszkanie	3,10	3,07	3,04	2,68	3,67
<i>per dwelling</i>					
1 izbę	0,77	0,76	0,75	0,71	0,82
<i>per room</i>					

a Na podstawie bilansów. *b* Dane za 2010 r. podano z uwzględnieniem wyników spisu powszechnego z 2011 r.
a Based on balances. *b* Data for 2010 are given considering results of national census 2011.

TABL. 25. **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating	
OGÓŁEM..... 2010	98,4	95,7	93,3	52,2	82,0	
TOTAL 2011	98,4	95,8	93,4	52,1	82,2	
	2012	98,4	95,8	93,5	52,1	82,4
Miasta 2010	99,5	98,2	96,4	70,7	85,4	
Urban areas 2011	99,5	98,2	96,4	70,5	85,6	
	2012	99,5	98,2	96,5	70,4	85,7
Wieś..... 2010	96,4	91,4	88,0	20,2	76,1	
Rural areas 2011	96,4	91,5	88,2	20,6	76,5	
	2012	96,5	91,7	88,4	21,0	76,9

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 26. **MIESZKANIA, IZBY I POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI BUDOWNICTWA^a**
DWELLINGS, ROOMS AND USEFUL FLOOR AREA OF DWELLINGS COMPLETED BY FORMS OF CONSTRUCTION OWNERSHIP^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
MIESZKANIA DWELLINGS				
OGÓŁEM.....	13494	13803	14811	TOTAL
miasta	6778	6575	7221	urban areas
wieś	6716	7228	7590	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	328	255	168	Housing cooperatives
Na sprzedaż lub wynajem	4864	5069	4924	For sale or rent
Indywidualnych	8108	8123	9205	Private
IZBY ROOMS				
OGÓŁEM.....	60726	59892	64407	TOTAL
miasta	25788	24984	26514	urban areas
wieś	34938	34908	37893	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	1079	777	424	Housing cooperatives
Na sprzedaż lub wynajem	15191	15215	14426	For sale or rent
Indywidualnych	43976	42965	48120	Private
POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ w tys. m² USEFUL FLOOR AREA OF DWELLINGS in thous. m²				
OGÓŁEM.....	1502,6	1481,3	1601,3	TOTAL
miasta	611,9	598,5	635,1	urban areas
wieś	890,7	882,9	966,2	rural areas
w tym w budynkach:				of which in buildings:
Spółdzielni mieszkaniowych	17,4	13,5	8,6	Housing cooperatives
Na sprzedaż lub wynajem	327,2	324,1	312,3	For sale or rent
Indywidualnych	1149,3	1125,3	1255,1	Private

^a Podział według form własności uwzględnia inwestora, a nie właściciela lub użytkownika mieszkania.

^a Breakdown by forms of ownership include an investor, not the owner or user of a dwelling.

TABL. 27. WYBRANE WSKAŹNIKI W ZAKRESIE MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA
SELECTED INDICES OF DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	4,5	4,3	4,3	Average number of rooms in a dwelling
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				Average useful floor area in m ² :
1 mieszkania	111,4	107,3	108,1	per dwelling
1 izby	24,7	24,7	24,9	per room
Mieszkania:				Dwellings:
na 1000 ludności	3,9	4,0	4,3	per 1000 population
na 1000 zawartych małżeństw	637	716	775	per 1000 marriages contracted
Izby na 1000 ludności	17,6	17,4	18,6	Rooms per 1000 population

TABL. 28. PRACOWNICY MEDYCZNI W 2012 R. ^a
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL IN 2012 ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Lekarze	5007	Doctors
Lekarze dentyści	402	Dentists
Farmaceuci	2515	Pharmacists
Pielegniarki	15132 ^b	Nurses
Położne	1535 ^c	Midwives

^a Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^{b-c} W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 1435, ^c – położnicza – 332.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^{b-c} Of which masters: ^b – of nursing – 1435, ^c – of midwifery – 332.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 29. AMBULATORIJNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2012 R. ^a
OUT-PATIENT HEALTH CARE IN 2012 ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1801	Out-patients departments (as of 31 XII)
miasta	1441	urban areas
wieś	360	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	799	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta	604	urban areas
wieś	195	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	26046,7	Consultations provided ^c in thous.
lekarskie	23564,0	doctors
w tym specjalistyczne	8712,8	of which specialized
stomatologiczne	2482,7	stomatological

^a Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

TABL. 30. SZPITALI OGÓLNE W 2012 R.^a
GENERAL HOSPITALS IN 2012^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Szpitali ogólne (stan w dniu 31 XII)	67	General hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	16118	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	46,6	per 10 thous. population
Leczeni:		In-patients:
w tys.	802,4	in thous.
na 10 tys. ludności	2319,8	per 10 thous. population
Przeciętny pobyt chorego w dniach	4,8	Average patient stay in days

^a Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 31. APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Apteki	1027	1053	1137	Pharmacies
w tym: prywatne	1020	1047	1133	of which: private
na wsi	175	183	197	in rural areas
Liczba ludności na 1 aptekę w tys.	3,4	3,3	3,0	Population per pharmacy in thous.
Punkty apteczne	109	103	116	Pharmaceutical outlets
Farmaceuci pracujący w aptekach i punktach aptecznych	2109	2180	2336	Personnel employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

TABL. 32. ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Żłobki	32	45	79	Nurseries
Oddziały żłobkowe	3	2	2	Nursery wards
Kluby dziecięce	x	13	19	Children's clubs
Miejsca w tys.	2,2	2,9	3,9	Places in thous.
w żłobkach	2,2	2,7	3,6	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	0,2	0,3	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.	3,9	4,5	5,6	Children staying (during the year) in thous.
w żłobkach	3,9	4,2	5,3	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	0,2	0,3	in children's clubs

^a Miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 14 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 228 miejsc i przebywało w ciągu roku 288 dzieci.

^a Places and children – including nursery wards.

Note. Besides nurseries and children's clubs in 2012 (as of 31 XII) there were 14 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 228 places and 288 children were staying during the year.

TABL. 33. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)			wychowankowie w tys. residents in thous.			
OGÓŁEM	437	428	408	14,3	13,3	12,5	TOTAL
Opiekuńcze	392	368	346	12,6	10,9	10,2	General care
Specjalistyczne	45	60	42	1,7	2,4	1,8	Specialized
Praca podwórkowa	–	–	–	–	–	–	Street work
W połączonych formach	–	–	20	–	–	0,5	In a combination of the forms

TABL. 34. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2941	2901	3118	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	2213	2162	1815	Related to the child
dzieci ^b	2910	2863	2389	children ^b
Niezawodowe	594	579	1099	Non-professional foster families
dzieci ^b	923	897	1537	children ^b
Zawodowe ^c	134	160	204	Professional foster families ^c
dzieci ^b	564	615	782	children ^b
Rodzinne domy dziecka	–	–	9	Foster homes
dzieci ^d	–	–	61	children ^d

^a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, in 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 35. POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	123	123	126	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	8454	8443	8641	Places ^b
na 10 tys. ludności	24,5	24,4	25,0	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	8214	8206	8330	Residents ^b
na 10 tys. ludności	23,8	23,7	24,1	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	556	604	610	Persons awaiting a place
na 10 tys. ludności	1,6	1,7	1,8	per 10 thous. population
Umieszczeni (w ciągu roku)	2959	2681	3042	Placed (during the year)

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 36. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^a Beneficiaries ^a	Udzielone świadczenia w mln zł Benefits granted in mln zł	SPECIFICATION
OGÓŁEM			TOTAL
2010	164034	294,5	
2011	160180	300,6	
2012	153290	260,8	
Pomoc pieniężna	126252	169,8	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały	11626	41,8	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	32292	47,7	Temporary benefit
Zasiłek celowy	81978	79,3	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	122	0,4	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	75447	91,0	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	1168	3,2	Shelter
Posiłek	63312	38,5	Meal
Sprawienie pogrzebu	299	0,7	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	8129	41,3	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	21	0,1	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

^a W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 37. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA

Stan na początku roku szkolnego

EDUCATION BY LEVEL

As of the beginning of school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/2011	2011/2012	2012/2013	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS				
Szkoły:				Schools:
podstawowe	1257	1250	1226	primary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	5	6	6	sports and athletic
filialne	63	60	66	branch
artystyczne ogólnokształcące ^a	4	5	5	general art ^a
gimnazja	659	664	669	lower secondary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	2	4	5	sports and athletic
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej ...	12	11	16	job-training on the basis of 6 th grade of primary school
zasadnicze zawodowe ^b	205	203	203	basic vocational ^b
licea ogólnokształcące	186	186	189	general
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	2	2	2	supplementary general
licea profilowane	42	39	29	specialized
technika	202	199	192	technical
technika uzupełniająca	4	3	3	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^c	6	6	6 ^d	general art ^c
policealne	294	264	234	post-secondary
wyższe	39	40	40	tertiary
dla dorosłych	374	373	382	for adults
podstawowe	1	1	1	primary
gimnazja	14	18	19	lower secondary
zasadnicze zawodowe	5	5	4	basic vocational
licea ogólnokształcące	112	113	145	general
uzupełniające licea ogólnokształcące	130	133	121	supplementary general
licea profilowane	6	8	6	specialized
technika	12	11	9	technical
technika uzupełniająca	94	84	77	supplementary technical
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS				
Wychowanie przedszkolne ^e	29431	28410	30068	Pre-primary education ^e
Szkoły:				Schools:
podstawowe	209781	209638	208143	primary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	2174	2582	2573	sports and athletic
filialne	1415	1351	1473	branch
artystyczne ogólnokształcące ^a	736	903	886	general art ^a
gimnazja	119102	114817	111246	lower secondary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	929	1853	2069	sports and athletic
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej ...	2783	2294	2758	job-training on the basis of 6 th grade of primary school
zasadnicze zawodowe ^b	27692	26162	24769	basic vocational ^b
licea ogólnokształcące	52792	50891	48450	general
uzupełniające licea ogólnokształcące ..	25	49	25	supplementary general
licea profilowane	3380	2618	1416	specialized
technika	50971	48793	47367	technical

^a Niedające uprawnień zawodowych. ^b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^c Dające uprawnienia zawodowe. ^d Ponadto 10 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^e Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 43 na str. 73.

^a Not leading to professional certification. ^b Including special job-training schools. ^c Leading to professional certification. ^d Moreover, 10 art schools giving only artistic education. ^e Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments, also described in table 43 on page 73.

TABL. 37. EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

Stan na początku roku szkolnego

EDUCATION BY LEVEL (cont.)

As of the beginning of school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/2011	2011/2012	2012/2013	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)				
Szkoły (dok.):				Schools (cont.):
technika uzupełniająca	88	103	83	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	961	948	942 ^b	general art ^a
policealne	25040	26613	25532	post-secondary
wyższe	170961	165694	159419	tertiary
dla dorosłych	28404	27075	25986	for adults
podstawowe	196	190	64	primary
gimnazja	1384	1416	1385	lower secondary
zasadnicze zawodowe	211	166	141	basic vocational
licea ogólnokształcące	10720	9672	14452	general
uzupełniająca licea ogólnokształcące	9049	9370	4076	supplementary general
licea profilowane	869	674	333	specialized
technika	554	442	238	technical
technika uzupełniająca	5421	5145	5297	supplementary technical
ABSOLWENCI GRADUATES				
Szkoły:				Schools:
podstawowe	36140	34398	.	primary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	418	416	.	sports and athletic
filialne	97	135	.	branch
artystyczne ogólnokształcące ^c	126	129	.	general art ^c
gimnazja	38602	36768	.	lower secondary
w tym:				of which:
sportowe i mistrzostwa sportowego	555	650	.	sports and athletic
przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej	769	774	.	job-training on the basis of 6 th grade of primary school
zasadnicze zawodowe ^d	9572	9286	.	basic vocational ^d
licea ogólnokształcące	17558	16964	.	general
uzupełniająca licea ogólnokształcące	–	21	.	supplementary general
licea profilowane	1251	1034	.	specialized
technika	12194	11813	.	technical
technika uzupełniająca	20	6	.	supplementary technical
artystyczne ogólnokształcące ^a	182	166 ^e	.	general art ^a
policealne	6565	7347	.	post-secondary
wyższe	47865	45807	.	tertiary
dla dorosłych	6944	6823	.	for adults
podstawowe	10	12	.	primary
gimnazja	365	381	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	62	47	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	2064	2205	.	general
uzupełniająca licea ogólnokształcące	2907	2804	.	supplementary general
licea profilowane	237	221	.	specialized
technika	152	76	.	technical
technika uzupełniająca	1147	1077	.	supplementary technical

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 609 uczniów w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Niedające uprawnień zawodowych. ^d Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. ^e Ponadto 65 absolwentów w szkołach artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 609 students in art schools giving only artistic education. ^c Not leading to professional certification. ^d Including special job-training schools. ^e Moreover, 65 graduates in art schools giving only artistic education.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 38. **INTERNATY I BURSRY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012/13		2010/11	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
	placówki <i>establish- ments</i>	miejsca <i>beds</i>	korzystający <i>boarders</i>				
			ogółem <i>total</i>		na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>		
OGÓŁEM.....	70	6198	4627	4697	4494	72,5	TOTAL
Internaty.....	57	4681	3311	3435	3343	71,4	<i>Boarding schools</i>
gimnazja.....	2	175	212	191	145	82,9	<i>lower secondary</i>
zasadnicze szkoły za- wodowe i technika ^a	43	3730	2501	2411	2622	70,3	<i>basic vocational and technical secondary^a</i>
licea ogólnokształcące ^b	11	736	560	833	536	72,8	<i>general secondary^b</i>
licea profilowane.....	1	40	38	–	40	100,0	<i>specialized secondary</i>
Bursy.....	13	1517	1316	1262	1151	75,9	<i>Dormitories</i>

a, b Łącznie ze szkołami: *a* – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: *a* – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, *b* – supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 39. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Formy studiów <i>Study forms</i>		SPECIFICATION
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>	

OGÓŁEM TOTAL

OGÓŁEM.....	2010/11	170961	86324	84637	GRAND TOTAL
	2011/12	165694	87868	77826	
	2012/13	159419	88349	71070	
Uniwersytety.....		43249	30870	12379	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne.....		20725	14919	5806	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze.....		11784	8355	3429	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		27232	10498	16734	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne.....		7580	5597	1983	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego		4458	3460	998	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne.....		2140	1571	569	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe.....		42251	13079	29172	<i>Other higher education institutions</i>

W tym KOBIETY Of which FEMALES

RAZEM.....	2010/11	102433	50640	51793	TOTAL
	2011/12	99476	51844	47632	
	2012/13	95787	53004	42783	
Uniwersytety.....		30780	21731	9049	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne.....		6002	4958	1044	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze.....		6985	5384	1601	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne.....		16577	6024	10553	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne.....		5729	4104	1625	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego		2344	1855	489	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne.....		1431	1054	377	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe.....		25939	7894	18045	<i>Other higher education institutions</i>

TABL. 40. ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Formy studiów <i>Study forms</i>		SPECIFICATION
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>	
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM 2009/10	47509	23123	24386	GRAND TOTAL
2010/11	47865	22931	24934	
2011/12	45807	23347	22460	
Uniwersytety	11445	7407	4038	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	4769	3685	1084	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	3031	2357	674	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	8583	2951	5632	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne	2054	1417	637	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego ...	1434	1059	375	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	687	446	241	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	13804	4025	9779	<i>Other higher education institutions</i>
W tym KOBIETY Of which FEMALES				
RAZEM	30557	14077	16480	TOTAL
2009/10	31103	14095	17008	
2011/12	30065	14438	15627	
Uniwersytety	8500	5311	3189	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	1380	1159	221	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1873	1523	350	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	5768	1746	4022	<i>Academies of economics</i>
Akademie medyczne	1609	1041	568	<i>Medical academies</i>
Akademie wychowania fizycznego ...	777	578	199	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne	478	311	167	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	9680	2769	6911	<i>Other higher education institutions</i>

TABL. 41. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2010/11	2011/12	2012/13				SCHOOLS
			ogółem ^b <i>total^b</i>	w tym otrzymujący stypendia <i>of which scholar- ships recipients</i>		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół <i>scholarships recipients in % of total students of a given group of schools</i>	
				socjalne <i>social</i>	rektora dla najlepszych studentów <i>vice-chan- cellor to the best students</i>		
OGÓŁEM	36855	32394	31680	17896	12358	19,9	TOTAL
Uniwersytety	7997	8745	7759	4618	2999	17,9	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne ..	4464	3037	3520	1947	1587	17,0	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	2780	2283	2362	1521	952	20,0	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	6234	4280	5389	1878	2128	19,8	<i>Academies of economics</i>
Uniwersytety medyczne	1479	1293	1212	640	571	16,0	<i>Medical universities</i>
Akademie wychowania fizycznego	1133	960	922	586	377	20,7	<i>Physical academies</i>
Wyższe szkoły artystyczne ..	661	459	462	257	206	21,6	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	12107	11337	10054	6449	3538	23,8	<i>Other higher education institutions</i>

^a Łącznie z cudzoziemcami; bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 42. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
Stan w dniu 30 XI
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS
As of 30 XI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/2011	2011/2012	2012/2013	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE <i>STUDENT DORMITORIES</i>				
Domy	46	45	45	<i>Dormitories</i>
Miejsca	11774	11450	11560	<i>Beds</i>
Studenci korzystający	9304	9538	9195	<i>Accommodated students</i>
w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	10,8	10,9	10,4	<i>in % of total students in the stationary study system</i>
STOŁÓWKI STUDENCKIE <i>STUDENT CANTEENS</i>				
Stołówki	6	6	6	<i>Canteens</i>
Miejsca konsumenckie	627	655	699	<i>Seating</i>

TABL. 43. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Placówki	1681	1774	1811	<i>Establishments</i>
Przedszkola	912	976	1027	<i>Nursery schools</i>
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	719	727	707	<i>Pre-school sections in primary schools</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	2	6	7	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	48	65	70	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci	108139	117966	124181	<i>Children</i>
W przedszkolach	88067	93463	99222	<i>In nursery schools</i>
W oddziałach przedszkolnych przy szko- łach podstawowych	19205	23293	23565	<i>In pre-school sections in primary schools</i>
Zespoły wychowania przedszkolnego	44	139	196	<i>Pre-primary education groups</i>
Punkty przedszkolne	823	1071	1198	<i>Pre-primary points</i>
Dzieci w placówkach wychowania przed- szkolnego na 100 dzieci w wieku 3-6 lat	72,4	74,5	75,4	<i>Children attending pre-primary education establishments per 100 children aged 3-6</i>

U w a g a. Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Note. Excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 44. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Placówki biblioteczne ^a	900	881	860	<i>Library institutions ^a</i>
biblioteki i filie	714	709	704	<i>libraries and branches</i>
punkty biblioteczne	186	172	156	<i>library service points</i>
Księgozbiór ^a w woluminach:				<i>Collection ^a in volumes:</i>
w tys.	11956,6	11960,8	11931,3	<i>in thous.</i>
na 1000 ludności	3469	3461	3446	<i>per 1000 population</i>
Czytelnicy ^b zarejestrowani w ciągu roku:				<i>Borrowers ^b registered during the year:</i>
w tys.	549,7	540,2	534,8	<i>in thous.</i>
na 1000 ludności	160	157	155	<i>per 1000 population</i>
Wypożyczenia ^{bc} księgozbioru w wolumi- nach:				<i>Loans ^{bc} of collection in volumes:</i>
w tys.	11159,6	11197,3	12158,3	<i>in thous.</i>
na 1000 ludności	3243	3245	3515	<i>per 1000 population</i>
na 100 czytelników	2030	2073	2274	<i>per 100 borrowers</i>
Liczba ludności ^a na 1 placówkę biblio- teczną	3830	3922	4026	<i>Population ^a per library institution</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z punktami bibliotecznymi. ^c Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a *As of 31 XII.* ^b *Including library service points.* ^c *Excluding interlibrary lending.*

TABL. 45. MUZEA

MUSEUMS					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION	
Muzea i oddziały muzealne ^a	86	86	83	Museums and branches ^a	
Muzealia ^a w tys.	674,9	777,7	745,8	Museum exhibits ^a in thous.	
Wystawy czasowe:				Temporary exhibitions:	
własne ^b	259	259	231	own ^b	
obce ^c	150	107	119	exterior ^c	
Zwiedzający:				Visitors:	
w tys.	1127,1	1521,2	2187,3	in thous.	
w tym młodzież szkolna ^d	367,0	433,9	301,8	of which primary and secondary school students ^d	
na 1000 ludności	327	441	632	per 1000 population	

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 46. TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE

THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES						
WYSZCZEGÓLNIENIE		Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seating in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2010	12	4497	3987	847,0	Theatres and music institutions
	2011	12	4403	2940	608,9	
	2012	12	4487	3077	586,5	
Teatry		6	1924	1445	221,8	Theatres
dramatyczne		5	1753	1124	175,3	dramatic
lalkowe		1	171	321	46,5	puppet
Teatry muzyczne		3	1300	459	177,9	Musical theatres
Filharmonie		2	1263	1143	165,7	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry		1	x	30	21,1	Symphonic and chamber orchestras, choirs
Przedsiębiorstwa estradowe	2010	4	x	216	114,5	Entertainment enterprises
	2011	3	x	113	107,3	
	2012	2	x	71	74,9	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 47. KINA

CINEMAS					
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION	
Kina stałe ^a	38	44	42 ^b	Fixed cinemas ^a	
Miejsca na widowni ^a	24613	25590	24193	Seats ^a	
na 1000 ludności	7,1	7,4	7,0	per 1000 population	
Seanse	119650	133364	114280	Screenings	
Widzowie:				Audience:	
w tys.	3251,2	3583,3	2883,0	in thous.	
na 1000 ludności	945	1039	834	per 1000 population	

a Stan w dniu 31 XII. b W tym 2 miniplexy.

a As of 31 XII. b Of which 2 miniplexes.

TABL. 48. KLUBY SPORTOWE^a

Stan w dniu 31 XII

SPORTS CLUBS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2010	2012	SPECIFICATION	
Kluby	540	644	686	Clubs	
Sekcje sportowe	858	989	1083	Sports sections	
Członkowie	42382	44537	44995	Members	
Ćwiczący	38894	44209	46208	Exercisers	
kobiety	6678	6943	7366	females	
w tym juniorzy ^b	23862	26135	27116	of which juniors ^b	

a Bez uczniowskich klubów sportowych UKS i wyznaniowych klubów sportowych. b Dane obejmują: młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych.

a Excluding Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b Data include: youths, juniors and younger juniors.

TABL. 49. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	96929	101372	96007	T O T A L
w tym w miastach	74028	76496	71383	<i>of which urban areas</i>
w tym:				<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	2345	2336	2282	<i>Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code</i>
w tym:				<i>of which:</i>
Zabójstwo – art. 148 kk	36	42	39	<i>Homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1348	1457	1236	<i>Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	778	702	854	<i>Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	13905	15940	16697	<i>Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code</i>
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a § 1 i 2 kk	12697	14778	15540	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a § 1 and 2 Criminal Code</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	2965	3029	2843	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	539	356	420	<i>Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code</i>
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	71	115	108	<i>Of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	2943	3460	2717	<i>Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code</i>
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1181	1309	1156	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	1125	971	292	<i>Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code</i>
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk ^a	1726	1580	1712	<i>Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code</i> ^a
w tym:				<i>of which:</i>
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	334	372	419	<i>Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code</i>
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	204	145	185	<i>Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code</i>
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	797	645	701	<i>Insulting a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	379	392	395	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	2667	2849	2839	<i>Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	257	336	557	<i>Against public order – Art. 252–264 Criminal Code</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk	3792	6931	3364	<i>Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code</i>

^a Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 49. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk . . .	47529	48099	46014	Against property – Art. 278–295 Criminal Code
w tym:				of which:
Kradzież rzeczy – art. 278 kk	17615	18014	18299	Property theft – Art. 278 Criminal Code
w tym kradzież samochodu	2055	1919	1877	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	233	219	161	Willful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk	8648	8779	8109	Burglary – Art. 279 Criminal Code
Rozbój – art. 280 kk	832	715	648	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	80	84	51	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	931	1062	990	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	9289	9335	7929	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk^a	1880	1506	1331	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code^a
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	801	560	345	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:				Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356)	97	142	71	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	419	308	481	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198 z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	12855	11878	12871	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)
Przestępstwa skarbowe – kks	74	86	90	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	23	30	38	Of which excise

^a Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 50. WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ I PROKURATURĘ
 RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE AND PROSECUTOR'S OFFICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w % in %			
O G Ó Ł E M	73,3	75,2	74,8	TOTAL
w tym przestępstw ^a :				of which of crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	92,0	93,0	93,3	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,5	99,5	99,6	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	95,6	95,8	94,3	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	93,5	94,7	92,4	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	100,0	100,0	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	98,8	98,6	94,9	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	51,0	52,5	52,5	Against property

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 49 na str. 75–76.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu.

^a See Criminal Code articles table 49 on page 75–76.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Poznań.

TABL. 51. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Województwo Voivodship
W TYS. ZŁ IN THOUS. ZŁ					
O GÓŁEM..... 2010	15064021,6	7613344,3	2293368,1	4034393,9	1122915,3
TOTAL 2011	15707736,8	7874391,8	2299390,9	4180819,0	1353135,1
2012	15166967,7	7889334,2	2201835,5	3939695,9	1136102,2
w tym: of which:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	2010 650818,6	492052,7	11144,3	146935,0	686,6
2011 692960,8	556782,2	7947,4	124262,1	3969,1	
2012 714397,9	575554,6	7975,5	128020,1	2847,8	
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	2010 309491,4	189393,4	16964,3	99308,2	3825,4
2011 300487,1	188916,1	20865,2	86602,4	4103,5	
2012 371848,1	207670,6	19611,6	142326,7	2239,2	
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	2010 4531675,2	2685195,1	711250,4	1089289,0	45940,6
2011 4811698,3	2854404,5	748310,6	1155142,0	53841,2	
2012 5044000,3	3040014,9	740486,4	1210865,5	52633,5	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and national heritage</i>	2010 538386,5	299674,0	11861,3	109961,6	116889,6
2011 579307,5	293692,2	11054,5	145689,7	128871,0	
2012 551818,1	294726,8	11827,8	138819,7	106443,7	
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	2010 284574,8	45085,0	104813,0	80936,7	53740,1
2011 271915,3	45777,7	122817,2	59403,7	43916,6	
2012 233052,4	47693,6	110262,5	33436,2	41660,1	
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i>	2010 2108714,5	1226037,3	383055,2	439568,6	60053,3
2011 2163738,5	1239453,3	396521,9	452296,1	75467,2	
2012 2269371,8	1290231,6	423356,6	467881,0	87902,6	
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	2010 807824,9	293918,7	16639,0	464733,6	32533,6
2011 568877,3	286642,6	10100,2	245368,4	26766,1	
2012 405606,8	279294,1	9517,9	99482,3	17312,5	
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire-protection</i>	2010 297285,1	82808,7	108864,4	103432,4	2179,6
2011 290050,5	78768,3	112496,6	97281,7	1504,0	
2012 298937,7	79783,7	116092,0	99009,0	4053,0	

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Do 2010 r. dział kultura fizyczna i sport.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Until 2010 division physical education and sport.

TABL. 51. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW (dok.)
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Powiaty Powiats	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Województwo Voivodship
W ODSETKACH IN PERCENT					
OGÓŁEM 2010	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL 2011	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2012	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym: of which:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 2010	4,3	6,5	0,5	3,6	0,1
2011	4,4	7,1	0,3	3,0	0,3
<i>Municipal economy and environmental protection</i> 2012	4,7	7,3	0,4	3,2	0,3
Gospodarka mieszkaniowa 2010	2,1	2,5	0,7	2,5	0,3
<i>Dwelling economy</i> 2011	1,9	2,4	0,9	2,1	0,3
2012	2,5	2,6	0,9	3,6	0,2
Oświata i wychowanie 2010	30,1	35,3	31,0	27,0	4,1
<i>Education</i> 2011	30,6	36,2	32,5	27,6	4,0
2012	33,3	38,5	33,6	30,7	4,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 2010	3,6	3,9	0,5	2,7	10,4
<i>Culture and national heritage</i> 2011	3,7	3,7	0,5	3,5	9,5
2012	3,6	3,7	0,5	3,5	9,4
Ochrona zdrowia 2010	1,9	0,6	4,6	2,0	4,8
<i>Health care</i> 2011	1,7	0,6	5,3	1,4	3,2
2012	1,5	0,6	5,0	0,8	3,7
Pomoc społeczna i pozostałe zadania 2010	14,0	16,1	16,7	10,9	5,3
w zakresie polityki społecznej 2011	13,8	15,7	17,2	10,8	5,6
<i>Social assistance and other tasks in sphere of social policy</i> 2012	15,0	16,4	19,2	11,9	7,7
Kultura fizyczna ^b 2010	5,4	3,9	0,7	11,5	2,9
<i>Physical education^b</i> 2011	3,6	3,6	0,4	5,9	2,0
2012	2,7	3,5	0,4	2,5	1,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona 2010	2,0	1,1	4,7	2,6	0,2
przeciwpożarowa 2011	1,8	1,0	4,9	2,3	0,1
<i>Public safety and fire-protection</i> 2012	2,0	1,0	5,3	2,5	0,4

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Do 2010 r. dział kultura fizyczna i sport.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Until 2010 division physical education and sport.

Uwaga do tablic 52 – 55

Dane za lata 2009–2010 skorygowano.

Note to tables 52 – 55

Data for 2009–2010 have been adjusted.

TABL. 52. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**

GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w mln zł <i>in mln zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>		
OGÓŁEM	127486	131882	142445	x	x	x
TOTAL						
W tym wartość dodana brutto	113293	116154	125131	100,0	100,0	100,0
<i>Of which gross value added</i>						
w tym sektor:						
<i>of which sector:</i>						
przedsiębiorstw	58192	59199	64028	51,4	51,0	51,2
<i>non-financial corporations</i>						
instytucji rządowych i samorządowych	14579	15185	15506	12,9	13,1	12,4
<i>general government</i>						
gospodarstw domowych	37083	37719	41189	32,7	32,5	32,9
<i>households</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..	5992	6390	7046	5,3	5,5	5,6
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł	31853	31554	34467	28,1	27,2	27,5
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe	27002	26388	28939	23,8	22,7	23,1
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	9434	9956	10746	8,3	8,6	8,6
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	34412	35053	37178	30,4	30,2	29,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ; transpor- tation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7730	8636	9414	6,8	7,4	7,5
<i>Financial and insurance activities; real estate activities</i>						
Pozostałe usługi	23873	24567	26280	21,1	21,2	21,0
<i>Other services</i>						
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	37164	38321	41285	x	x	x
PER CAPITA in zł						

TABL. 53. **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW**
(ceny bieżące)

BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
Produkcja globalna	259421	273639	306479	Gross output
Zużycie pośrednie	146128	157485	181348	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	113293	116154	125131	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	43983	46167	49550	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	68533	68873	74483	Gross operating surplus

TABL. 54. **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**

NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010	2011	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w mln zł	82158	84785	91206	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	23950	24636	26435	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w mln zł	78461	81641	87282	in mln zł
na 1 mieszkańca w zł	22873	23723	25297	per capita in zł

TABL. 55. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO WEDŁUG PODREGIONÓW (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT BY SUBREGIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>			Na 1 mieszkańca <i>Per capita</i>		
	w mln zł <i>in mln zł</i>	Polska = = 100 <i>Poland =</i> = 100	województwo = = 100 <i>voivodship =</i> = 100	w zł <i>in zł</i>	Polska = = 100 <i>Poland =</i> = 100	województwo = = 100 <i>voivodship =</i> = 100
Kaliski 2009	18966	1,4	14,9	28255	80,9	76,0
2010	19644	1,4	14,9	29204	79,4	76,2
2011	21535	1,4	15,1	32010	80,7	77,5
Koniński 2009	18147	1,3	14,2	27526	78,8	74,1
2010	18517	1,3	14,0	28061	76,3	73,2
2011	20259	1,3	14,2	30684	77,4	74,3
Leszczyński 2009	16288	1,2	12,8	29766	85,2	80,1
2010	17184	1,2	13,0	31302	85,1	81,7
2011	18636	1,2	13,1	33843	85,3	82,0
Pilski 2009	11330	0,8	8,9	27401	78,4	73,7
2010	11532	0,8	8,7	27844	75,7	72,7
2011	12279	0,8	8,6	29625	74,7	71,8
Poznański 2009	23990	1,8	18,8	41416	118,5	111,4
2010	24842	1,8	18,8	42170	114,7	110,0
2011	27679	1,8	19,4	46298	116,7	112,1
Miasto <i>City</i> Poznań . . 2009	38764	2,9	30,4	69236	198,2	186,3
2010	40163	2,8	30,5	72141	196,2	188,3
2011	42058	2,8	29,5	75877	191,3	183,8

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2012 R.
SELECTED DATA BY SUBREGIONS AND POWIATS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność ^a Population ^a				Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths	Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w wieku at age					
		przedprodukcyjnym pre-working	produkcyjnym working	poprodukcyjnym post-working			
		w %	in %				
				na 1000 ludności per 1000 population			
WOJEWÓDZTWO .. VOIVODSHIP	3462196	19,4	64,1	16,5	10,94	9,12	1,82
Podregion Subregion kaliszki	673151	19,5	63,5	17,0	10,27	9,75	0,52
Powiaty: Powiats:							
jarociński	71643	20,0	63,9	16,2	11,02	9,33	1,69
kaliski	82440	20,1	63,3	16,6	10,26	9,58	0,68
kepiński	56455	20,2	64,2	15,6	10,87	9,51	1,36
krotoszyński	78137	20,4	63,6	16,0	10,79	9,83	0,96
ostrowski	161068	19,0	64,2	16,8	10,17	9,06	1,12
ostrzeszowski	55377	20,6	63,6	15,8	10,17	10,60	-0,43
pleszewski	63355	20,3	63,8	15,9	10,95	9,16	1,78
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kalisz	104676	17,1	62,0	20,9	8,83	11,22	-2,39
Podregion Subregion koniński	660924	19,7	63,9	16,4	10,69	9,26	1,43
Powiaty: Powiats:							
gnieźnieński	144660	20,0	64,2	15,8	11,57	9,25	2,33
kolski	89343	19,5	63,0	17,6	10,92	10,44	0,48
koniński	128237	21,2	64,2	14,6	10,80	8,38	2,42
słupecki	59754	19,7	63,9	16,3	10,11	9,72	0,38
turecki	84630	19,9	63,6	16,4	10,88	10,28	0,60
wrzesiński	76453	20,1	64,3	15,6	11,10	8,42	2,68
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Konin	77847	16,5	63,7	19,8	8,42	8,72	-0,29
Podregion Subregion leszczyński	552413	20,5	64,0	15,5	11,44	8,59	2,86
Powiaty: Powiats:							
gostyński	76256	20,1	64,2	15,8	12,34	9,45	2,90
grodziski	50863	22,0	64,4	13,6	11,50	7,71	3,79
kościański	78843	19,6	64,6	15,9	10,84	9,23	1,61
leszczyński	53470	22,1	64,0	13,9	11,83	7,68	4,15
międzychodzki	37107	20,3	64,2	15,5	10,74	9,71	1,03
nowotomyski	74036	21,1	63,9	15,0	11,94	7,74	4,20
rawicki	60423	20,7	63,2	16,1	11,26	8,78	2,48
wolsztyński	56693	21,5	63,6	14,9	11,86	8,35	3,51
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Leszno	64722	18,3	63,9	17,7	10,39	8,56	1,82
Podregion Subregion pilski	414438	20,3	64,4	15,3	10,67	8,92	1,75
Powiaty: Powiats:							
chodzieski	47816	20,1	64,2	15,7	10,30	9,19	1,11
czarnkowsko-trzcianecki	88169	20,5	63,9	15,6	11,16	9,35	1,81
pilski	138406	19,6	64,8	15,6	10,18	8,88	1,30
wągrowiecki	69775	21,2	64,0	14,8	11,67	8,77	2,90
złotowski	70272	20,7	64,7	14,5	10,26	8,42	1,83
Podregion Subregion poznański	610528	21,2	64,9	13,9	12,09	7,82	4,26
Powiaty: Powiats:							
obornicki	59017	21,1	64,7	14,2	11,90	7,99	3,91
poznański	344752	21,8	65,0	13,2	12,27	7,10	5,17
szamotulski	89315	20,1	64,6	15,3	11,55	9,03	2,53
średzki	56653	20,1	64,9	15,0	12,12	8,53	3,59
śremski	60791	20,6	64,7	14,7	11,98	9,28	2,71
Podregion Subregion m. Poznań	550742	15,4	64,0	20,6	10,49	10,28	0,22
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Poznań	550742	15,4	64,0	20,6	10,49	10,28	0,22

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni zarejestrowani ^a Registered unemployed persons ^a				Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % Registered unemployment rate ^a in %	Łóżka w szpitalach ogólnych ^{ab} na 10 tys. ludności Beds in general hospitals per 10 thous. population	Miejsca noclegowe ^c na 10 tys. ludności Number of beds ^c per 10 thous. population
	ogółem total	z liczby ogółem w % of total in %					
		kobiety women	długotrwale bezrobotni ^d long-term unemployed persons	w wieku 24 lata i mniej 24 age and less			
WOJEWÓDZTWO .. VOIVODSHIP	147902	55,0	42,6	22,7	9,8	46,6	122,1
Podregion Subregion kaliszki	28057	56,3	42,0	24,1	10,1	38,7	74,5
Powiaty: Powiats:							
jarociński	3652	54,8	43,7	24,7	14,0	25,5	125,1
kaliszki	2654	54,2	42,8	27,8	8,8	17,8	30,0
kepziński	1570	61,7	39,7	27,2	5,8	45,5	22,7
krotoszyński	3320	59,3	46,0	26,1	10,1	32,8	39,4
ostrowski	7042	54,8	36,9	23,7	11,1	31,0	45,4
ostrzeszowski	2531	62,9	43,8	29,4	10,6	22,4	136,0
pleszewski	3231	56,5	44,1	27,1	13,1	44,5	180,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kalisz	4057	53,0	43,9	13,1	8,4	81,9	77,5
Podregion Subregion koniński	39246	54,3	50,3	24,7	15,3	32,5	147,0
Powiaty: Powiats:							
gnieźnieński	7561	54,2	45,8	22,1	14,9	25,5	204,2
kolski	5345	55,4	51,5	27,1	15,7	25,1	25,7
koniński	8476	53,5	52,4	28,5	18,7	–	309,7
słupecki	4122	52,8	54,0	27,3	17,5	40,7	262,7
turecki	4349	57,2	45,1	24,6	12,1	23,5	21,7
wrzesiński	4406	57,1	49,1	23,9	14,8	26,6	79,7
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Konin	4987	51,0	54,8	17,9	13,6	116,8	25,0
Podregion Subregion leszczyński	21988	55,5	37,7	26,3	9,5	35,7	184,8
Powiaty: Powiats:							
gostyński	3941	54,3	42,4	26,8	12,3	34,6	45,0
grodziski	2377	51,2	41,0	30,5	10,6	22,6	106,8
kościański	2705	59,1	36,1	27,0	9,7	31,8	66,8
leszczyński	1921	57,9	35,5	29,0	9,0	36,1	562,0
międzychodzki	1534	58,4	27,0	25,5	11,7	31,3	632,2
nowotomyski	2214	51,6	24,8	27,2	7,4	25,4	136,7
rawicki	2762	56,6	47,0	26,6	10,9	25,7	42,2
wolsztyński	1777	54,8	32,7	30,7	6,7	31,2	327,6
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Leszno	2757	56,4	41,4	16,2	8,7	79,6	49,3
Podregion Subregion pilski	25611	55,0	46,6	22,8	16,4	46,1	79,7
Powiaty: Powiats:							
chodzieski	3226	55,6	49,2	23,8	16,6	78,4	126,7
czarnkowsko-trzecieński	4877	55,2	46,4	21,5	15,1	35,3	67,3
pilski	7451	53,2	40,3	21,2	13,7	54,7	87,1
wągrowiecki	5338	57,5	53,5	25,2	22,2	25,2	73,4
złotowski	4719	54,3	47,2	23,6	18,2	41,6	54,6
Podregion Subregion poznański	19314	55,8	35,4	21,1	7,5	23,6	97,9
Powiaty: Powiats:							
obornicki	2664	58,3	37,5	23,7	12,3	57,8	51,0
poznański	7123	54,1	24,1	16,2	4,6	10,7	119,6
szamotulski	3915	56,2	43,7	21,3	11,4	22,2	53,2
średzki	3247	55,8	49,7	24,3	14,2	29,7	80,7
śremski	2365	57,3	33,9	28,2	10,2	59,9	101,7
Podregion Subregion m. Poznań	13686	52,1	31,8	10,9	4,2	109,7	146,4
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Poznań	13686	52,1	31,8	10,9	4,2	109,7	146,4

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^c Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; stan w dniu 31 VII. ^d Patrz uwagi metodyczne, ust. 11 na str. 11–12.

^a As of 31 XII. ^b Including beds and incubators for newborns. ^c Concern establishments possessing 10 and more bed places; as of 31 VII. ^d See methodological notes, item 11 on page 17–18.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2012 R. (cd.)
 SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zasoby mieszkaniowe ^{ab} Dwelling stocks ^{ab}		Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed		Biblioteki publiczne (z filiami) Public libraries (with branches)		Kina stałe Fixed cinemas	
	mieszkania na 1000 ludności dwellings per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average useful floor area per dwelling in m ²	na 1000 ludności per 1000 population	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² average useful floor area per dwelling in m ²	księgozbiór ^b collection ^b	czytelnicy ^{cd} borrowers ^{cd}	miejsca na widowni ^b seating in cinemas	widzowie ^c audience ^c
WOJEWÓDZTWO .. VOIVODSHIP	328,5	80,1	4,3	108,1	3446	155	7,0	834
Podregion Subregion kaliski	307,5	85,7	3,1	114,8	3534	150	2,9	312
Powiaty: Powiats:								
jarociński	286,3	85,4	2,3	120,8	3154	165	2,7	497
kaliski	269,0	101,9	2,9	134,2	4334	125	–	–
kepński	289,0	93,3	2,8	136,7	3338	121	4,1	27
krotoszyński	288,2	90,8	2,4	132,7	3798	168	4,6	274
ostrowski	305,6	87,6	2,9	121,7	3292	180	2,5	282
ostrzeszowski	288,1	97,7	2,8	133,1	3359	106	5,4	476
pleszewski	280,5	93,0	3,7	120,6	4253	199	2,4	237
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Kalisz	406,4	62,0	4,6	74,2	3102	112	3,1	617
Podregion Subregion koniński	311,2	79,0	3,0	119,2	3212	131	4,7	476
Powiaty: Powiats:								
gnieźnieński	322,7	71,7	3,5	110,8	2916	140	2,4	678
kolski	318,0	79,1	1,9	149,4	3482	110	3,2	50
koniński	270,2	96,2	3,5	137,4	3640	136	1,3	2
śłupecki	298,6	85,1	3,1	118,1	3711	116	5,5	187
turecki	302,3	82,1	1,8	142,3	2613	101	3,6	154
wrzesiński	309,4	79,6	4,7	101,7	3140	133	2,8	485
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Konin	370,4	63,3	2,1	82,1	3089	178	18,4	1931
Podregion Subregion leszczyński	295,7	87,5	3,3	123,5	4152	169	1,6	155
Powiaty: Powiats:								
gostyński	272,7	91,5	2,1	150,7	4719	158	5,9	362
grodziski	271,0	93,2	4,1	111,5	3867	160	–	–
kościański	297,3	84,9	3,6	99,7	4365	145	–	–
leszczyński	263,6	106,9	4,1	161,9	4441	114	–	–
miedzychodzki	321,3	79,7	3,8	119,6	4231	160	–	–
nowotomyski	299,4	86,7	5,0	110,9	4154	188	–	–
rawicki	303,9	85,9	3,0	105,1	4792	191	3,0	386
wolsztyński	269,8	95,0	2,7	155,6	3261	142	–	–
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Leszno	362,9	72,7	2,1	125,7	3345	255	3,6	537
Podregion Subregion pilski	307,1	77,4	2,6	119,9	3848	167	4,3	696
Powiaty: Powiats:								
chodzieski	300,0	82,1	2,3	132,1	4665	198	6,0	180
czarnkowsko-trzcianiecki	299,9	80,7	2,1	151,5	4212	156	–	–
pilski	322,2	72,4	2,1	113,6	3634	160	7,8	1765
wągrowiecki	298,1	80,4	3,4	114,6	2912	188	3,5	505
złotowski	300,5	77,5	3,6	103,4	4185	153	2,4	2
Podregion Subregion poznański	314,9	90,3	8,4	112,9	3240	159	1,1	110
Powiaty: Powiats:								
obornicki	306,2	80,3	5,3	95,7	2661	180	–	–
poznański	323,4	97,1	11,4	113,5	2983	156	0,6	12
szamotulski	308,5	83,4	3,8	132,3	3944	150	2,1	258
średzki	298,6	81,4	4,7	111,9	4509	194	2,4	488
śremski	299,7	76,7	4,6	100,9	3044	134	1,9	203
Podregion Subregion m. Poznań	438,8	64,6	4,9	71,0	2837	158	28,8	3472
Miasto na prawach powiatu City with powiat status								
Poznań	438,8	64,6	4,9	71,0	2837	158	28,8	3472

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych. b Stan w dniu 31 XII. c W ciągu roku. d Łącznie z punktami bibliotecznymi.
 a Based on balances of dwellings stocks. b As of 31 XII. c During the year. d Including library service points.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2012 R. (cd.)
SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży ^a Pupils and students of schools for children and youth ^a						Uczniowie szkół policealnych ^a Students of post-secondary schools ^a	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych Ascertained crimes in completed preparatory proceedings
	podstawowych ^b primary ^b	gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d		
na 10 tys. ludności per 10 thous. population								
WOJEWÓDZTWO .. VOIVODSHIP	594,4	313,3	65,5	139,7	4,1	139,6	73,6	278
Podregion Subregion kaliski	595,1	328,0	72,4	145,6	2,2	162,5	57,3	235
Powiaty: Powiats:								
jaroński	603,5	339,6	71,7	156,3	–	188,9	42,2	166
kaliski	596,8	332,7	7,6	15,6	–	75,1	4,7	303 ^e
kepński	629,9	338,5	80,2	128,2	–	145,1	–	237
krotoszyński	617,9	348,1	84,2	121,8	–	162,9	46,6	184
ostrowski	580,4	315,2	74,3	163,0	0,2	148,8	67,1	227
ostrzeszowski	623,7	353,9	79,3	106,9	–	200,8	–	236
pleszewski	611,2	348,7	84,4	88,9	23,0	117,6	23,5	197
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Kalisz	549,9	289,2	96,7	295,7	–	250,3	183,9	.
Podregion Subregion koninowski	595,5	336,2	70,3	139,3	7,5	155,6	63,0	228
Powiaty: Powiats:								
gnieźnieński	601,9	325,8	74,8	143,9	3,0	131,1	60,3	237
kolski	585,6	341,8	65,9	119,2	13,3	169,0	27,3	260
koninowski	631,3	353,4	16,1	35,0	1,4	22,6	9,3	249 ^f
słupecki	579,4	335,7	81,2	109,3	10,5	149,3	5,7	173
turecki	597,4	337,8	56,8	147,9	–	195,4	24,3	213
wrzesiński	613,4	322,9	78,9	100,1	–	176,4	36,9	175
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Konin	528,3	332,1	154,0	377,7	32,6	346,2	309,1	.
Podregion Subregion leszczyński	629,8	336,6	94,6	125,7	4,1	138,7	56,6	216
Powiaty: Powiats:								
gostyński	614,1	329,0	101,5	109,8	4,9	119,6	16,3	168
grodziski	669,6	368,0	99,7	53,7	7,5	155,3	34,2	156
kościański	587,4	321,9	98,2	113,9	–	79,5	27,1	283
leszczyński	655,9	307,3	23,8	13,5	–	–	–	233 ^g
międzychodzki	599,6	337,4	73,8	85,4	11,9	150,1	30,7	257
nowotomyski	648,1	362,9	99,3	135,3	8,0	129,7	36,6	191
rawicki	643,6	332,8	103,1	108,2	–	118,2	30,6	197
wolsztyński	671,5	358,8	125,8	135,3	8,5	154,3	6,2	236
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Leszno	594,2	316,7	108,0	328,0	–	344,4	310,4	.
Podregion Subregion pilski	610,2	336,7	72,1	130,9	1,7	165,4	64,2	266
Powiaty: Powiats:								
chodzieski	626,6	362,8	94,7	135,3	1,0	109,4	–	260
czarnkowsko-trzcianecki	610,4	363,1	76,3	132,6	5,0	179,0	40,3	181
pilski	596,5	313,1	51,1	159,5	1,7	197,5	141,9	308
wągrowiecki	637,8	342,4	95,9	111,2	–	154,1	25,5	293
złotowski	598,7	326,4	69,0	89,1	–	134,3	23,3	268
Podregion Subregion poznański	624,6	303,3	47,6	64,5	3,2	80,3	7,9	246
Powiaty: Powiats:								
obornicki	650,5	330,6	72,2	90,0	–	142,2	–	285
poznański	622,4	284,5	26,7	33,6	–	32,4	6,3	240
szamotulski	622,3	323,1	74,2	108,2	4,6	116,9	12,7	297
średzki	601,0	318,6	76,1	128,9	4,4	130,3	4,2	188
śremski	637,6	340,2	77,0	91,0	21,7	191,5	21,1	219
Podregion Subregion m. Poznań	511,6	238,2	37,3	236,8	4,8	139,9	202,9	493
Miasto na prawach powiatu City with powiat status Poznań	511,6	238,2	37,3	236,8	4,8	139,9	202,9	493

^a Bez szkół specjalnych. ^b Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. ^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^d Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^{e-g} Łącznie z miastem na prawach powiatu: e – Kalisz, f – Konin, g – Leszno.

^a Excluding special schools. ^b Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. ^c Including supplementary general secondary schools. ^d Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^{e-g} Including city with powiat status: e – Kalisz, f – Konin, g – Leszno.

TABL. 56. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2012 R. (dok.)
SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a Average monthly gross wages and salaries ^a	Dochody Revenue		Wydatki Expenditure		Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych Consumption of electricity in households	Zużycie gazu z sieci ^b w gospodarstwach domowych Consumption of gas from gas supply system in households
		budżetów powiatów i miast na prawach powiatu budgets of powiats and cities with powiat status					
		na 1 mieszkańca per capita					
		w zł	in zł			w kWh in kWh	w m ³ in m ³
WOJEWÓDZTWO .. VOIVODSHIP	3397,25	1763,04		1775,58		761,3	124,6
Podregion Subregion kaliszki	2853,24		x		x	705,6	73,5
Powiaty: Powiats:							
jarociński	2596,34	965,83		999,05		660,4	115,7
kaliski	2723,72	491,98		574,15		790,0	25,0
kępiski	2349,11	825,65		903,62		701,4	43,3
krotoszyński	2729,22	1010,85		984,30		729,3	77,5
ostrowski	3002,27	829,61		800,78		675,6	72,8
ostrzeszowski	3010,05	1114,77		1056,26		708,1	58,9
pleszewski	2881,88	1207,39		1150,38		698,6	64,4
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Kalisz	3150,01	4034,56		3712,11		703,8	110,3
Podregion Subregion koniński	3141,08		x		x	705,4	46,4
Powiaty: Powiats:							
gnieźnieński	3006,57	870,14		860,53		699,4	117,2
kolski	3350,56	810,77		743,88		683,0	16,5
koniński	3219,51	537,55		521,10		723,0	12,6
słupecki	2886,83	1060,35		1038,07		710,5	0,2
turecki	2977,38	1006,96		981,35		679,1	23,2
wrzesiński	2932,62	840,49		763,21		778,5	62,7
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Konin	3483,18	5057,23		5081,68		666,6	50,0
Podregion Subregion leszczyński	2979,42		x		x	771,6	150,7
Powiaty: Powiats:							
gostyński	3124,88	948,65		948,70		769,0	154,6
grodziski	2819,79	708,24		683,74		771,1	210,8
kościański	2955,65	745,83		798,78		767,4	140,8
leszczyński	3450,36	670,64		668,12		822,2	59,1
międzychodzki	2839,46	1134,61		1110,67		771,9	49,0
nowotomyski	3167,43	803,09		763,62		763,8	152,8
rawicki	2716,43	854,29		870,86		753,9	129,3
wolsztyński	2708,32	943,46		861,57		870,7	153,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Leszno	2977,96	4636,40		4631,26		677,4	260,3
Podregion Subregion pilski	3136,94		x		x	693,4	75,1
Powiaty: Powiats:							
chodzieski	3020,99	938,23		938,18		700,1	141,0
czarnkowsko-trzcianecki	3149,29	1046,71		1001,04		706,0	32,4
pilski	3263,28	990,15		1022,96		682,2	105,5
wągrowiecki	3084,27	963,15		910,86		727,1	58,5
złotowski	2922,82	870,21		888,66		662,0	40,1
Podregion Subregion poznański	3377,82		x		x	851,6	204,5
Powiaty: Powiats:							
obornicki	3197,81	707,84		672,24		725,2	84,0
poznański	3405,01	625,77		637,80		921,8	284,1
szamotulski	3569,58	768,86		768,39		811,0	88,5
średzki	3238,52	853,11		876,51		784,4	138,8
śremski	2998,45	925,73		879,24		701,3	104,4
Podregion Subregion m. Poznań	4119,68	4985,44		5167,35		837,2	203,6
Miasto na prawach powiatu City with powiat status							
Poznań	4119,68	4985,44		5167,35		837,2	203,6

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 57. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ
 SELECTED INDICES IN THE SECTION OF URBAN-RURAL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012	
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas
Ludność ^a w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	52,7	56,1	54,2	56,2	55,7	56,4
<i>Non-working age population^a per 100 persons of working age</i>						
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,26	12,69	10,33	11,93	10,27	11,78
<i>Live births per 1000 population</i>						
Zgony na 1000 ludności	9,29	8,68	9,07	8,72	9,49	8,65
<i>Deaths per 1000 population</i>						
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	3,91	4,95	3,72	3,57	4,05	4,97
<i>Infant deaths per 1000 live births</i>						
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,97	4,01	1,27	3,20	0,78	3,12
<i>Natural increase per 1000 population</i>						
Przeciętne dalsze trwanie życia ^b : Life expectancy ^b :						
mężczyźni	73,10	71,79	73,61	81,09	73,57	72,79
<i>males</i>						
kobiety	80,41	80,51	71,90	80,53	80,89	80,52
<i>females</i>						
Współczynnik dzietności ogólnej	1,374	1,608	1,264	1,515	1,269	1,504
<i>Total fertility rate</i>						
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 odbiorcę ^c w kWh	2038,2	2793,1	1983,7	2768,5	1955,8	2756,8
<i>Consumption of electricity in households per consumer^c in kWh</i>						
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	35,8	33,9	36,0	34,9	36,0	34,6
<i>Consumption of water from water supply systems per capita in m³</i>						
Zasoby mieszkaniowe ^{ad} : Dwellings stocks ^{ad} :						
mieszkania w tys.	704,3	407,6	710,3	413,8	716,9	420,3
<i>dwellings in thous.</i>						
przeciętna: average:						
liczba izb w mieszkaniu	3,78	4,49	3,78	4,49	3,78	4,50
<i>number of rooms in a dwelling</i>						
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² . . .	69,7	96,5	69,9	96,9	70,0	97,4
<i>useful floor area per dwelling in m²</i>						
Mieszkania oddane do użytkowania: Dwellings completed:						
na 1000 ludności: per 1000 population:						
mieszkania	3,5	4,4	3,4	4,7	3,8	4,9
<i>dwellings</i>						
izby	13,4	23,1	13,0	22,9	13,8	24,7
<i>rooms</i>						
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	317,3	588,8	310,8	579,0	330,5	628,6
<i>useful floor area of dwellings in m²</i>						
na 1000 zawartych małżeństw	582	703	619	836	701	862
<i>per 1000 marriages contracted</i>						
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² : average useful floor area in m ² :						
1 mieszkania	90,3	132,6	91,0	122,1	88,0	127,3
<i>per dwelling</i>						
1 izby	23,7	25,5	24,0	25,3	24,0	25,5
<i>per room</i>						
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,8	5,2	3,8	4,8	3,7	5,0
<i>average number of rooms in a dwelling</i>						

a Stan w dniu 31 XII. b Dla osób w wieku 0 lat. c Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII. d Na podstawie bilansów.
 a As of 31 XII. b For persons at 0 age. c The number of consumers as of 31 XII was used in calculations. d Based on balances.

TABL. 57. WYBRANE WSKAŹNIKI W PRZEKROJU MIASTO-WIEŚ (dok.)
 SELECTED INDICES IN THE SECTION OF URBAN-RURAL AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012	
	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas	miasta urban areas	wieś rural areas
Placówki dla usług pocztowych ^{ab} na 10 tys. ludności <i>Post service offices^{ab} per 10 thous. population</i>	2,1	2,9	2,1	2,8	2,0	2,8
Abonenci telefoniczni ^{ac} (standardowe łącza główne) na 1000 ludności.....	242,4	71,6	207,0	63,8	180,7	46,8
<i>Telephone subscribers^{ac} (standard main line) per 1000 population</i>						
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną ^a w tys. <i>Population per generally available pharmacy^a in thous.</i>	2,3	8,7	2,2	8,4	2,0	7,8
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^d na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	921	519	931	552	936	563
<i>Children attending pre-primary education establishments^d per 1000 children aged 3-6</i>						
Miejsca w kinach stałych ^a na 1000 ludności	12,8	–	13,3	–	12,6	–
<i>Seating in fixed cinemas^a per 1000 population</i>						
Widzowie na 1 kino stałe w tys.	85,6	–	81,4	–	68,6	–
<i>Audience per fixed cinema in thous.</i>						
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^a	6320	2553	6350	2650	6379	2759
<i>Population per library institution^a</i>						
Księgozbiór ^a bibliotek publicznych na 1000 ludności w wol.	3504	3425	3523	3384	3530	3341
<i>Collection^a of public libraries per 1000 population in vol.</i>						
Wypożyczenia ^e księgozbioru na 1 czytelnika w wol. <i>Loans^e of collection per borrower in vol.</i>	20,2	20,5	20,9	20,4	24,0	20,1
Abonenci ^a na 1000 ludności: <i>Subscribers^a per 1000 population:</i>						
radiowi	233,1	151,2	231,6	148,4	233,1	148,4
<i>radio</i>						
telewizyjni	224,7	147,9	222,9	145,1	223,5	144,9
<i>television</i>						
Przestępstwa stwierdzone ^f w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 10 tys. ludności	383,8	151,4	397,3	163,1	371,4	160,2
<i>Ascertained crimes^f in completed preparatory proceedings per 10 thous. population</i>						

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą poczty publicznej (operator publiczny). ^c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^d Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^e Łącznie z punktami bibliotecznymi; bez wypożyczeń międzybibliotecznych. ^f Przez Policję i prokuraturę.

^a As of 31 XII. ^b Data concern the public post office (public operator). ^c Data concern operators of public telecommunication network. ^d Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. ^e Including library service points; excluding interlibrary lending. ^f By the Police and prosecutor's office.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R.**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Ludność ^a Population ^a			Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	Przeciętne dalsze trwanie życia ^b Life expectancy ^b		Pracu- jący ^{ac} w tys. Employed persons ^{ac} in thous.	Bezrobotni zareje- strowani ^a w tys. Registered unem- ployed persons ^a in thous.	Stopa bezrobocia rejestro- wanego ^a w % Registered unem- ployment rate ^a in %
	w tys. in thous.	w odset- kach in percent	w miastach w % ogółu ludności in urban areas in % of total population		mężczyźni males	kobiety females			
POLSKA POLAND	38533,3	100,0	60,6	0,0	72,71	80,98	13850,5	2136,8	13,4
Dolnośląskie	2914,4	7,6	69,6	-1,1	72,31	80,29	1005,4	157,4	13,5
Kujawsko-pomorskie	2096,4	5,4	60,2	0,2	72,75	80,31	675,4	148,8	18,1
Lubelskie	2165,7	5,6	46,4	-0,6	72,44	81,51	793,2	131,1	14,2
Lubuskie	1023,3	2,7	63,3	0,7	72,30	80,31	319,6	60,6	15,9
Łódzkie	2524,7	6,6	63,6	-3,0	70,61	79,76	924,6	151,0	14,0
Małopolskie	3354,1	8,7	48,9	1,4	74,00	81,88	1246,9	161,2	11,4
Mazowieckie	5301,8	13,8	64,2	0,5	72,92	81,33	2273,6	271,9	10,7
Opolskie	1010,2	2,6	52,2	-1,2	73,14	80,61	308,9	51,8	14,4
Podkarpackie	2130,0	5,5	41,3	1,3	74,34	82,12	784,9	153,8	16,4
Podlaskie	1198,7	3,1	60,3	-0,6	73,09	82,32	397,3	68,7	14,7
Pomorskie	2290,1	5,9	65,4	2,0	73,29	80,91	741,1	114,6	13,4
Śląskie	4615,9	12,0	77,6	-1,0	71,97	80,00	1642,4	205,5	11,1
Świętokrzyskie	1274,0	3,3	44,9	-1,9	72,66	81,54	455,6	86,7	16,0
Warmińsko-mazurskie	1450,7	3,8	59,3	0,6	71,73	80,95	418,1	113,2	21,3
Wielkopolskie	3462,2	9,0	55,5	1,8	73,24	80,76	1358,0	147,9	9,8
Zachodniopomorskie	1721,4	4,5	68,8	-0,3	72,55	80,51	505,5	112,5	18,2

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

^a As of 31 XII. ^b Average number of years of life expectancy for persons at 0 age. ^c By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto <i>Average monthly gross wages and salaries</i>		Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w zł <i>Average monthly gross retirement pay and pensions in zł</i>		Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2011=100) <i>Price indices of consumer goods and services (2011=100)</i>
	ogółem w zł <i>total in zł</i>	Polska=100 ^a <i>Poland=100^a</i>	z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych <i>from non-agricultural social security system</i>	rolników indywidualnych <i>farmers</i>	
POLSKA POLAND	3530,47	100,0	1820,99^b	1054,61	103,7
Dolnośląskie	3503,59	99,2	1782,76	1159,65	103,7
Kujawsko-pomorskie	3032,09	85,9	1622,92	1050,29	103,7
Lubelskie	3203,67	90,7	1562,15	1049,00	103,8
Lubuskie	3034,01	85,9	1604,08	1193,65	103,8
Łódzkie	3194,30	90,5	1642,49	1043,43	103,8
Małopolskie	3260,87	92,4	1715,35	1021,60	103,6
Mazowieckie	4375,97	123,9	1813,14	1014,74	103,5
Opolskie	3172,23	89,9	1729,76	1123,30	103,7
Podkarpackie	3024,50	85,7	1514,64	1028,24	104,1
Podlaskie	3143,64	89,0	1594,42	1020,19	103,7
Pomorskie	3455,09	97,9	1746,98	1053,39	103,4
Śląskie	3629,57	102,8	2173,90	1307,80	103,3
Świętokrzyskie	3070,29	87,0	1583,00	1029,82	104,0
Warmińsko-mazurskie	2996,24	84,9	1588,21	1056,15	104,1
Wielkopolskie	3218,67	91,2	1678,94	1041,54	104,0
Zachodniopomorskie	3179,33	90,1	1707,94	1136,39	103,7

^a Relacja do średniej krajowej. ^b W podziale na województwa bez emerytur i rent wypłacanych przez: Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Sprawiedliwości oraz bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

^a Relation to national average. ^b In division by voivodships excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Ministry of Justice and excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny <i>Average monthly available income</i>	Przeciętne miesięczne wydatki <i>Average monthly expenditures</i>		Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych) w % osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej <i>At-risk of poverty rate (on the basis of household budgets survey results) in % of persons in households with the expenditure below</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym na żywność i napoje bealkoholowe <i>of which on food and non-alcoholic beverages</i>	minimum egzystencji ^a <i>subsistence minimum^a</i>	relatywnej granicy ubóstwa ^b <i>relative poverty line^b</i>	„ustawowej” granicy ubóstwa ^c <i>“legal” poverty line^c</i>
POLSKA POLAND	1278,43	1050,78	263,85	6,8	16,3	7,2
Dolnośląskie	1367,00	1131,11	278,04	4,6	12,2	5,1
Kujawsko-pomorskie	1133,97	941,69	252,44	8,3	19,6	8,4
Lubelskie	1056,45	917,94	247,29	8,5	22,9	9,0
Lubuskie	1231,16	1006,52	275,19	4,9	13,3	5,0
Łódzkie	1268,42	1083,25	260,10	5,7	13,4	5,7
Małopolskie	1189,84	991,34	261,41	6,2	15,6	6,6
Mazowieckie	1710,01	1353,89	291,01	4,7	11,5	4,6
Opolskie	1294,26	1068,99	260,39	4,7	9,9	4,8
Podkarpackie	959,12	842,39	242,31	7,0	20,7	8,6
Podlaskie	1242,39	941,84	266,09	10,7	23,0	10,7
Pomorskie	1350,56	1068,38	261,88	9,8	20,3	10,6
Śląskie	1278,87	1101,52	269,54	4,5	11,3	4,8
Świętokrzyskie	1119,76	874,80	261,67	10,5	24,3	12,2
Warmińsko-mazurskie	1109,95	877,23	246,53	13,5	24,7	13,8
Wielkopolskie	1153,43	929,33	243,38	8,5	19,7	8,5
Zachodniopomorskie	1263,56	1034,23	265,70	5,7	14,8	6,4

^a Minimum egzystencji uznaje się za granicę ubóstwa skrajnego. Za punkt wyjścia ustalenia granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji szacowany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. ^b Ustalonej na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ekwiwalentnych gospodarstw domowych. ^c Kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

^a The subsistence minimum is recognized to be the extreme poverty line. The starting point adopted for determination of the extreme poverty line is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for 1-person employees' household. ^b Set at 50% of the mean equivalised monthly household expenditures. ^c The amount, which according to the social assistance act provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Zasoby mieszkaniowe ^a Dwelling stocks ^a			Mieszkania oddane do użytkowania Dwellings completed				
	na 1000 ludności per 100 population	przeciętna average		w tys. in thous.	na 1000 ludności per 1000 population	na 1000 zawartych małżeństw per 1000 marriages	powierz- chnia użytkowa na 1000 ludności w m ² useful floor area per 1000 population in m ²	izby na 1000 ludności rooms per 1000 population
		liczba izb w miesz- kaniu number of rooms per dwelling	powierz- chnia użytkowa 1 miesz- kania w m ² useful floor area per dwelling in m ²					
POLSKA POLAND	356,1	3,81	72,8	152,9	4,0	750,1	406,2	16,6
Dolnośląskie	375,9	3,85	71,9	15,0	5,2	996,3	478,1	19,3
Kujawsko-pomorskie	341,2	3,75	68,9	6,4	3,0	567,3	315,6	13,6
Lubelskie	343,9	3,83	76,3	7,2	23,3	610,8	339,9	15,0
Lubuskie	348,5	3,97	72,8	3,2	3,1	583,1	322,4	13,9
Łódzkie	391,2	3,58	67,8	8,0	3,2	635,6	341,0	13,6
Małopolskie	328,7	3,90	77,0	15,3	4,6	840,5	477,0	19,6
Mazowieckie	398,5	3,63	71,2	30,6	5,8	1134,6	563,9	22,4
Opolskie	343,4	4,18	79,8	1,8	1,8	340,1	227,1	8,9
Podkarpackie	295,9	4,06	80,2	6,5	3,1	550,3	347,8	14,9
Podlaskie	357,6	4,01	75,4	4,5	3,8	707,3	389,3	16,0
Pomorskie	351,2	3,80	71,2	14,2	6,2	1175,8	560,7	22,9
Śląskie	371,1	3,73	69,6	9,7	2,1	390,9	265,6	10,5
Świętokrzyskie	338,0	3,75	73,4	3,1	2,4	454,1	268,4	11,6
Warmińsko-mazurskie	339,5	3,77	67,5	5,5	3,8	730,6	363,1	15,3
Wielkopolskie	328,5	4,05	80,1	14,8	4,3	775,3	462,9	18,6
Zachodniopomorskie	362,7	3,84	69,9	7,1	4,1	827,1	386,3	16,0

^a Stan w dniu 31XII; dane na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

^a As of 31 XII; based on balance of dwelling stocks.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Liczba ludności ^a na Population ^a per			Miejsca ^b w domach i zakładach pomocy społecznej Places ^b at social welfare homes and facilities	Dzieci w placówkach wychowania przedszkol- nego ^c w wieku 3–5 lat Children attending pre-primary education establi- shments ^c aged 3–5	Placówki pocztowe operatora pub- licznego na 10 tys. ludności ^a Post offices of public operator per 10 thous. population ^a	Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności ^{ad} Telephone main line per 1000 population ^{ad}
	łóżko ^{eg} w szpitalach ogólnych bed ^{eg} in general hospitals	podmiot ambu- latoryjnej opieki zdrowotnej ^{fg} provider of out-patient health care ^{fg}	aptekę ogóln- dostępną generally available pharmacy				
POLSKA POLAND	204	1499	3211	108304	886155	2,2	160,3
Dolnośląskie	197	1473	3004	8101	64666	2,2	179,3
Kujawsko-pomorskie	221	1847	3596	5080	43681	2,1	134,1
Lubelskie	183	1419	2690	5684	45118	2,6	134,6
Lubuskie	226	1305	3366	2827	23966	2,6	159,1
Łódzkie	192	1447	2922	7827	54490	2,0	151,7
Małopolskie	224	1782	3016	9428	80242	1,8	162,2
Mazowieckie	202	1832	3345	14590	138919	1,8	229,1
Opolskie	203	1255	3334	3791	22099	2,4	146,4
Podkarpackie	211	1294	3550	5676	44562	2,3	131,5
Podlaskie	205	1223	3405	3333	24979	3,0	143,1
Pomorskie	253	1893	3358	6601	55625	2,2	161,9
Śląskie	178	1422	3309	12309	105517	1,8	148,8
Świętokrzyskie	194	1591	3055	4150	24656	2,4	124,2
Warmińsko-mazurskie	217	1209	3739	4736	29903	3,1	128,1
Wielkopolskie	215	1332	3045	8641	90940	2,4	146,7
Zachodniopomorskie	205	1357	3429	5530	36792	2,9	155,9

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z filiami. ^c W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^f Przychodnie łącznie z praktykami lekarskimi. ^g Łącznie z danymi Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a As of 31 XII. ^b Including branches. ^c In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; excluding children attending pre-primary education in health care institutions. ^d Data concerns operators of the public telecommunication network. ^e Including beds and incubators for newborns. ^f Out-patient departments including medical practices. ^g Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R. (cd.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Uczniowie i studenci ^a według grup wieku w % ludności danej grupy wieku <i>Pupils and students^a by age groups in % of population of given age group</i>						Studenci szkół wyższych ^{ab} na 10 tys. ludności <i>Students in higher schools^{ab} per 10 thous. population</i>	Domy stu- denckie ^b <i>Student dormito- ries^b</i>	Stołówki studenc- kie ^b <i>Student canteens^b</i>
	7–12 lat	13–15	16–18	19–24	25–29	30 lat i więcej <i>and more</i>			
POLSKA POLAND	95,0	95,9	94,6	57,6	9,0	1,1	427,6	512	84
Dolnośląskie	93,4	94,5	92,8	69,2	10,6	1,2	519,8	34	5
Kujawsko-pomorskie	94,2	95,2	93,7	52,6	8,1	1,2	360,4	25	3
Lubelskie	94,7	95,9	96,0	57,1	7,5	0,9	408,4	32	3
Lubuskie	93,6	94,2	92,2	33,6	5,4	0,9	189,3	10	1
Łódzkie	96,0	97,1	94,4	58,5	11,0	1,4	424,7	31	5
Małopolskie	95,4	96,3	95,3	70,7	9,9	0,9	593,6	54	9
Mazowieckie	98,4	98,9	97,1	71,8	12,9	1,5	590,2	104	21
Opolskie	93,1	92,8	92,5	45,6	6,3	1,0	318,5	11	1
Podkarpackie	93,2	94,6	94,0	41,6	5,4	0,7	293,9	23	1
Podlaskie	92,0	93,3	92,3	54,9	8,4	1,2	385,2	10	4
Pomorskie	94,4	95,5	93,0	59,6	9,7	1,4	449,9	39	5
Śląskie	95,2	96,1	95,7	52,0	8,4	1,2	323,7	43	12
Świętokrzyskie	94,5	96,2	95,8	48,3	7,3	1,1	331,8	13	3
Warmińsko-mazurskie	92,2	93,2	92,8	43,5	6,0	1,0	295,7	16	2
Wielkopolskie	96,9	97,7	96,2	59,5	8,4	1,0	454,2	45	6
Zachodniopomorskie	91,7	93,0	90,9	48,5	8,0	1,1	336,2	22	3

^a Bez cudzoziemców; łącznie ze szkołami resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych. ^b Stan w dniu 30 XI.

^a Excluding foreigner students and graduates; including academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b As of 30 XI.

TABL. 58. **WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R. (dok.)**
WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS IN 2012 (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności <i>Audience in fixed cinemas per 1000 population</i>	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną ^a <i>Population per library institution^a</i>	Zwiedzający muzea i wystawy muzealne na 1000 ludności <i>Visitors of museums and museum exhibitions per 1000 population</i>	Miejsca nocle- gowe w tury- stycznych obiektach zbiorowego zakwaterowa- nia ^b w tys. <i>Number of beds in collective tourist accom- modation establishments^b in thous.</i>	Przestępstwa stwierdzone ^c w zakończo- nych postę- powaniach przygotowaw- czych na 10 tys. ludności <i>Ascertained crimes^c in completed preparatory proceedings per 10 thous. population</i>	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ^c w % <i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes^c in %</i>	Produkt krajo- wy brutto na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące) w 2011 r. <i>Gross domestic product per capita (current prices) in 2011</i>
POLSKA POLAND	973	4072	693	675,4	291	67,8	39665
Dolnośląskie	1187	4157	594	59,1	395	67,2	44961
Kujawsko-pomorskie	836	3744	382	26,6	290	69,4	32596
Lubelskie	533	2927	386	19,6	226	73,1	26919
Lubuskie	852	2932	218	20,5	378	74,9	32795
Łódzkie	828	4132	286	23,2	271	62,5	36750
Małopolskie	899	4240	2253	84,7	289	68,0	34107
Mazowieckie	1549	4846	1258	45,8	270	60,4	64790
Opolskie	601	3061	181	7,9	295	71,0	31771
Podkarpackie	518	2890	475	24,2	179	72,2	26801
Podlaskie	750	4105	322	12,4	210	70,1	28485
Pomorskie	1318	5654	767	92,5	277	60,2	37822
Śląskie	1155	5575	251	44,2	363	66,3	42830
Świętokrzyskie	559	4455	454	13,2	248	77,4	29552
Warmińsko-mazurskie	561	3600	339	39,4	257	71,8	28635
Wielkopolskie	834	4026	632	42,3	278	74,8	41285
Zachodniopomorskie	901	3624	254	120,0	342	70,7	33485

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Stan w dniu 31 VII. ^c Przez Policję i prokuraturę.
^a As of 31 XII. ^b As of 31 VII. ^c By the Police and prosecutor's office.

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU

60-959 Poznań, ul. Jana H. Dąbrowskiego 79

tel. 61 27 98 200 fax 61 27 98 100

e-mail: sekretariatuspocz@stat.gov.pl <http://www.stat.gov.pl/poznan>

INFORMATORIA STATYSTYCZNE

Poznań

60-624 Poznań, ul. Wojska Polskiego 27/29

61 27 98 320, 61 27 98 323

Kalisz

62-800 Kalisz, pl. Jana Kilińskiego 13

62 502 71 14, 62 502 71 64

Konin

62-510 Konin, ul. Poznańska 84

63 249 94 12, 63 249 94 13

Kościan

64-000 Kościan, al. Tadeusza Kościuszki 22

65 511 53 01, 65 511 53 06

Piła

64-920 Piła, al. Niepodległości 37

67 352 72 22

Udostępnianie telefonicznie i na miejscu:

- danych statystycznych,
- komunikatów US i GUS.

Przyjmowanie zamówień na:

- niepublikowane dane statystyczne ze zbiorów danych US,
- wykonanie opracowań w oparciu o informacje publikowane przez GUS.

Informacje o korzystaniu z danych adresowych rejestru REGON:

- konsultacje,
- wyjaśnienia,
- doradztwo w sprawach algorytmów wyboru.

Sprzedaż publikacji US i GUS:

- na miejscu,
- wysyłkowa.

PUBLIKACJE DOSTĘPNE W SPRZEDAŻY

Rocznik Statystyczny Województwa Wielkopolskiego 2013

*Województwo Wielkopolskie 2013.
Podregiony – Powiaty – Gminy*

Rocznik Statystyczny Poznania 2013

Warunki życia ludności w województwie wielkopolskim w 2012 r.

Rynek pracy w województwie wielkopolskim w 2012 r.

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie wielkopolskim, 2012 r.

Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2012 r.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie wielkopolskim w 2012 r.

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wielkopolskiego w 2012 r.

Rolnictwo w województwie wielkopolskim w 2012 r.

**URZĄD STATYSTYCZNY
W INTERNECIE**

www.stat.gov.pl/poznan